

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA 2020-2024

Päivitys 2021-2024

Sisällysluettelo

1. YHTEINEN OSA	5
1.1 Johdanto	5
1.2 Säädosperusta	5
1.3 Ympäristöterveydenhuollon tavoitteet	5
1.4 Ympäristöterveydenhuollon valvontaviranomainen / Tampereen ympäristöterveys.....	6
2. TAMPEREEN YMPÄRISTÖTERVEYSYKSIKKÖ	7
2.1 Toimialue	7
2.2 Valvonnan resurssit/voimavarat ja tehtävät	7
2.3 Koulutus.....	8
2.5 Laatujärjestelmä.....	8
2.6 Valvontakohderekisteri/ tietojärjestelmä	8
2.7 Viestintä.....	9
2.8 Valvonnan maksullisuus	9
2.9 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	10
2.10 Suunnitelman toteutumisen arviointi	10
3. VALVONNAN TOIMIALAT	11
3.1 Yleistä	11
3.1.1 Riskinarviointi	11
3.1.2 Delegoinnit	11
3.2 Häiriötilanteisiin varautuminen.....	11
3.2.1 Toiminta häiriötilanteissa.....	11
3.2.2 Epidemioiden selvittäminen.....	12
3.3. Koronatilanteen huomioiminen suunnitelmakaudella.....	12
ELINTARVIKEVALVONNAN VALVONTASUUNNITELMA 2020-2024	13
4.1 Elintarvikevalvonnan tavoitteet	13
4.1.1 Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma	13
4.1.2 Elintarvikelainsäädännön tavoitteet	14
4.1.3 Laatujärjestelmä.....	14
4.1.4 Varautuminen erityistilanteisiin.....	14
4.1.5 Jäljitettävyys.....	14
4.2 Alueellinen elintarvikevalvonta	15
4.3 Paikallisen elintarvikevalvonnan järjestäminen	15
4.3.1 Kunnan valvontasuunnitelma.....	15

4.3.2	Valvontakohteet.....	15
4.3.3	Valvontakohderekerit ja niihin merkittävät tiedot.....	17
4.3.4	Omavalvonnan valvonta.....	18
4.3.5	Tarkastusten suunnittelu ja toteutus.....	19
4.3.6	Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2021.....	21
4.3.7	Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö.....	21
4.3.8	Näytteenotto ja näytteen tutkiminen.....	22
4.3.9	Elintarvikevalvonnan projektit ja painopisteet.....	23
4.3.10	Seurantaohjelmat.....	23
4.3.11	Valvontakirjanpito.....	23
4.3.12	Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistusseuraamukset.....	23
4.4	Elintarvikevalvonnan seuranta ja raportointi.....	24
4.4.1	Raportoinnin aikataulut.....	24
4.4.2	Elintarvikevalvonnan auditoinnit.....	25
4.4.3	Hankkeiden ja seurantaohjelmien raportointi.....	25
4.5	Terveysvaaratilanteet ja takaisinvedot.....	25
4.5.1	Ruokamyrkytysepidemioiden selvittäminen.....	26
4.6	Viestintä.....	26
5.	TERVEYDENSUOJELULAIN VALVONTASUUNNITELMA 2020 – 2024.....	27
5.1.	Yleistä.....	27
5.2.	Terveydensuojelulain mukaisen valvonnan painopisteet.....	28
5.3	Terveydensuojelun valvonnan osa-alueet.....	28
5.3.1	Talousvesi.....	28
5.3.2	Terveydellisten olojen valvonta suunnitelmallisen valvonnan kohteissa.....	29
5.3.3	Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely.....	29
5.3.4	Sidosryhmäyhteistyö ja terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa.....	30
5.3.5	Uimavesien valvonta.....	30
5.3.6	Muut terveydensuojelulain mukaiset tehtävät.....	30
5.3.6.1	Asumisterveysasioiden käsittely.....	31
5.4.	Tarkastusten sisältö.....	33
5.5.	Suunnitelmallisen valvonnan tarkastustiheys ja tarkastusmäärät.....	34
5.5.1	Tarkastuksiin käytettävä aika.....	34
5.5.2	Valvontakohteiden riskinarviointi ja sen vaikutus tarkastustiheyteen.....	34
5.6.	Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen.....	36
5.6.1	Talousvesi.....	36
5.6.2	Uimavesi.....	36

5.6.3	Puhtausnäytteet ja muut näytteet	37
5.6.4	Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen erityistilanteissa	37
5.7.	Käytettävät laboratoriot	37
5.8.	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi	37
6.	TUPAKKALAIN VALVONTASUUNNITELMA	39
6.1	Tupakkalain valvontasuunnitelma 2020-2024 ja painopisteet	39
6.2.	Muut tupakkalain mukaiset tehtävät	40
6.2.1	Tupakkatuotteiden myyntilupahakemusten käsittely	40
6.2.2	Asuntoyhteisöjen tupakointikieltojen määrääminen	40
6.2.3	Muu valvonta ja asiantuntijatehtävät	40
6.2.4	Nikotiinivalmisteiden myynti ja valvonta	40
6.3	Tarkastusten sisältö ja menetelmät	40
6.3.1	Tupakan myyntipaikan tarkastus	41
6.3.2	Ravintolatupakoinnin valvonta	41
6.3.3	Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta	42
6.4	Tarkastuksiin käytettävä aika	42
6.5	Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset ja tarkastustiheys	42
6.6	Asuntoyhteisön tupakointikieltojen käsittelyyn käytetty aika	42
6.7	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi	42
7.	ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA JA ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT 2021 - 2024	43
7.1	Perusteet ja tavoite	43
7.1.1	Vaatimukset kunnan valvontasuunnitelmalle	44
7.1.2	Tampereen ympäristöterveyden valvontasuunnitelma	44
7.2	Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako	44
7.2.1	Eläinlääkäripalvelut	45
7.2.2	Henkilökunnan täydennyskoulutussuunnitelma ja hallintomenettelyjen tuntemuksen varmistaminen	45
7.2.3	Rekrytoidun henkilökunnan riittävän pätevyyden varmistaminen	45
7.2.4	Eläinlääkärin tehtäviksi säädetyt valvontatehtävät	45
7.3	Tietojärjestelmät	46
7.3.1	Tietojärjestelmät ja eläinrekisterien käyttö	46
7.4	Yhteistyö ja viestintä	46
7.4.1	Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus	46
7.4.2	Eryityistilanneviestintä	47
7.5	Maksut	47
7.6	Eläinten terveyden valvonta	47
7.6.1	Hankkeet	47

7.6.2 Eläintautivalmius	47
7.6.3 Eläintautien ilmoittaminen.....	48
7.6.4 Eläintauteja tutkivat laboratoriot.....	48
7.6.5 Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkkailu.....	48
7.6.6 Vesiviljelylaitosten terveystarkkailu	49
7.6.7 Muu eläintautitarkkailu	49
7.7 Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin tarkkailu.....	49
7.8 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti	49
7.8.1 Sisämarkkinakauppa.....	49
7.8.2 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen tarkkailu	50
7.9 Eläinten hyvinvoinnin tarkkailu.....	50
7.9.1 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan tarkkailu.....	52
7.9.2 Eläinkuljetukset	52
7.9.3 Teurastamot ja pienteurastamot	52
7.10 Sivutuotetarkkailu.....	52
7.10.1 Eläimistä saatavat sivutuotteet	52
7.10.2 Sivutuotteita käyttävien ja hävitettävien toimijoiden tarkkailu	52
7.11 Täydentävien ehtojen tarkkailu	53
7.12 Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen.....	54
7.12.1 Peruseläinlääkäripalvelut	54
7.12.2 Sisältö	54
7.12.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto.....	55
7.12.4 Yksityinen palvelutarjonta.....	55
7.12.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu	55
7.12.6 Saatavuus- ja laatuvaatimukset	56
7.12.7 Toimitilat	56
7.12.8 Välineresurssit	57
7.12.9 Ostopalvelut	57
7.13 Seuranta, arviointi ja raportointi.....	57
7.13.1 Kunnan suunnitelma	57
7.13.2 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi	57
7.13.3 Muu raportointi.....	57

1. YHTEINEN OSA

1.1 Johdanto

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluu terveydensuojelu, elintarvikkeiden, tupakkalain ja lääkelain mukainen valvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö edellyttää kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman. Tampereella Yhdyskuntalautakunnan alueellinen ympäristöterveydenhuollon jaosto hyväksyy ympäristöterveyden valvontasuunnitelman, joka toimitetaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon. Jaoston päätökset löytyvät Tampereen kaupungin verkkosivuilta.

Tämä suunnitelma on laadittu viisivuotiskaudeksi 2020-2024 ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Ruokaviraston luonnos "Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2021-2024" oli lausunnolla syksyllä 2020. Ruokaviraston ohjelma sisältää osat: elintarviketurvallisuus, rehut ja luonnonmukainen tuotanto, eläinten terveys ja hyvinvointi ja kasvintuotanto.

1.2 Säädosperusta

Elintarvikelaki (23/2006) 48 §

Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009) 10 §

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 21 §

Terveydensuojelulaki (763/1994) 6 §

Tupakkalaki (549/2016) 84 §

Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (78/2011)

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista (410/2009)

Säteilylaki (859/2018) 15 §

1.3 Ympäristöterveydenhuollon tavoitteet

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tarkoituksena on varmistaa korkealaatuinen ympäristöterveydenhuollon valvonta, mikä edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, sitä tehdään riittävien voimavarojen ja se on oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa.

Valvonnalla varmistetaan ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen toiminnanharjoittajia ja kuluttajia neuvomalla, ohjaamalla ja kouluttamalla, tekemällä tarkastuksia, ottamalla näytteitä, antamalla lausuntoja ja varautumalla erityistilanteisiin. Valvontaviranomaisen on myös seurattava, että toimija poistaa epäkohdat. Tarvittaessa valvontaviranomainen ryhtyy hallinnollisiin pakkokeinoihin epäkohtien korjaamiseksi.

Valvontaviranomaisen toimien tulee olla hyvän hallinnon mukaisesti suhteessa epäkohtiin, eikä tuotteiden tai palveluiden tarjoamista tule rajoittaa enempää kuin on tarpeen. Toimijalle tulee varata tilaisuus tulla kuulluksi hallintolaissa esitetyllä tavalla.

Valvontakeinot ja valvonnan kohdentaminen valitaan siten, että valvonta on mahdollisimman vaikuttavaa. Erityisesti suunnitelmallista valvontaa on kohdennettava riskiperusteisesti. Ohjelmakauden 2020-2024 teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö.

Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä voidaan ohjelman mukaan edistää esim. Seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- Arvio- ja ohjauskäynnit
 - Tampereen valvontayksikköön tehtiin AJO-käynti vuonna 2019. Yksikössä on tehty käynnillä esitettyjä kehitystoimenpiteitä (esim. Delegoitu parvetketupakointikiellot viranhaltijoille)
- Viranomaisyhteistyö
 - Viranomaisyhteistyöhön tullaan panostamaan tulevalla suunnitelmakaudella. Yhteistyötä on kuvattu toimialakohtaisissa suunnitelmissa.
- Yhteistyö toimijoiden kanssa
 - Toimijoiden omavalvontaa tuetaan, järjestetään toimialakohtaista ohjausta ja neuvontaa, kehitetään sähköisiä palveluja
- Varautuminen
 - Häiriötilannesuunnitelma päivitetään ja varmistetaan sen integroiminen kaikkien alueen kuntien valmiussuunnitelmiin

Valvontaa tulee suunnata riskiperusteisesti niihin kohteisiin, joissa sille on eniten tarvetta. Riskin suuruuteen vaikuttavat esimerkiksi toiminnan tyyppi ja laajuus, vaaralle mahdollisesti altistuvien kuluttajien määrä sekä vaaran vakavuus ja toteutumisen todennäköisyys. Kohteiden valvontahistoria on olennainen osa riskiperusteista valvonnan kohdentamista. Pääsääntöisesti valvontaa on syytä painottaa niissä kohteissa, joissa puutteita on todettu ennenkin. Valvontaa voidaan harkita kevennettäväksi silloin, kun kohteen on todettu hoitavan veloitteensa asianmukaisesti. Kuntien tulee omalla alueellaan arvioida riskejä kohdekohtaisesti ja kohdentaa valvontaa sen mukaan. Valitustapauksiin liittyvä valvonta on tehtävä ensisijaisesti ja vasta tämän jälkeen suunnitelmallinen valvonta.

Valvonnalla tarkoitetaan tarkastustoiminnan lisäksi myös muita lainsäädännön noudattamiseen ja terveellisen elinympäristön turvaamiseen tähtäviä valvontaviranomaisen toimenpiteitä. Valvontaa tukeva toiminta voi myös korvata suunnitelmallista valvontaa. Valvonnan tehokkaan kohdentamisen ja vaikuttavuuden kannalta on tärkeää arvioida, miten valvontaa voidaan kehittää ja hyödyntää uusiakin toimintamuotoja.

Kunnan valvontasuunnitelma on tehty valvontatarpeen perusteella. Käytettävissä olevat valvontaresurssit eivät vaikuta valvontatarpeeseen eivätkä sen mukaiseen tarkastustiheyteen.

1.4 Ympäristöterveydenhuollon valvontaviranomainen / Tampereen ympäristöterveys

Tampereella ympäristöterveydenhuollon valvontaviranomaisena toimii Yhdyskuntalautakunnan alueellinen ympäristöterveydenhuollon jaosto.

Valvontaviranomaisella on oltava palveluksessaan tai sopimuksen perusteella käytettävissään tarpeellinen määrä pätevää ja riittävän kokemuksen omaavaa henkilöstöä.

2. TAMPEREEN YMPÄRISTÖTERVEYSYKSIKKÖ

2.1 Toimialue

Ympäristöterveydenhuollon toimialueena on 1.1.2015 alkaen Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala.

Ympäristöterveyden yleiset toimipisteet (3 kpl) sijaitsevat Tampereella, Kangasalla ja Valkeakoskella. Praktikkoeläinlääkäreiden vastaanotot (5 kpl) sijaitsevat Tampereen Lielahdessa, Orivedellä, Kangasalla, Valkeakoskella ja Urjalassa.

Tampereen ympäristöterveysyksikkö täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita koskevan lain (410/2009) vaatimukset (vähintään 10 henkilötyövuotta, kaikki yth:n toimialat samassa yksikössä).

2.2 Valvonnan resurssit/voimavarat ja tehtävät

Tampereen ympäristöterveysyksikössä on yhteensä 49 virkaa/toimea. Yksikköä johtaa ympäristöterveyspäällikkö (ympäristö- ja elintarvikehygienian erikoiseläinlääkäri). Hänen lisäksi yksikössä työskentelee elintarvikevalvonnan esimiehenä toimiva ympäristöinsinööri, terveydensuojelun esimiehenä toimiva terveysinsinööri (FT), eläinlääkintähuollon esimiehenä toimiva valvontaeläinlääkäri, 2 hygieenikkoeläinlääkäriä, neljä valvontaeläinlääkäriä, yhdeksän praktikkoeläinlääkäriä, 30 ympäristöinsinööriä/terveystarkastajaa ja kaksi toimistosihteerä.

Suunnitelmat voimavarojen jakautumisesta on esitetty toimialakohtaisissa suunnitelmissa.

Henkilöstön vuosilomien ja lyhyiden poissaolojen aikana tehtävät hoidetaan tiimin toimesta. Muiden pidempien poissaolojen ajaksi pyritään saamaan ulkopuoliset sijaiset.

Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan järjestettäväksi kuuluvat eläinlääkäripalvelut sekä suurten eläinten päivystys toteutetaan omana tuotantona.

Pieneläinten päivystysaikaiset eläinlääkäripalvelut on kilpailutettu 2018 ja sopimus Evidensia Eläinlääkäripalvelut Oy:n (Evidensia Nekala, Evidensia Toijala ja Evidensia Hattula) kanssa koskee vuosia 2019 - 2020 + 2 optiovuotta.

Valvontatietoja on kirjattu kahteen erilliseen valvontatietojärjestelmään, mikä on laskenut toiminnan tehokkuutta. Tavoitteena on tulevilla suunnitelmakaudella siirtyä käyttämään pelkästään yhtä valtakunnallista VATI-järjestelmää, josta voidaan hoitaa myös valvonnan laskutus. Sähköisen arkistoinnin järjestelmä vaatii vielä kehittämistä. Valvontaeläinlääkäreillä ei ole tällä hetkellä käytettävissä VATI:n kaltaista valtakunnallista tietojärjestelmää, joten eläinsuojelu- ja eläintautiasioiden/-tapahtumien kirjaukseen on välttämätön käyttää edelleen Facta-tietojärjestelmää.

Valtakunnallisen valvontaohjelman painopistealueet on huomioitu mahdollisuuksien mukaan valvonnassa ja toiminnan priorisoinnissa.

Taulukko 2.2.1 Suunnitelma resurssien jakautumisesta valvottaville toimialoille

Suunniteltu resurssi	htv
Terveydensuojelun valvonta	12,4
Tupakkalain valvonta	2,8
Elintarvikevalvonta	17,4
Eläinlääkäripalvelut	8,4
Eläinsuojeluvalvonta	3,0
Eläintautivalvonta	0,6*
<ul style="list-style-type: none"> Sis Sivutuotevalvonta 0,1 	
Avustava henkilökunta	3,5
Ympäristöterveydenhuollon johtaminen	3,2
Yhteensä	51,15

2.3 Koulutus

Valvontatehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää alan kehityksen sekä lainsäädännön ja siihen liittyvien tulkintojen jatkuvaa seuraamista. Tämän johdosta henkilöstölle varataan mahdollisuus osallistua alan koulutustapahtumiin ja aluehallintoviraston työkokouksiin tarpeellisessa laajuudessa. Tavoitteena on, että jokainen viranhaltija osallistuu vähintään yhteen ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään ajankohtaisia asioita käsittelevään koulutukseen tai työkokoukseen. Yksikössä järjestetään tarpeen mukaan sisäistä koulutusta esimerkiksi tietojärjestelmiin liittyen. Henkilöstön koulutuksista pidetään kirjaa.

Koulutustavoite on 8 htp / viranhaltija.

2.5 Laatujärjestelmä

Tampereen ympäristöterveydellä on oma laatujärjestelmä, jota ylläpidetään jatkuvasti. Laatujärjestelmä sisältää tietoja ja ohjeita valvontahenkilöstölle mm. toiminnan tavoitteista, henkilöstön tehtävistä, näytteenottomenettelyistä, valvontamenetelmistä ja –tekniikoista, tulosten tulkitsemisesta ja niiden nojalla tehtävistä päätöksistä. Laatujärjestelmä sisältää myös yksikön käytössä olevat lomakemallit. Lainsäädännön muutokset ja uuteen tietojärjestelmään siirtyminen vaativat laatujärjestelmän jatkuvaa uudistamista.

Laatujärjestelmää päivitetään tulevalla kaudella siten, että se sisältää ohjeistuksen sisäisistä auditoinneista.

2.6 Valvontakohderekisteri/ tietojärjestelmä

Tampereen ympäristöterveyden käytössä on ollut vuodesta 2012 alkaen Facta-tietojärjestelmä, jonka kautta lähetettiin Kutin ja Yhtin edellyttämät kohdetiedot ja valvontatiedot valtakunnalliseen tiedonkeruujärjestelmään. Valtakunnallinen VATI-tietojärjestelmä tuli vuoden 2019 alusta korvaamaan em. järjestelmät, mutta tietoja ei pysty konvertoimaan VATI-järjestelmään, eikä VATI-järjestelmässä ole vielä käytettävissä

tärkeitä ominaisuuksia kuten arkistointia, valvonnan suunnittelua, laskutusta, raportointityökaluja jne. Lisäksi valvontaeläinlääkäreillä ei ole tällä hetkellä käytettävissä VATI:n kaltaista valtakunnallista tietojärjestelmää, joten eläinsuojelu- ja eläintautiasioiden/-tapahtumien kirjaukseen on välttämätön käyttää edelleen Facta-tietojärjestelmää.

Tampere tulee osallistumaan mahdollisuuksien mukaan VATI-järjestelmän kehittämiseen. Toistaiseksi ollaan mukana järjestelmän kehittämissäryhmässä, talous- ja uimavesivalvonnan sekä koulu- ja päiväkotivalvonnan ja huoneistojen valvontalomakkeiden kehityksryhmissä.

Tavoitteena on tulevilla suunnitelmakaudella siirtyä käyttämään pelkästään VATI-järjestelmää sekä ohjata viranomaiselle saapuvat ilmoitukset sähköiseen Ilppa-järjestelmään.

2.7 Viestintä

Viestintään kuuluvat asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen toimijoille, asukkaille ja valvontaluon kunnille. Neuvontaan ja opastukseen varataan työaika kaikissa tehtäväryhmissä.

Elintarvikevalvonnassa ja asumisterveydessä on puhelinpäivystys sekä tarkastaja on tavattavissa sopimuksen mukaan. Elintarvikevalvonnalla ja terveydensuojeluryhmällä ovat omat erilliset palvelusähköpostit, joita seurataan päivittäin päivystäjän toimesta.

Palvelupiste Frenckell toimii edelleen tiedotuskanavana kuntalaisten suuntaan.

Ympäristöterveyden nettisivuilla annetaan ympäristöterveysvalvontaan liittyvää tietoa sekä tavallisille kuntalaisille että toiminnanharjoittajille. Ympäristöterveyden sivuilla on hyväksytty valvontasuunnitelma ja ympäristöterveyden taksa. <http://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/elintarvikevalvonta-ja-ymparistoterveys.html>

Ajankohtaisista asioista tiedotetaan kaupungin tai ympäristöterveyden nettisivuilla sekä tarvittaessa lehtien tai muiden medioiden välityksellä. Tulevilla ohjelmakaudella pyritään lisäämään viestintää sosiaalisen median välityksellä. Ympäristöterveydessä ensisijainen tiedotusvastuu on yksikön päälliköllä. Toimialojen vetäjät vastaavat oman vastuualueensa tiedottamisesta. Tiedottamisessa noudatetaan Tampereen kaupungin viestintäsuunnitelmaa.

Viestinnässä panostetaan tulevilla kaudella koko valvontayksikön alueelle tehtävään viestintään.

2.8 Valvonnan maksullisuus

Kunnan valvontaviranomaisen on perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu mm. hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä sekä valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteen tutkimuksesta. Valvontamaksut pyritään määrittelemään siten, että niillä katettaisiin suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Taksan kattavuutta ja maksujen suuruutta tarkistetaan säännöllisesti, kuitenkin vähintään kahden vuoden välein. Tampereen Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto päivittää taksaa tarvittaessa.

Voimassa oleva taksa on nähtävillä ympäristöterveyden nettisivuilla, toimistossa ja palvelupisteessä.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaan kunnalla on oikeus periä viivästyskorkoa. Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, peritään viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa

korkolain (633/1982) 4 §:n i momentin tarkoittaman korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta peritään viiden euron suuruinen viivästysmaksu, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöön on kirjattu keskusvirastoille velvollisuus korvata kunnille sellainen työ, joka liittyy keskusvirastojen pyytämiin tehtäviin, jotka eivät lain mukaan kuulu kunnalle. Tämä koskee keskusvirastoista kuntien toimeenpantavaksi ohjaamia tarkastuksia, näytteenottoa, tutkimuksia ja selvityksiä, jotka laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät viraston ohjeiden valmisteluun.

2.9 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Tampereen ympäristöterveyden käyttämät laboratoriot ovat Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) tai työterveyslaitoksen laboratorio. Laboratoriota valittaessa otetaan huomioon Ruokaviraston hyväksymät analyysivalikoimat, näytteiden lähettäminen, kuljetus ja toimintavarmuus.

Elintarvikevalvonnalla on sopimus elintarvike- ja ympäristönäytteiden tutkimisesta Tampereella sijaitsevan Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY)-laboratorion kanssa. Ruokavirasto on hyväksynyt laboratorion elintarvikelain nojalla viranomaisnäytteitä tutkivaksi laboratoriksi.

Terveydensuojelulainsäädännön mukaisia näytteitä tutkivan laboratorion tulee olla Ruokaviraston hyväksymä. Toiminnanharjoittaja voi myös itse kilpailuttaa laboratorion. Esimerkiksi Tampereen Vedellä on sopimus KVVY:n laboratorion kanssa.

2.10 Suunnitelman toteutumisen arviointi

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään paikallisen ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan valvontakohdetyypeittäin.

Arviointikohde	Tarkastelu ja selvitys
Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	<ul style="list-style-type: none"> • kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus • valtakunnallisten ja omien painopisteiden valvonnan toteutuminen • tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi määräystenmukaiselle tasolle
Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)	<ul style="list-style-type: none"> • toteutuneiden tarkastusten lukumäärä • näytteet ja analyysit • valvontahankkeisiin osallistuminen
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	<ul style="list-style-type: none"> • valvonnasta kertyvät maksutulot toimialoittain • valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen

Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus

- voimavarojen määrä suhteessa lainsäädännön vaatimukseen, valvontatarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan
- selvitys, paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunniteltuihin valvontatehtäviin ja kuinka paljon muihin tehtäviin
- erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA)
- valvonnan tehokkuuden toteutuminen (verrataan keskusvirastojen ohjeisiin)

Toiminnan kehittämistarpeet

- toimenpiteet, joilla tilannetta parannetaan seuraavalla toimintavuodella

Arviointi- ja ohjauskäynnit

- havaitut hyvät toimintatavat, kehitettävää, korjattavaa

Valvontasuunnitelmien toteutumisen raportointi tehdään Facta-, VATI- ja VYHA -järjestelmien avulla ja siitä laaditaan arviointiraportti toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa annettujen ohjeiden mukaisesti. Lautakunnassa tai muussa monijäsenisessä toimielimessä käsitelty valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi toimitetaan VYHA:n kautta aluehallintovirastolle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

3. VALVONNAN TOIMIALAT

3.1 Yleistä

Tämän suunnitelman mukainen valvonta perustuu kansanterveyslain 1 §:ssä ja edellä tämän suunnitelman kohdassa 1.2 mainittujen ympäristöterveydenhuollon lakien mukaan kunnille säädettyyn valvontaan.

3.1.1 Riskinarviointi

Valvontakohteiden valvonnan tarve määräytyy riskinarvioinnin perusteella. Riskinarviointi ja -luokitus ovat erilaisia eri toimialoilla. Riskinarviointi esitetään tarkemmin toimialakohtaisissa suunnitelmissa.

3.1.2 Delegoinnit

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on siirtänyt ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista toimivaltaansa Ympäristöterveyden viranhaltijoille. Päätös on nähtävissä kaupungin nettisivuilla <http://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/paatoksenteko.html>

3.2. Häiriötilanteisiin varautuminen

3.2.1 Toiminta häiriötilanteissa

Varautuminen on yksi ohjelmakauden painopistealueista. Elintarvike-, ja terveydensuojelulaki edellyttävät, että kunnan valvontaviranomaisten on ennakolta varauduttava häiriötilanteisiin. Tampereen ympäristöterveyden

suunnitelma häiriö- ja erityistilanteisiin varautumisesta päivitetään säännöllisesti. Tavoitteena on varmistaa häiriötilannesuunnitelman kytkeytyminen yhteistoiminta-alueen kuntien yleiseen varautumiseen. Tavoitteena on myös tehdä yhteisiä harjoituksia.

3.2.2 Epidemioiden selvittäminen

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon nimeää elintarvike- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmän. Työryhmä pyrkii kokoontumaan säännöllisesti 2-3 kertaa vuodessa ja aina, kun se epidemiaepäilyn vuoksi on tarpeen.

Epidemiatyöryhmän toiminta on kuvattu laatujärjestelmässä ja valmiussuunnitelmassa. Ympäristöterveyden edustajat huolehtivat elintarvikkeisiin, talousveteen ja valvontakohteisiin liittyvistä selvityksistä ja viranomaisnäytteenotosta, terveydenhuollon edustajat taas altistuneisiin liittyvistä toimenpiteistä. Ympäristöterveys tekee elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden (yli viiden henkilön epäilytapauksista) epäily- ja selvitysilmoitukset valtakunnalliseen ruokamyrkytusepidemiarekisteritietojärjestelmään (RYMY –tietojärjestelmään). Aluehallintovirasto, Ruokavirasto ja THL pääsevät tarkastelemaan järjestelmään tallennettuja epidemioiden selvitystietoja. Valvira pääsee tarkastelemaan vesivälitteisistä epidemioista tehtyjä selvityksiä.

Viestintää koordinoi työryhmän puheenjohtaja. Epidemioihin liittyvä viestintä hoidetaan yhteistyössä kaupungin viestintäyksikön kanssa ja kaupungin viestintäsuunnitelmaa noudattaen.

Ruokamyrkytusepäilytapauksista pidetään kirjaa. Terveysvaaratilanteista tiedotetaan tarvittaessa AVIa ja Ruokavirastoa.

3.3. Koronatilanteen huomioiminen suunnitelmakaudella

Keväällä 2020 alkanut koronapandemia vaikuttaa ympäristöterveyden valvontaan monella tavalla tulevilla suunnitelmakaudella. Pandemiatilanteessa hyvän hygienian merkitys sekä ohjauksen ja neuvonnan tarve on kasvanut. Normaali tarkastustoiminta voi keskeytyä. Tarkastusten rinnalle on lisätty toimialakohtaista ohjausta ja ohjeistusta. Samalla pyritään löytämään vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa valvontaa.

Oma toimintakyky varmistetaan siten, että tarkastajat eivät kokoontu yhteen. Paikanpäällä tapahtuvat tarkastukset pidetään lyhyinä, niitä täydennetään tarvittaessa teams- tai puhelinneuvotteluilla sekä asiakirjatarkastuksilla. Tarkastuksilla pidetään turvavälit ja käytetään ohjeistuksen mukaan suojaimia, joita työnantaja on varannut henkilöstön käyttöön. Tarkastuksille mennään vain täysin oireettomana. Erityisesti asunnontarkastuksilla varmistetaan, että myös asukkaat ovat oireettomia.

Ympäristöterveydenhuollolle tulee yhteydenottoja liittyen tartuntatautiviranomaisen valvontaan kuuluviin tehtäviin. Eduskunnassa on parhaillaan käsiteltävänä tartuntatautilain tilapäinen muutos, jossa esitetään, että ympäristöterveyden viranomaiset tekisivät valvontaa tiettyihin kohteisiin tartuntatautiviranomaisen pyynnöstä. Mikäli pyynnöstä tehtävää valvontaa ei voida integroida suunnitelmalliseen valvontaan, tämä tulee heikentämään suunnitelmallisen valvonnan toteuttamista ja vähentämään valvonnasta saatuja maksutuloja.

Suunnitelmallisia tarkastuksia joudutaan perumaan aikaisempaa matalammalla kynnyksellä koska tarkastuksille voidaan mennä vain täysin oireettomana. Myös lasten on jäätävä kotiin pientenkin oireiden vuoksi ja tämä lisää vanhempien poissaoloja.

Tulevalla ohjelmakaudella lisätään yhteistyötä toimijoiden ja viranmaisten kesken sekä käytetään koronatilanteesta saatu kokemus häiriötilannesuunnitelman päivittämiseen.

ELINTARVIKEVALVONNAN VALVONTASUUNNITELMA 2020-2024

Päivitys vuosille 2021-2024

4.1 Elintarvikevalvonnan tavoitteet

4.1.1 Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma

Ruokaviraston luonnos "Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2021-2024" oli lausunnolla syksyllä 2020. Vuodelle 2021 on vahvistettu painopistealueet, jotka on otettu huomioon Tampereen kaupungin valvontasuunnitelmassa.

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma on laadittu Ruokavirastossa kaikkien elintarvikeketjun valvontaviranomaisten yhteistyönä. Se sisältää kuvauksen siitä, miten alkutuotannon ja elintarvikkeiden tuotannon, käsittelyn ja jakelun valvonta on Suomessa suunniteltu toteutettavaksi ja järjestetty lopputuotteiden turvallisuuden ja lainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi. VASUssa on määritelty valvonnan strategiset vaikuttavuus- ja toiminnalliset tavoitteet, linjaukset ja painopisteet. Strategisten vaikuttavuuspäämäärien edistämiseksi viranomaisvalvonnalle on elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmässä sovittu yhteiset kehitysteemat:

- Tiedolla johtaminen ja digitalisaatio
- Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä
- Valmius ja kriisinhallinta

Näistä kehitysteemoista, aikaisemmista valvontatuloksista ja muista suunnitteluun vaikuttavista tekijöistä (uudet riskit, uusi tieteellinen tieto, auditointien tulokset, lainsäädännön muutokset, toimintaympäristön muutokset) johdetut valvonnan painopisteet vuosille 2021-2024 on esitetty taulukossa 4.1.1 Toimenpidetaulukko elintarviketurvallisuus, lopullinen.

Kunnan tehtävänä on suunnitelman mukaan huolehtia elintarvikelain mukaisesta valvonnasta alueellaan. Kunnan elintarvikevalvontatehtäviä ovat:

kunnan valvontaan kuuluvien elintarvikehuoneistojen hyväksyminen ja ilmoitusten käsittely;

alkutuotantopaikkojen, elintarvikehuoneistojen, eläinperäisten elintarvikkeiden EU-sisäkaupan valvonta ja muiden elintarvikealan toimijoiden (ml. maahantuojien) olosuhde- ja tuotevalvonta sekä omavalvonnan valvonta;

kotimaassa tuotettujen elintarvikkeiden ja elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden valmistuksen ja tuonnin valvonta; sekä

kaupan ketjussa olevien elintarvikkeiden ja niiden markkinoinnin valvonta (ml. luomuelintarvikkeet).

Kunnalla on valvontatehtäviä myös liittyen Puolustusvoimien eräisiin ulkopuolisten tahojen Puolustusvoimille tuottamiin ravitsemispalveluihin sekä Valviran ohjaamaan alkoholimyymälöiden ja varastojen valvontaan. Kunnan valvottavana ovat tukkumyyjien ns. verolliset alkoholijuomavarastot, samoin kuin alkoholijuomien valmistuspaikan tai tilaviinimyymälän yhteydessä toimivat muut elintarvikehuoneistot.

Kunnan tehtäviin kuuluvat elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta ja tiedottaminen, valtion viranomaisten avustaminen eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisessa sekä elintarvikesäännösten mukaisten ilmoitusten ja raporttien tekeminen AVI:lle ja

Ruokavirastolle. Kunta osallistuu alueellaan terveydelle vaarallisten tuotteiden takaisinveitöihin ja muihin toimenpiteisiin.

Kunnan elintarvikevalvontaviranomainen osallistuu myös elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvitystyön järjestämiseen kunnassa ja valvoo eläinsuojelulain noudattamista kunnan alueella.

4.1.2 Elintarvikelainsäädännön tavoitteet

Elintarvikevalvonnan tavoitteena on toteuttaa elintarvikelainsäädännössä asetettuja päämääriä. Elintarvikelaissa nämä päämäärät on kirjattu lain tarkoitusta kuvaavaan 1 §:ään. Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn sekä elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu sekä varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyyttä. Elintarvikelain tarkoituksena on myös varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda kuluttajaa harhaan sekä suojata kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta.

Elintarvikelainsäädännön lähtökohtana on, että ensisijainen vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta on elintarvikealan toimijalla.

Viranomaisen on tarvittaessa annettava toimijalle tarpeellisia ohjeita ja kehotuksia elintarvikemääräysten noudattamiseksi ja omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi (elintarvikelaki 53§). Toiminnan määräystenmukaisuus parantaa elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä ja menestymismahdollisuuksia markkinoilla sekä pienentää esimerkiksi takaisinvedoista johtuvia yrittäjän taloudellisia kustannuksia.

4.1.3 Laatu järjestelmä

Elintarvikevalvontaviranomaisen tulee laatia toimintaansa sopiva laatu järjestelmä sekä ylläpitää ja noudattaa sitä. Laatu järjestelmiä koskevista vaatimuksista säädetään valvonta-asetuksen (EU) 2017/625 5 ja 12 artiklassa ja elintarvikelain 41 §:ssä. Laatu järjestelmä tulee rakentaa paikallisiin olosuhteisiin sopivaksi. Valvonta-asetuksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen on harjoitettava virallista valvontaa dokumentoitujen menettelyjen mukaisesti.

Tampereen elintarvikevalvonnalla on laatu järjestelmä, jota päivitetään vuosittain vastaamaan lainsäädäntö- ja tietojärjestelmämuutoksia. Laatu järjestelmässä on tietoja ja ohjeita virallista valvontaa harjoittavalle henkilöstölle mm. toiminnan tavoitteista, henkilöstön tehtävistä, näytteenottomenettelyistä, valvontamenetelmistä ja -tekniikoista, tulosten tulkitsemisesta ja niiden nojalla tehtävistä päätöksistä. Laatu järjestelmässä on huomioitu Ruokaviraston ohjeet ja malliasiakirjat. Malliasiakirjoja käytetään aina, kun se on mahdollista.

4.1.4 Varautuminen erityistilanteisiin

Valvontaviranomaisten on varauduttava erityistilanteisiin oman toimintansa osalta ja laadittava erityistilanteisiin varautumista koskeva suunnitelma (valvonta-asetus 115 artikla ja elintarvikelaki 46 §).

4.1.5 Jäljitettävyyttä

Elintarvikelaki kattaa koko ketjun pellolta pöytään ja siihen perustuvalla valvonnalla turvataan, että elintarvikkeet ovat määräystenmukaisia. Jäljitettävyyttä on elintarviketurvallisuuden kannalta keskeinen tekijä ja sen avulla voidaan ongelmatilanteissa poistaa määräystenvastaiset elintarvikkeet kohdennetusti markkinoilta ja antaa kuluttajille oikeaa ja riittävää tietoa tilanteesta. Jäljitettävyyttä on tärkeää myös selvitetessä elintarvikkeesta annettavien tietojen totuudenmukaisuutta tai muuta määräystenmukaisuutta.

4.2 Alueellinen elintarvikevalvonta

Aluehallintovirastojen tehtävät elintarvikevalvonnassa ovat kuntien valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arviointi sekä lainsäädännön ja ohjeistuksen kouluttaminen kunnille. Tehtävien toteuttamisen välineinä aluehallintovirastot käyttävät kuntien valvontaan kohdistuvia auditointeja ja työnohjauspäiviä. Lisäksi aluehallintovirastot osallistuvat valvontahankkeiden organisointiin.

4.3 Paikallisen elintarvikevalvonnan järjestäminen

4.3.1 Kunnan valvontasuunnitelma

Tampereen ympäristöterveyden yhteinen valvontasuunnitelma on laadittu noudattaen ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman luvussa 2 esitettyjä periaatteita. Suunnitelma sisältää ilmoitettujen elintarvikkeiden alkutuotantopaikkojen (elintarvikelaki 2006/23 22§ 1 mom.) sekä hyväksytyjen (13§ 2 mom.) ja ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen (13§ 1 ja 3 mom.) sekä kontaktimateriaalialan toimijoiden (elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita valmistavat tai markkinoille saattavat) (elintarvikelaki 21a §) toiminnan säännöllisen valvonnan. Hyväksymis- ja ilmoitusveloitteen ulkopuolelle jäävää alkutuotantoa ja muuta elintarviketoimintaa valvotaan tarvittaessa. Valvontasuunnitelmassa määritellään tarkastusten sisältö, valvontakohteiden tarkastustiheys, tarkastuksiin keskimääräisesti käytettävä työaika, viranomaisnäytteenotto ja näytteen tutkiminen, valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi sekä hyväksytyt laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu.

4.3.2 Valvontakohteet

Valvontaviranomaisella tulee olla ajan tasalla olevat tiedot kaikista alueensa elintarvikevalvontakohteista (elintarvikelaki 83§). Näitä ovat:

- ilmoittamista tai hyväksyntää edellyttävät elintarvikehuoneistot (elintarvikelaki 13 §) mukaan lukien ns. virtuaalihuoneistot, liikkuvat elintarvikehuoneistot ja kuljetustoiminta;
- liikkuvat elintarvikehuoneistot, joista on jo tehty ilmoitus toiselle paikkakunnalle ja joiden saapumisesta valvontaviranomaisen alueelle tiedotetaan valvontaviranomaiselle (elintarvikelaki 15a§ 1 mom.); liikkuva elintarvikehuoneisto merkitään kuitenkin rekisteriin vain siinä valvontayksikössä, joka on hyväksynyt ko. huoneiston tai käsitellyt ko. huoneistosta tehdyn ilmoituksen;
- toimijat, jotka valmistavat tai saattavat markkinoille elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita (kontaktimateriaalialan toimijat) (elintarvikelaki 21a §); sekä
- elintarvikkeiden alkutuotantopaikat (elintarvikelaki 22§ 1 mom.). Alkutuotantopaikoista kohteet on kirjattu tiedossa olevin osin.

Valvontakohteiden hyväksymis- ja ilmoitusmenettely

Alkutuotantopaikkojen ja elintarvikehuoneistojen ilmoitus- ja hyväksymismenettelystä on säädetty elintarvikelain 13-15, 22 ja 22a §:ssä ja valtioneuvoston elintarvikevalvonnasta antamassa asetuksessa (Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnasta 72/2020).

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden markkinoille saattamisen ilmoittamisesta on säädetty elintarvikelaki 21a §:ssä.

Elintarvikelain 13§ 6 mom sekä 22§ 3 mom ja 22§ 4 mom mainituista elintarvikealan ja alkutuotannon toiminnoista ei tarvitse tehdä ilmoitusta valvontaviranomaiselle. 13§ 6 mom mukaan ilmoitusta ei tarvitse tehdä, kun toimintaan liittyvät riskit ovat elintarviketurvallisuuden kannalta vähäisiä sekä:

- elintarvikealan toiminta tapahtuu samassa huoneistossa kuin toimijan harjoittama muu elinkeinotoiminta;
- toimija on yksityinen henkilö; tai
- toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena.

Ilmoitusta ei tarvitse tehdä metsästyksestä, luonnonvaraisen riistan luovutuksesta suoraan kuluttajalle eikä luonnonvaraisten kasvien ja sienten alkutuotannosta.

Valvontakohteiden hyväksyminen

Elintarvikealan toimijan, joka käsittelee eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä laitokseksi valvontaviranomaiselta ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Myös laajamittaiselle itujen alkutuotannolle on haettava hyväksymistä. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vrk:n kuluessa asian vireille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä. Laitoksen vaatimustenmukaisuuden selvittäminen edellyttää tarkastuskäyntiä. Laitoksen hyväksymisestä tehdään päätös (elintarvikelaki 13§ ja 15§). Valvontaviranomainen voi asettaa päätöksessään ehtoja terveysvaaran ehkäisemiseksi. Toiminnan laitoksessa saa aloittaa, jos laitos täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset ja laitos on hyväksytty.

Valvontakohteesta ilmoittaminen

Elintarvikealan toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarvikehuoneistosta 14§:ssä säädetylle valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista (ilmoitettu elintarvikehuoneisto). Toiminnan saa aloittaa, jos elintarvikehuoneisto täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset (elintarvikelaki 13§ 6 mom.). Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sellaisia toimijoita, joilla ei ole varsinaista huoneistoa elintarvikkeiden käsittelyä varten, mutta jotka toimivat elintarvikeketjun osana (ns. virtuaalihuoneistot). Ilmoituksen käsittelystä annetaan toimijalle todistus. Toiminnan keskeyttämisestä, toiminnan lopettamisesta tai toimijan vaihtumisesta tulee ilmoittaa viivyttyä valvontaviranomaiselle.

Tampereen kaupungin elintarvikevalvonnassa käytetään Ruokaviraston laatimia malliasiakirjoja nro 10119/1 elintarvikehuoneiston ilmoitusmenettelyssä ja malliasiakirja nro 10120/1 toimijalle annettavassa todistuksessa. Elintarvikevalvontaan saapuvat ilmoitukset käsitellään keskitetysti ja viimeistään kahden viikon kuluessa ilmoituksen saapumisesta. Ilmoitusten käsittelijä suorittaa ilmoituksen perusteella toimipaikan toiminnan alustavan riskinarvioinnin, laatii toimijalle todistuksen kuulumisesta elintarvikevalvonnan piiriin ja syöttää toimipaikan, toimijan ja toiminnan tiedot Facta- ja VATI-tietojärjestelmiin. VATI -tietojärjestelmästä tiedot siirretään valtakunnalliseen tietojärjestelmään.

Tampereen ympäristöterveydessä on otettu käyttöön valtakunnallinen digitaalinen Ilppa-ilmoitusjärjestelmä, joka täyttää saavutettavuus vaatimukset. Tavoitteena on ohjata ilmoitukset mahdollisimman kattavasti Ilppa-järjestelmän kautta, jolloin tiedot välittyvät suoraan VATI-järjestelmään.

Kontaktimateriaalialan toimipaikasta ilmoittaminen

Kontaktimateriaalialan toimijan on ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle (elintarvikelaki 21a§).

Alkutuotantopaikasta ilmoittaminen

Alkutuotantopaikasta ja siellä harjoitettavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. Toimijan on ilmoitettava myös annettujen tietojen oleellisista muutoksista, toiminnan keskeyttämisestä yli vuodeksi sekä toiminnan lopettamisesta (elintarvikevalvonta-asetus).

Elintarvikelain 13§ 6 mom. sekä 22§ 3 mom. ja 22§ 4 mom. on lueteltu elintarvikealan ja alkutuotannon vähäriskisiä toimintoja, joista ei tarvitse tehdä ilmoitusta valvontaviranomaiselle. Alkutuotantopaikasta ilmoittaminen ei ole tarpeen, jos kunnan valvontaviranomainen saa tiedon alkutuotantotoiminnasta toiselta viranomaiselta.

4.3.3 Valvontakohderekisterit ja niihin merkittävät tiedot

Tampereen elintarvikevalvonnan elintarvikehuoneistojen, laitosten, alkutuotannon ja kontaktimateriaalialan toimijoiden tiedot ovat Facta – ja VATI -tietojärjestelmissä.

Elintarvikehuoneistot ja laitokset

Ruokavirastossa valmistettu keskitetty tietojärjestelmä VATI sisältää valvontakohteet ja valvontatiedot, joista on säädetty elintarvikelain 84§:ssä. Keskitetty tietojärjestelmä tuottaa elintarvikelain 83§:ssä tarkoitetun valtakunnallisen rekisterin, johon elintarvikevalvontakohteita valvovat viranomaiset siirtävät tietoja omista järjestelmistä.

Elintarvikkeiden alkutuotantopaikat

Kunnan tulee pitää ajan tasalla alkutuotantopaikkarekisteriä elintarvikelain mukaisten tehtävien edellyttämässä laajuudessa. Rekisteriin merkitään valvontakohteen tunnistetiedot, suunnitellut ja suoritettut valvontatoimenpiteet sekä muut valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Kontaktimateriaalialan toimijat

Kunnan viranomainen merkitsee kontaktimateriaalialan toimijat valvontakohderekisteriin. Toiminnasta talletetaan rekisteriin Ruokaviraston määrittelemät tiedot.

Sivutuotealan toimijat

Kunnaneläinlääkärit valvovat hyväksymiään ja rekisteröimiään sivutuotealan laitoksia. Lisäksi he valvovat Ruokaviraston hyväksymiä ja rekisteröimiä laitoksia, jotka eivät sijaitse teurastamoiden yhteydessä. Kunnaneläinlääkärit valvovat myös toimialueellaan muita paikkoja, joissa sivutuotteita kerätään, käsitellään, käytetään tai hävitetään.

Sivutuotealan valvontaa tehdään sekä elintarvikevalvonnassa että eläinlääkintähuollossa.

Kunnaneläinlääkäri hyväksyy toimialueellaan:

- Poltto- ja rinnakkaispolttolaitokset: Polttavat kokonaisia eläinraatoja
- Lantaa polttavat laitokset (jotka sijaitsevat eläintilalla)
- Varastointilaitokset: Varastoivat kerättyjä johdettuja (käsiteltyjä) sivutuotteita ennen niiden kuljettamista hävitettäväksi polttamalla, toimittamista hyväksytylle kaatopaikalle tai käytettäväksi polttoaineena
- Väliasteenlaitokset: Varastoivat kerättyjä käsittelemättömiä sivutuotteita tai suorittavat niille niin sanotun väliasteen toimia kuten pakastamista, suolausta tai paloittelua ennen niiden toimittamista lopulliseen määräpaikkaansa.

Toimivaltainen viranomainen valvoo hyväksytyjä toimijoita riskiperusteisesti säännöllisin väliajoin. Laitoksen hyväksyntä voidaan peruttaa joko lopullisesti tai tilapäisesti, jos hyväksytty laitos ei enää täytä hyväksynnän

edellytyksiä. Laitoksen on lopetettava toimintansa, jos viranomainen peruuttaa sen hyväksynnän tai ehdollisen hyväksynnän tapauksessa ei anna lopullista hyväksyntää.

Kunnaneläinlääkäri rekisteröi toimialueellaan (muualla kuin teurastamon yhteydessä sijaitsevat):

- keräyskeskukset
- tilarehustamot
- tekniset laitokset, joita ovat tekniseen käyttöön tarkoitettuja tuotteita valmistavat ja käsittelevät laitokset, myös seerumeita, verituotteita ynnä muuta sellaista käsittelevät laitokset
- teknisten tuotteiden varastointilaitokset, joita ovat tekniseen käyttöön tarkoitettuja johdettuja tuotteita varastoivat laitokset
- sivutuotteita eläintarhaeläinten, kalansyötiksi kasvatettavien matojen ja toukkien sekä muiden matelijoiden ja petolintujen kuin eläintarhaeläinten ruokintaan käyttävät toimijat
- luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintapaikasta vastuussa olevat toimijat niin sanotut haaskatoimijat. Tiedot viedään haaskaruokintapaikkarekisteriin.

Toimivaltainen viranomainen valvoo rekisteröityjä toimijoita riskiperusteisesti säännöllisin väliajoin.

Viranomainen voi kieltää toiminnan väliaikaisesti tai pysyvästi, mikäli havaitsee tai saa tiedon, että toiminnalle asetetut lainsäädännön vaatimukset eivät täyty ja toiminnasta voi siten aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.

Valvontayksikön alueella on yhteensä 28 hyväksyttyä tai rekisteröityä sivutuotealan laitosta: 17 polttolaitosta, 5 kompostointilaitosta, 3 teknistä laitosta, 1 keräyskeskus ja 1 muu rekisteröity toimija. Vuonna 2019 näihin tehdään tarkastuksia aluehallintoviraston laatiman suunnitelman mukaisesti yhteensä 5 kpl.

4.3.4 Omavalvonnan valvonta

Voimassa olevan elintarvikelain mukaan kaikilla elintarvikehuoneistoilla on oltava omavalvontajärjestelmä ja alkutuotantopaikoilla omavalvonnan kuvaus.

Hyväksyttävien elintarvikehuoneistojen hyväksymishakemukseen tulee liittää omavalvontasuunnitelma (elintarvikevalvonta-asetus 72/2020). Elintarvikehuoneistoa koskevasta ilmoituksesta tulee käydä ilmi tieto omavalvontasuunnitelmasta (elintarvikevalvonta-asetus 3§ 1 mom.). Valvontaviranomaisen on tarvittaessa annettava elintarvikealan toimijalle tarpeellisia omavalvontasuunnitelman täydentämistä, korjaamista tai muuttamista sekä siihen kuuluvia laboratoriotutkimuksia koskevia ohjeita ja kehoituksia (elintarvikelaki 53§).

Toimijan on kuvattava omavalvonnassaan myös sivutuotteiden tuotantoon liittyvät tavanomaiset toimintaohjeet ja menettelytavat sekä menettelytavat poikkeustilanteissa. Elintarvikealan laitoksessa HACCP-perusteista järjestelmää on sovellettava myös sivutuotteisiin.

Kontaktimateriaalialan toimijoiden omavalvonta perustuu komission antamaan asetukseen (EY) N:o 2023/2006 elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden hyvistä tuotantotavoista. Valmistajan tulee perustaa ja toteuttaa tehokas dokumentoitu laatujärjestelmä ja varmistaa sen noudattaminen.

Elintarvikelain muutoksessa toimijoihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa tullaan vähentämään keventämällä omavalvonnan vaatimuksia.

Elintarvikelain muutoksella toteutetaan EU:n elintarvikelainsäädäntöön kirjattua periaatetta, jonka mukaan elintarvikealan toimija vastaa elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa elintarvikkeiden turvallisuudesta ja siitä, että toiminta täyttää elintarvikelainsäädännön vaatimukset. Elintarvikelain muutoksen myötä elintarvikealan toimijalta ei enää vaadita erillisenä asiakirjana laadittua omavalvontasuunnitelmaa. Kuitenkin elintarviketurvallisuus perustuu jatkossakin suurelta osin toimijoiden toimivaan omavalvontaan.

4.3.4.1 Omavalvontatutkimukset

Elintarvikemääräyksissä erikseen säädetyt omavalvontatutkimukset on tutkittava hyväksytyissä laboratorioissa. Muut elintarviketurvallisuuden ja omavalvonnan tutkimukset voidaan tehdä laboratorioissa, joilta ei edellytetä hyväksyntää. Muiden kuin elintarvikemääräyksissä säädettyjen tutkimusten tarpeellisuuden arviointi jää toimijan vastuulle. Merkittävä osa elintarvikemääräyksissä säädetyistä omavalvonnan tutkimuksista sisältyy elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista annettuun komission asetukseen (EY) N:o 2073/ 2005. Ruokavirasto on antanut ohjeen nro 10501/1 asetuksen soveltamisesta.

4.3.5 Tarkastusten suunnittelu ja toteutus

Valvontaohjelma-asetuksessa (VnA 78/2011) tarkastuksella tarkoitetaan valvontaviranomaisen tai tämän valtuuttaman ulkopuolisen asiantuntijan säännöllisesti ja ennalta suunnitellusti tekemää valvontakohteen tarkastusta, jossa arvioidaan valvontakohteen vaatimustenmukaisuus: tarkastus voi sisältää myös näytteiden ottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan tai siellä valmistettavien tuotteiden taikka tarjottavien palveluiden terveyshaittojen, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi.

Tarkastukseen kuuluu valmistautuminen, tarkastuksen suorittaminen ja tarkastuskertomuksen laatiminen sekä kirjaukset. Valmistautumiseen kuuluu mm. perehtyminen hyväksymis- ja ilmoitusasiakirjoihin, aiempiin valvontatietoihin sekä tarkastuksessa tarvittaviin tausta- ja muihin tietoihin.

Valvontaviranomainen voi käyttää elintarvikelain mukaisissa tehtävissä elintarvikelain 36§:n mukaista ulkopuolista asiantuntijaa. Tampereen kaupungin ympäristöterveyden toiminta-alueella elintarvikevalvonta ei käytä elintarvikelain mukaisissa valvontatehtävissä ulkopuolista asiantuntijaa.

4.3.5.1 Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastukseen käytettävä aika

Tarkastustiheyteen vaikuttavat riskiluokitus, joka perustuu valvontakohteen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen sekä riskien arviointiin, ja se, miten valvontakohteet hallitsee riskit omavalvonnallaan.

Tampereen elintarvikevalvonnan käyttämä valvontakohteiden riskiluokitus perustuu Ruokaviraston (Evira) ohjeeseen 10503/4, jossa on esitetty kohdekohtainen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen perustuva tarkastuskertojen määrä ja tarkastukseen käytettävä ohjeellinen aika. Ilmoitettu aika sisältää tarkastukseen, siihen valmistautumiseen ja tarkastuskertomuksen kirjoittamiseen tarvittavan ajan, mutta ei matka-aikaa. Taulukon ohjeellisia tarkastusmääriä laadittaessa on oletettu, että toiminta on ympärivuotista. Mikäli kohde on toiminnassa vain osan vuotta, tarkastusten määrä suhteutetaan vuotuisen toiminta-aikaan.

Alkutuotantopaikkojen keskimääräiset tarkastustiheydet on suhteutettu kunkin alkutuotantotyyppin vuotuisen toiminta-aikaan eikä kausiluontoisuutta tarvitse niiden osalta enää huomioida.

Valtakunnallisen elintarvikevalvontaohjelman mukaisia tarkastuskertojen määrää voidaan riskitekijöiden arviointiin perustuen vähentää korkeintaan 50 %. Tarkastuskertoja voidaan vähentää 50%, kun kohteen todetaan omavalvonnaltaan, rakenteiltaan, toiminnoltaan ja tuotteiltaan täyttävän kaikki lainsäädännön vaatimukset erityisen hyvin ja se on saanut vähintään 6 peräkkäistä A-arvosanaa Oiva-järjestelmässä.

4.3.5.2 Tarkastus

Elintarvikevalvonta tekee tarkastuksia hyväksymis- ja ilmoitusmenettelyyn, suunnitelmalliseen valvontaan, epäkohtien korjaamisen varmistamiseen, ruokamyrkytyspäily- ja valitustapauksiin, valvontapyyntöihin ja mahdollisiin projekteihin liittyen.

Elintarvikehuoneistot, jotka kuuluvat laitoksiin, on hyväksyttävä ja tarkastettava ennen toiminnan aloittamista.

Elintarvikehuoneistot, joiden toiminnan aloittamisesta on tehtävä ilmoitus, tarkastetaan Ruokaviraston ohjeen mukaisesti toiminnan alettua.

Ilmoitetun elintarvikehuoneiston toiminnan aloittamisen yhteydessä tehtävä ensimmäinen tarkastus pyritään tekemään yhden, kolmen tai kuuden kuukauden kuluessa ilmoitetun toiminnan aloittamisesta riippuen huoneistossa harjoitettavan toiminnan luonteesta ja laajuudesta. Ensimmäisellä tarkastuksella selvitetään elintarvikehuoneiston toimintaedellytykset ja tarkastuskohteen omavalvontasuunnitelma. Elintarvikehuoneiston ilmoituksen jälkeinen ensimmäinen tarkastus on suunnitelmallinen tarkastus.

Valvonta-asetuksen 9 artiklan mukaan elintarvikevalvonta tehdään pääsääntöisesti ilman ennakoilmoitusta. Tarkastuksen voidaan katsoa olevan ennakkoon ilmoittamaton silloin, kun toimija ei ehdi korjata tarkastettavaa asiaa ilmoittamisen ja tarkastuksen välisenä aikana. Aika, joka voi olla ilmoituksen ja tarkastuksen välillä, jotta tarkastus katsotaan ennakkoon ilmoittamattomaksi, riippuu näin ollen tarkastuksen luonteesta. Tarkastukset pyritään tekemään silloin, kun valvontakohteessa on toimintaa, mutta joissakin tapauksissa tarkastus voidaan toteuttaa muulloinkin. Valvontakohteen asiakirjatarkastus voidaan tehdä myös elintarvikevalvonnan toimistolla.

Elintarvikelain 21 § mukaan elintarvikealan toimijan on julkistettava valvontaviranomaisen antama elintarvikehuoneiston tarkastuksesta kertova asiakirja Ruokaviraston määräämällä tavalla.

Valvontatiedot kirjataan VATI –tietojärjestelmään, josta ne lähetetään valtakunnalliseen Ruokaviraston ylläpitämään valvontarekisteriin. Tarkastuksesta laaditaan tarkastuskertomus, joka lähetetään toimijalle joko sähköisesti tai postitse. Tarkastuskertomukset arkistoidaan arkistomuodostussuunnitelman mukaisesti Facta-tietojärjestelmän kautta sähköiseen Donna-arkistoon.

4.3.5.3 Oiva-järjestelmä

Oiva – järjestelmä on otettu käyttöön koko maassa 1.5.2013 alkaen. Oiva –tarkastukset on aloitettu elintarvikkeiden vähittäismyynnistä ja tarjoilusta ja on laajennettu vuoden 2015 alusta koskemaan valmistuspaikkoja, kuljetuksia, tukkuja, varastoja, liikkuvien elintarvikehuoneistoja ja virtuaalihuoneistoja. Laitosten (liha-, kala- ja maitoalan) Oiva-tarkastukset alkoivat 1.5.2015. Kuntien valvontaviranomaiset tekevät tarkastuksia voimassa olevan valvontasuunnitelman mukaisesti. Oiva–raportteja julkistetaan sitä mukaa, kun valvontaviranomaiset tekevät tarkastuksia. Valvontatietojen julkaisemisella pyritään lisäämään valvonnan läpinäkyvyyttä sekä tuomaan valvonnan tulokset kuluttajien käyttöön.

Oivassa kuntien valvontaviranomaiset arvioivat tarkastuksillaan yritysten elintarvikeeturvallisuutta. Oiva-raportissa tulokset on ilmaistu hymynaama-asteikon avulla. Mitä paremmin yritys täyttää elintarvikelainsäädännön vaatimukset, sitä leveämpi on hymy. Aina, kun Oiva hymyilee, elintarvikeeturvallisuus on kuluttajan kannalta yrityksessä hyvää.

Oiva-raportti sisältää useita hymiöarvosanoja, ei yhtä ainoata hymiötä. Hymiöitä annetaan tulokseksi kaikista tarkastetuista asiakokonaisuuksista. Jokainen asiakokonaisuus voi sisältää useamman tarkastetun alakohdan, mutta asiakokonaisuuden heikoin arvosana näkyy kuluttajalle. Lisäksi raportissa näkyy viimeisimmän tarkastuksen tulos sekä kahden edellisen tarkastuksen tulos, jos aiempia tarkastuksia on tehty. Vertaukset edellisiin tuloksiin kertovat mahdollisista parannuksista.

Tarkastettavat asiakokonaisuudet ovat samat kuin tarkastajien käyttämien Oiva-arviointiohjeiden pääotsikot. Pääotsikoiden alle on jaettu alakohdiksi varsinaiset tarkastettavat asiat. Kaikki kohdat tarkastetaan vähintään kerran kolmessa vuodessa tai silloin, jos niissä tarkastuksella huomataan epäkohta.

Jos tarkastettu yritys on saanut jostakin asiasta arvosanan korjattavaa tai huono, tekee valvontaviranomainen aina yritykseen uuden tarkastuksen. Uusintatarkastuksella tarkastetaan varsinaisen uudelleentarkastettavan asiakokonaisuuden lisäksi tarvittaessa muitakin asioita. Aiemmin saatu arvosana pysyy voimassa, kunnes valvontaviranomainen uusintatarkastuksella toteaa epäkohdan korjatuksi. Tämän jälkeen julkaistaan uusi Oiva-raportti, jossa näkyvät mahdolliset parannukset.

Oivan myötä valvonnassa painotetaan riskiperusteisuutta ja tarkastuksista tulee kohdennetumpia. Elintarvikevalvonnan kattavuutta pyritään parantamaan, sillä tuoteturvallisuusvalvonta otetaan olosuhdevalvonnan lisäksi Oivassa paremmin huomioon. Oiva yhtenäistää tarkastuskäytäntöjä, koska valvontaviranomaiset ympäri Suomen tekevät tarkastuksia samojen Oiva-arviointiohjeiden perusteella.

4.3.6 Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2021

Valvontakohteet riskiluokittain ja kunnittain on esitetty taulukossa 4.3.6. Alkutuotannon kohteista taulukossa on mukana vain maidontuotantotilat. Muut alkutuotannon kohteet ja valvontatarve kartoitetaan v. 2021 aikana. Suunnitelmallista valvontaa tehdään kaikissa elintarvikevalvonnan toimialaluokissa. Taulukon 4.3.6. mukaan vuosittainen tarkastusten määrä on noin 1400 tarkastusta. Suunnitelman mukaisia, mutta ennakoimattomia tarkastuksia ovat myös suunnitelmallisen valvonnan uusintatarkastukset, joita tehdään noin 10–20 %:ssa valvontakohteista (n. 140-200), sekä aloittaviin ja toimijanvaihdoksen tekeviin kohteisiin tehtävät ensitarkastukset (n. 200-300). Asiakirjatarkastukset joko valvontakohteessa tai elintarvikevalvonnan toimistolla, esim. omavalvonnan tarkastukset, ovat myös suunnitelmallista valvontaa. Suunnitelmallisten tarkastusten kokonaismääräksi tulee näin laskettuna n. 1700-1900 vuodessa. Elintarvikevalvonnan nykyisillä resursseilla tätä tavoitetta ei saavuteta kokonaisuudessaan. Kokonaistavoitteeksi v. 2021 asetetaan 1500 suunnitelmallista tarkastusta (luku sisältää uusinta- ja ensitarkastukset). Vuoden vaihtuessa tehdään kohde- ja tarkastajakohtainen suunnitelma. Kohteiden vaihtuvuuden vuoksi kohdesuunnitelmaa päivitetään aina tarpeen mukaan vuoden aikana.

Tarkastukset priorisoidaan korkeimpiin riskiluokkiin huolehtien, että pieniriskisimmissä harvemmin tarkastettavissa kohteissa tarkastuksien välit eivät kuitenkaan veny kohtuuttoman pitkiksi.

Toiminnan aloittamiseen liittyvä tarkastus on myös valvontasuunnitelmaan sisältyvä tarkastus, jolloin se on maksullinen. Aloittamiseen liittyvä tarkastus tarkoittaa tarkastusta, joka tehdään elintarvikehuoneistoon ennen toiminnan aloittamista tarvittaessa joko toimijan pyynnöstä tai tarkastajan harkinnan mukaan. Toiminnan alettua tehdään kohteeseen tarkastus normaaliin tapaan ja se kirjataan suunnitelman mukaiseksi tarkastukseksi.

Suunnitelmallisiin valvontaprojekteihin liittyy tarkastuksia ja/tai näytteenottoa, jotka ovat toimijalle maksullisia. Elintarvikevalvonnan omat valvontaprojektit raportoidaan erillisenä yhteenvetona.

4.3.7 Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö

Tampereen ympäristöterveydessä osa työpanoksesta kuluu muihin lakisääteisiin valvontatehtäviin kuin suunnitelmalliseen valvontaan.

Suunnitelmalliseen valvontaan kuulumattomia tarkastuksia ovat muun muassa ruokamyrkytyspäily- ja valitustarkastukset ja Ruokaviraston valvontapyyntöjen, RASFF-ilmoitusten tai takaisinvetoilmoitusten takia tehdyt tarkastukset. Näitä tarkastuksia on n. 100 kpl/v.

Lakisääteisiin tehtäviin kuuluva ohjaus ja neuvontatyö vievät työajasta arviolta noin kolmen henkilötyövuoden työpanoksen. Asiakasyhteydenotot (puhelimitse, sähköpostitse, asiakaskäynti toimistolla) voivat koskea ruokamyrkytyspäilyjen ja valitusten lisäksi myös elintarvikevalvontakohteen tai virtuaalihuoneiston perustamista tai toimintojen muuttamista, ulkomyyntiä, kotona valmistamista, elintarviketuholaisten torjuntaa tai käytännön neuvojen ja opastuksen saamista johonkin elintarvikeasiaan. Osa yhteydenotoista vaatii monenlaista selvitystyötä useilta eri tahoilta, joskus näytteenottoa, asiakirjoihin perehtymistä ja tutkimustulosten sekä kirjallisten ja kuvallisten materiaalien analysointia. Viime vuosina asiakasyhteydenottojen määrät ovat olleet suuruusluokaltaan seuraavia: sähköpostitse noin 3800 kpl, päivystyspuhelut noin 350 kpl sekä asiakaskäynnit toimistolla noin 30 kpl.

Elintarvikevalvontaan saapunut elintarvikehuoneistoilmoitus käsitellään, tehdään toiminnasta alustava riskinarviointi, viedään toimijan-toimipaikan-toiminnan –tiedot VATI- ja Facta -tietojärjestelmään ja laaditaan

toimijalle todistus elintarvikevalvonnan piiriin kuulumisesta. Ilmoituksen tiedot lähetetään tiedoksi myös terveydensuojeluun, rakennusvalvonnalle, paloviranomaisille ja aluehallintovirastoon.

Mikäli toimipaikassa vaihtuu toimija, tulee toimijan tehdä tästä ilmoitus elintarvikevalvontaan, myös toiminnan lopettamisesta tai keskeyttämisestä tulee ilmoittaa samalla ilmoittaminen -lomakkeella. Toimijanvaihdosten tiedot viedään VATI- ja Facta -tietojärjestelmään, toimijan vaihtumisesta kirjoitetaan toimijalle todistus ja lähetetään tiedoksi edellä mainituille tahoille. Toiminnan aloitusilmoituksia, toimijanvaihdoksia ja lopettamisilmoituksia käsitellään vuositason yhteensä noin 400-600 kpl.

Säännöllistä ulkomyyntiä harjoittavat elintarvikemyyjät tekevät elintarvikehuoneistoilmoituksen toiminnastaan. Tapahtumiin osallistuvat elintarvikemyyjät tiedottavat Tampereen kaupungin elintarvikevalvontaa osallistumisestaan tapahtumaan. Tiedottamiset otetaan vastaan elintarvikevalvonnassa ja tarvittaessa otetaan toimijaan yhteyttä lisäselvitysten saamiseksi. Tiedottamisia käsitellään elintarvikevalvonnassa vuosittain noin 600 kpl.

Elintarvikevalvontaan tulee vuosittain ruokamyrkytyspäilyjä ja valituksia lähes 300 kpl kuntalaisilta, asiakkailta ja osa suoraan toimijoilta.

Elintarvikevalvontaan tulee myös lausuntopyyntöjä viranomaisilta, arkkitehteiltä ja toimijoilta. Lausuntopyynnöt koskevat yleensä tilojen soveltuvuutta elintarvikehuoneistotoimintaan, alkoholin anniskelua elintarvikehuoneistossa tai tapahtumassa. Lausuntoja annetaan noin 70 kpl vuosittain.

Elintarvikevalvonnan henkilökunta huolehtii itse tarvitsemiensa välineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnoista, nettisivujen sisältöjen päivityksistä ja laatukäsikirjan päivityksestä.

Elintarvikevalvonnan muita kuin suunnitelmallisen valvonnan tehtäviä on esitelty taulukossa 4.3.7. Elintarvikevalvonnan tehtävätaulukko 2021.

4.3.8 Näytteenotto ja näytteen tutkiminen

Näytteenotolla ja tutkimustulosten perusteella voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määrystenmukaisuutta. Elintarvikkeiden mikrobiologiset vaatimukset on esitetty komission asetuksessa (EY) N:o 2073/2005, jonka soveltamisesta Ruokavirasto on antanut ohjeen 10502/2. Suunnitelmalliseen valvontaan liittyvä näytteenotto on maksullista.

Näytteitä voidaan ottaa mm. lainsäädännön toimijalle määräämän näytteenoton ja tutkimusten varmistamiseksi sekä epäiltäessä tuotteiden turvallisuutta. Näytteenottokohteita, näytteiden määriä, näytteenottotiheyttä ja näytteistä tehtäviä tutkimuksia suunniteltaessa otetaan huomioon omavalvonnan toimivuus valvontakohteessa.

Tarvittaessa valvontakohteista otetaan raaka-aine, tuote- ja ympäristönäytteitä määrystenmukaisuuden ja omavalvonnan riittävyyden varmistamiseksi.

Näytteitä on varauduttu ottamaan ja tutkittamaan myös epäilyn perusteella, esim. kuluttajavalitusten, ruokamyrkytyspäilyjen, elintarvikkeista aiheutuvien muiden terveysvaaratilanteiden ja muiden erityistilanteiden tutkimiseksi. Näytteistä tehdään mikrobiologisia, kemiallisia, fysikaalisia ja aistinvaraisia laboratoriotutkimuksia tarpeen mukaan. Mikrobiologisessa näytteenotossa ja tutkimuksissa huomioidaan komission asetus elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista ja Ruokaviraston ohje nro 10502/2 "Elintarvikkeiden mikrobiologinen näytteenotto ja analyysit".

Myös elintarvikevalvonnan omiin sekä valtakunnallisiin projekteihin liittyy näytteenottoa.

4.3.8.1 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Elintarvikevalvonnalla on sopimus elintarvike- ja ympäristönäytteiden tutkimisesta Tampereella sijaitsevan Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY)-laboratorion kanssa. Laboratorion sijainti:

Patamäenkatu 24, 33900 Tampere, puh. 03 246 1208, sähköposti: laboratorio@kvvy.fi. Ruokavirasto on hyväksynyt laboratorion elintarvikelain nojalla viranomaisnäytteitä tutkivaksi laboratoriksi.

4.3.9 Elintarvikevalvonnan projektit ja painopisteet

Vuoden 2021 aikana Tampereen elintarvikevalvonnassa toteutettavat projektit on lueteltu taulukossa 4.3.7. Elintarvikevalvonnan tehtävätaulukko 2021.

Elintarvikevalvonta osallistuu myös tarvittaessa yhteisön laajuisiin ja valtakunnallisiin hankkeisiin. Elintarvikevalvonta osallistuu näihin ja muihin projekteihin resurssien puitteissa.

Ruokaviraston elintarviketurvallisuuden painopisteet vuosille 2021-2024 on esitetty taulukossa 4.1.1 Toimenpidetaulukko elintarviketurvallisuus, lopullinen.

Painopistealueita päivitetään vuosittain ja tarvittaessa valvontatulosten perusteella useamminkin.

Tampereen elintarvikevalvonta toteuttaa omalta osaltaan näitä valtakunnallisia painopisteitä valvonnassaan ja osallistuu resurssien puitteissa VATIn ja muiden sähköisten työkalujen kehittämiseen.

Useat elintarvikevalvonnan työntekijät osallistuvat aktiivisesti Ruokaviraston vetämien eri valvontaverkostojen toimintaan. Kansallisia verkostoja ovat mm. elintarvikeparanteiden, ravintolisien, kontaktimateriaalien, sekä kontaminanttien ja kasvinsuojeluainejäämien valvontaverkostot.

4.3.10 Seurantaohjelmat

Valvonta-asetuksen (EU) N:o 2017/625 mukaan seurannalla tarkoitetaan elintarvikevalvonnassa suunnitellun havainto- ja mittausjakson toteuttamista, jonka tarkoituksena on saada käsitys elintarvikemääräysten noudattamisesta. Erilaiset valvonta- ja seurantaohjelmat ovat valvonta-asetuksen tarkoittamaa seurantaa. Tällaisia ohjelmia ovat mm. kansallinen salmonellavalvontaohjelma ja EU:n vierasainevalvontaohjelma. Vierasainevalvontaa ja siihen liittyvää näytteenottoa tehdään myös epäilyyn perustuen tai AVIn määräyksestä.

Tampereen elintarvikevalvonta osallistuu tarvittaessa seurantaohjelmiin liittyvään näytteenottoon ja vastaa osaltaan valvontatoimenpiteistä.

4.3.11 Valvontakirjanpito

Valvontakirjanpito sisältää elintarvikehuoneiston laitoshyväksyntään tai elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittelyyn liittyvät asiakirjat, tarkastuksista laadittavat tarkastuskertomukset, viranomaisnäytteiden tutkimustulokset, arviointiraportit sekä viranomaisen muista toimenpiteistä kirjaamat asiat.

Elintarvikehuoneistoa valvova viranomainen säilyttää valvontakirjanpidon siten, että se voidaan antaa pyydettyä toisen valvontaviranomaisen tai auditoijan tarkastettavaksi.

Tarvittaessa osia valvontakirjanpidosta, esimerkiksi tarkastuskertomus, voidaan lähettää tiedoksi toiselle valvontaviranomaiselle. Valvontaviranomaisella on oltava käytössään sähköinen järjestelmä, jossa ylläpidetään tiedot valvontakohteista ja niihin tehtävistä valvontatoimenpiteistä, ja josta Ruokaviraston määrittelemät tiedot siirretään keskitettyyn tietojärjestelmään.

Tampereen elintarvikevalvonnan valvontakirjanpitoon käytetään Facta – ja VATI järjestelmiä.

4.3.12 Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistusseuraamukset

Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään elintarvikevalvonnassa silloin, kun elintarvikealan toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin elintarvikemääräysten noudattamiseksi, eivätkä muut valvontatoimenpiteet elintarvikealan toimijan velvoittamiseksi noudattamaan elintarvikemääräyksiä ole riittäviä. Hallinnollisia

pakkokeinoja koskevat säännökset ovat elintarvikelain 7 luvussa. Ruokavirasto on laatinut lisäksi viranomaisille ohjeen (100011/2) hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä.

Pakkokeinoja ovat mm. erilaiset määräykset ja kiellot, uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka, haltuunotto sekä elintarvikehuoneiston hyväksynnän peruuttaminen.

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on siirtänyt ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista toimivaltaansa Ympäristöterveyden viranhaltijoille. Jaoston kulloinkin voimassa oleva delegointipäätös on nähtävillä Tampereen kaupungin nettisivuilla.

Elintarvikelaissa ei ole hallintomenettelyä koskevia säännöksiä, vaan sovellettaviksi tulevat hallintolain (434/2003) säännökset (kuuleminen, josta on malliasiakirja nro 10117/1). Mikäli viranomaisen katsoo, että pakkokeinopäätös on mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta pantava heti täytäntöön, tämä todetaan päätöksessä.

Elintarvikealan toimija vastaa niistä kustannuksista, joita toimijalle aiheutuu viranomaisen pakkokeinopäätöksistä.

Rangaistusseuraamuksista säädetään sekä elintarvikelaissa (10 luku) että rikoslaissa (39/1889, muutos 400/2002). Elintarvikevalvontaviranomaisilla on elintarvikelain 79 §:n nojalla velvollisuus tehdä tutkintapyyntö esitutkintaviranomaisille kaikista elintarvikelainsäädännön rikkomuksista lukuun ottamatta tilanteita, joissa teko tai laiminlyönti on vähäinen.

4.4 Elintarvikevalvonnan seuranta ja raportointi

Toimivaltaiset viranomaiset ylläpitävät rekisteriä valvontakohteista ja valvontatapahtumista kertyvistä tiedoista. Niistä laaditaan raportteja kunnan sekä keskus- ja aluehallinnon erilaisiin seurantatarpeisiin.

Elintarvikevalvonnan ja -tutkimuksen tiedonkeruusta (VATI), monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman raporteista (ns. VASU raportti) sekä auditointien tuloksista muodostetaan yleiskuva elintarvikevalvonnan tilanteesta Suomessa. Valvonnasta kerättäviä tietoja käytetään valvonnan seurannassa, toteutumisen arvioinnissa sekä ohjauksen ja suunnittelun tukena paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisestikin.

Kunnan tulee toimittaa hyväksymänsä seuraavan vuoden valvontasuunnitelma aluehallintovirastolle kunkin kalenterivuoden loppuun mennessä. Kunnan tulee arvioida valvontasuunnitelman toteutuminen vuosittain. Arvioinnissa tulee olla ainakin seuraavat kohdat:

- Suunnittelun toiminnan ja tarkastusten kattavuus
- Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)
- Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen
- Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus
- Toiminnan kehittämistarpeet
- Arviointi- ja ohjauksenkäynnit

Valvontasuunnitelmien toteutumisen raportointi keskusviranomaiselle tehdään VATI- ja VYHA-järjestelmien avulla. Lautakunnassa tai muussa monijäsenisessä toimielimessä käsitelty valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi toimitetaan VYHA:n kautta aluehallintovirastolle.

4.4.1 Raportoinnin aikataulut

Kunnan ympäristöterveydenhuollon yksikkö laatii toimintansa toteutumisen arviointiraportin jaoston hyväksyttäväksi maaliskuun loppuun mennessä. Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaoston hyväksymä toteuma- ja arviointiraportti toimitetaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle.

4.4.2 Elintarvikevalvonnan auditoinnit

Toimivaltaisten viranomaisten on valvonta-asetuksen 6 artiklan mukaan tehtävä sisäisiä tai teetetävä ulkoisia toiminnan tarkastamisia ja ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin tarkastamisessa saatujen tulosten pohjalta sen varmistamiseksi, että valvonta-asetuksessa säädetyt tavoitteet saavutetaan. Toiminnan tarkastamisella (auditoinnilla) tarkoitetaan järjestelmällistä ja riippumatonta tarkastelua, jolla selvitetään, ovatko toiminta ja sen tulokset suunniteltujen järjestelyjen mukaisia, onko kyseiset järjestelyt toteutettu tehokkaasti ja ovatko ne sopivia tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Toiminnan tarkastamisten on oltava riippumattomien tahojen arvioitavissa ja ne on toteutettava avoimesti.

Kunnallisen elintarvikevalvonnan auditoinnit (ns. AJO-arvioinnit) ovat osa elintarvikeketjun valvonnan auditointijärjestelmää. Kuntien suorittamaa valvontaa auditoidaan tarkastelemalla toimintaa suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin ja tässä valvontaohjelmassa annettuihin ohjeisiin, jotka koskevat valvonnan järjestämistä, suunnittelua ja toteutusta. AVI tekee vuosittain Ruokaviraston ja AVIn välisessä tulossopimuksessa sovitun mukaisesti kuntien elintarvikevalvonnan auditointeja.

Auditoinnit koostuvat elintarvikevalvonnan auditoinneista ja kohdeauditoinneista, joissa auditoidaan kunnan viranhaltijan suorittamaa tarkastusta elintarvikehuoneistossa.

4.4.3 Hankkeiden ja seurantaohjelmien raportointi

Elintarvikevalvontaviranomaiset osallistuvat erilaisiin Ruokaviraston toimialan valvontahankkeisiin ja Ruokaviraston ohjaamiin mahdollisiin EU:n yhteisiin valvontahankkeisiin, joita koskevat tiedot ja tulokset toimitetaan erikseen ilmoitettavan aikataulun mukaisesti. Hankkeiden lisäksi valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä ilmoittamaan Ruokavirastolle ja AVille tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja (elintarvikelaki 52 §). Näistä Tampereen kaupungin elintarvikevalvonta raportoi aluehallintovirastolle ja Ruokavirastolle näiden edellyttämällä tavoilla.

Ruokavirasto raportoi komissiolle kaikista EU:n valvontaohjelmista, joihin Suomi on osallistunut.

4.5 Terveysvaaratilanteet ja takaisinvedot

Terveysvaaralla tarkoitetaan biologista, kemiallista tai fysikaalista tekijää tai tilaa, joka saattaa vaarantaa elintarvikkeen turvallisuuden (elintarvikelaki 6 §, 8 kohta 8). Kunnan on selvitettävä alueellaan ilmenevät elintarvikkeisiin liittyvät terveysvaaratilanteet. Tällaisia ovat ruokamyrkytykset ja muut elintarvikevälitteiset vaaratilanteet.

Toimintaohjeet terveysvaaratilanteissa ja takaisinvedoissa sisältyvät Tampereen elintarvikevalvonnan laatujärjestelmään. Niissä on huomioitu Ruokaviraston ohjeet. Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on valmius terveysvaaratilanteiden edellyttämään näytteenottoon ja tutkimuksiin.

Laboratorioiden on ilmoitettava viivytyksettä toimeksiantajalleen tieto terveysvaaraan viittaavista tutkimustuloksista. Toimeksiantajaa valvovalle viranomaiselle tieto toimitetaan erityistilanteissa (elintarvikelaki 40§ ja 45 §).

Valvontaviranomaiset ja elintarvikealan toimijat voivat saada tiedon terveydelle vaarallisista elintarvikkeista mm. oman alueensa viranomaistutkimuksista, omavalvonnan tutkimustuloksista toimijalta, kuluttajavalituksista tai Ruokavirastosta. Ruokavirasto toimii elintarvikkeita ja rehuja koskevan nopean hälytysjärjestelmän (RASFF) virallisena kansallisena yhteyspisteenä. Tampereen elintarvikevalvonta on varautunut reagoimaan Ruokaviraston lähettämiin RASFF-ilmoituksia koskeviin tiedusteluihin välittömästi.

Vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta on ensisijaisesti elintarvikealan toimijalla. Kun toimija katsoo tai sillä on syytä epäillä, että sen maahantuoma, tuottama, jalostama, valmistama tai jakelema elintarvike ei ole elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien määräysten mukainen, sen on käynnistettävä välittömästi menettelyt

kyseisen elintarvikkeen poistamiseksi markkinoilta. Jos tuote on jo ehtinyt kuluttajalle, toimijan on tehokkaalla ja täsmällisellä tavalla ilmoitettava asiasta kuluttajille. Toimijan on viivytystä ilmoitettava asiasta Ruokavirastolle ja kunnalliseen elintarvikevalvontaan. Jos toimija ei noudata velvollisuuttaan takaisinvedoissa, elintarvikevalvontaviranomainen ryhtyy toimenpiteisiin terveydelle vaarallisten erien poistamiseksi markkinoilta. Elintarvikevalvonta ilmoittaa AVille ja Ruokavirastolle toteamistaan terveysvaaroista sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden turvallisuuteen. Terveysvaaratilanteet ja niiden johdosta tehdyt selvitykset ja toimenpiteet kirjataan laatujärjestelmän mukaisesti.

4.5.1 Ruokamyrkytys-epidemioiden selvittäminen

Saatuun ilmoituksen elintarvike- tai talousvesivälitteisestä ruokamyrkytyksestä tai epäilystä ruokamyrkytyksestä alueellaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen tai elintarvikevalvontaviranomaisen on viipymättä toimitettava tapausta koskeva selvitys (elintarvikelaki 45 § ja terveydensuojelulaki 20a §). Valtioneuvoston antamassa asetuksessa (1365/2011) on säädetty elintarvike- ja talousvesivälitteisten ruokamyrkytys-epidemioiden seurannasta, selvittämisestä ja ilmoittamisesta. Ruokamyrkytystutkimusten keskeinen tavoite on sairastumisen aiheuttajan ja lähteen etsiminen. Ruokamyrkytys-epidemian selvittäminen tapahtuu kunnan kustannuksella.

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on nimennyt elintarvike- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmän, jonka puheenjohtajana toimii ympäristöterveyspäällikkö. Työryhmä pyrkii kokoontumaan säännöllisesti 2-3 kertaa vuodessa ja aina, kun se epidemiaepäilyn vuoksi on tarpeen.

Sovitun työnjaon mukaan ympäristöterveyden edustajat tekevät kohteeseen, elintarvikkeisiin ja talousveteen liittyvät selvitykset ja ottavat tarvittavat elintarvike-, vesi- ja ympäristönäytteet. Terveydenhuollon edustajat huolehtivat henkilöiden terveydentilaan liittyvistä selvityksistä ja näytteistä. Ympäristöterveys vastaa ilmoituksista THL:lle, Ruokavirastolle ja Valviralle RYMY- järjestelmän kautta.

Laatukäsikirjassa on kuvattu toiminta epidemiaepäily- ja muissa terveysvaaratilanteissa. Toimintaohje sisältää selvitystyön käynnistämisen, epäilyilmoitusten tekemisen, näytteenoton ja tutkimisen, tiedonkulun ja yhteydenpidon, tiedottamisen, johtopäätösten tekemisen sekä selvitysilmoituksen laatimisen ja tallentamisen ruokamyrkytys-epidemiarekisteritietojärjestelmään eli RYMY –tietojärjestelmään.

Ruokamyrkytys-epäilytapauksista pidetään kirjaa. Terveysvaaratilanteista tiedotetaan tarvittaessa AV:lla ja Ruokavirastoa.

4.6 Viestintä

Elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta on ensisijaisesti kuntien tehtävä, Ruokavirasto huolehtii valtakunnallisesta tiedottamisesta, kuluttajainformaatiosta ja riskiviestinnästä.

Elintarvikevalvonnan nettisivuilla on kaupunkilaisille tietoja valvonnan suuntaamisesta, menetelmistä ja tuloksista sekä ajankohtaisista asioista. Siellä on myös elintarvikealan toimijoille tarkoitettua tietoa mm. elintarvikehuoneistojen käyttöönotosta ja omavalvonnasta. Elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelma sekä maksutaksa ovat nettisivuilla nähtävillä.

Takaisinvetotilanteissa elintarvikelain 57§ 2 mom. mukaan viranomainen voi tiedottaa toimijan kustannuksella elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien vaatimusten vastaisista elintarvikkeista, jos elintarvikealan toimija ei noudata yleisen elintarvikeasetuksessa säädettyä velvoitetta ilmoittaa asiasta kuluttajille.

Erytistilanteisiin ja epidemiaselvityksiin liittyvästä tiedottamisesta ja viestinnästä on ohjeet laatujärjestelmässä ja erityistilannesuunnitelmassa.

5. TERVEYDENSUOJELULAIN VALVONTASUUNNITELMA 2020 – 2024

Ohjelmaa päivitetään kaudelle 2021-2024

5.1. Yleistä

Terveydensuojelulain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Tavoitteena on suojella ihmisen terveyttä mm. huomioimalla terveydensuojelu yhteiskunnan eri toimintoja suunniteltaessa. Terveydensuojeluun kuuluu terveyshaittojen ennaltaehkäisy sekä todettujen haittojen poistaminen tai vähentäminen. Terveydensuojelu tukee kunnassa hyvinvoinnin edistämistä, mikä on nostettu kuntastrategiassa esiin kaikissa jäsenkunnissa.

Kunnan terveydensuojelun valvontasuunnitelman laatimista ohjaa terveydensuojelulaki. Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää. Kunnan suunnitelmassa on huomioitava valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti. Valtakunnallisen ohjelman tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä valvonnan tiheyden, laadun ja valvontaa suuntaavien painopisteiden osalta kohdistaa resurssit tehokkaasti edistämään elinympäristön terveellisyyttä. Valvontasuunnitelmassa kuvataan säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi myös muu valvonta, yhteistyö ja edistäminen.

Lainsäädäntömuutokset

Terveydensuojelulaisissa on vahvistettu toiminnanharjoittajan veloitetta tuntea oman toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja niiden hallinta.

Tulevalla suunnitelmakaudella uudistetaan juomavesidirektiivi, jonka muutokset näkyvät talousvesivalvonnassa (näytteenottoveloitteet lisääntyvät ja riskinarviointia kehitetään edelleen).

Terveydensuojelulain ilmoituksenvaraisten kohteiden vuosimaksua valmistellaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä.

Tartuntatautilakimuutos on parhaillaan eduskuntakäsittelyssä. Siinä esitetään, että terveydensuojeluviranomainen tekisi tartuntatautiviranomaisen pyynnöstä valvontaa. Lakiluonnoksessa esitetään valvontaa tehtäväksi pyynnöstä myös sellaisissa kohteissa, joihin ei tehdä säännöllistä ja suunnitelmallista valvontaa tai jotka eivät kuulu nykyisen valvonnan piiriin kuten henkilöliikenne (Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä). Pyyntö voi kohdistua myös sellaisiin kohteisiin, joihin ei kuluvalle vuodelle ole suunniteltu tehtäväksi terveydensuojelun tai elintarvikevalvonnan tarkastusta (kohteet, joissa valvontatiheys on harvemmin kuin kerran vuodessa). Elintarvikevalvonnan ja terveydensuojelun valvontatulot tulevat merkittävästi vähenemään, mikäli kunnassa priorisoidaan tartuntatautilain mukainen valvonta ja tartuntatautilain nojalla annettujen rajoitusten valvontaa tehdään kunnan kustannuksella.

5.2. Terveystuojelulain mukaisen valvonnan painopisteet

Terveystuojelun painopisteiden avulla kohdennetaan resursseja suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti sekä huomioidaan lainsäädäntömuutokset.

Terveystuojelun painopisteiksi tulevalle suunnitelmakaudelle 2020-2024 on esitetty keskusviraston ohjelmassa:

- Omaoalvonnan tukeminen
- Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö

Tampereen valvonta-alueeseen kuuluu voimakkaasti kasvavan Tampereen seudun lisäksi pienempiä kaupunkeja ja kuntia. Tavoitteena on, että terveystuojeluviranomaisen toiminta tunnetaan kaikissa valvonta-alueen kunnissa, yhteystiedot ja toimintamallit häiriötilanteissa on sovittu ennalta ja terveystuojelu on mukana terveysvaikutusten ennakoinnissa suunnitteluvaiheessa.

Edellisellä suunnitelmakaudella terveystuojelulakia muutettiin siten, että siinä korostuu toimijan velvollisuus tuntea oman toimintansa riskit ja varautua niihin. Terveystuojeluviranomaisen tehtävänä on valvonnassa varmistaa, että toimija on tietoinen oman toimintansa riskeistä ja niiden hallintakeinoista. Taulukkoon 5.2 (liitteenä) on koottu toimenpiteitä, joilla terveystuojelu tukee omaoalvonnan ja edistää elinympäristöterveyttä ja yhteistyötä tulevalle suunnittelukaudella.

Terveystuojelussa on valmisteltu omaoalvonnan ohjeet eri toimialoille ja ohjeita jalkautetaan tulevalle suunnitelmakaudella.

5.3 Terveystuojelun valvonnan osa-alueet

5.3.1 Talousvesi

- Talousvettä toimittavien laitosten valvontatutkimusohjelmien päivittäminen sekä valvonnan ja näytemäärien saattaminen asetuksen mukaiseksi
- Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa ja talousvettä toimittavien laitosten riskinarvioinnin hyväksyminen

Verkostoveden laadun tarkkailua jatketaan vesilaitosten valvontatutkimusohjelmien mukaisesti. Valvontatutkimusohjelmien päivitykset tehdään laitosten ja ympäristöterveyden yhteistyönä.

Talousvettä toimittavan laitoksen omaoalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Riskinarviointi on tehty toiminnanharjoittajien ja viranomaisten välisenä yhteistyönä. Kunnan terveystuojeluviranomainen hyväksyy talousvettä toimittavan laitoksen riskinarvioinnin. Riskinarvioinnin hyväksyttävyyden arviointia varten toiminnanharjoittajan on esitettävä kunnan terveystuojelu-viranomaiselle talousvesiasetuksen 7 a §:n edellyttämät asiat. Terveystuojeluviranomainen on hyväksynyt kaikkien EU-raportoitavien talousvettä toimittavien laitosten riskinarvioinnit. Tulevalle suunnitelmakaudella hyväksytään kaikkien talousvettä toimittavien laitosten riskinarvioinnit.

Vesihuollon häiriötilannesuunnitelma on laadittu ja sitä päivitetään tarvittaessa.

Elintarvikehuoneistot, päiväkodit, vanhainkodit, koulut, majoitustilat ja vastaavat, joilla on oma kaivo, eivät ole enää talousvettä toimittavia laitoksia. Valvontaohjelman tulkinna mukaisesti näiden kohteiden veden laatu

tutkitaan 1 - 3 vuoden välein ja näytteenoton yhteydessä tarkastetaan myös kaivo. Kyseessä ei kuitenkaan ole suunnitelmallinen tarkastus.

Terveysturvajeluviranomainen on koronapandemiatilanteessa käynnistänyt vesihuollon tilannekuvapalaverin, johon kaikki alueen vesilaitokset sekä ELY:n ja AVI:n edustus on kutsuttu mukaan. Tilannekuvapalaveria jatketaan ja kokoustiheys määräytyy vallitsevan tilanteen mukaan.

5.3.2 Terveysturvajelujen valvonta suunnitelmallisen valvonnan kohteissa

- Laadukkaat sisäilmaselvitykset
- Edistetään ulkopuolisten asiantuntijoiden hyödyntämistä sisäilmaselvityksissä (koulut, päiväkodit ja yksityiset asunnot)
- Koulujen, oppilaitosten ja päiväkotien yhteistarkastukset eri tahojen kanssa

Asumisterveysasetuksessa korostetaan sisäilmatutkimusten kokonaisarviointia, yhden yksittäisen ohjearvon ylitys ei välttämättä tarkoita terveyshaittaa.

Terveysturvajeluviranomainen voi teettää tutkimuksia vain terveysturvajelulain 49 §:n ja asumisterveysasetuksen 21 §:n mukaisilla ulkopuolisilla asiantuntijoilla. Terveysturvajelun arvioinnissa käytetään vain sertifioidujen asiantuntijoiden tekemiä selvityksiä. Sertifioidut henkilöt ovat osoittaneet asiantuntijuuden ja pätevyyden suorittamalla tarvittavan koulutuksen.

Koulujen ja päiväkotien suunnitelmallisia tarkastuksia jatketaan jo vakiintuneen käytännön mukaisesti yhteistyössä mm. kiinteistönpidosta vastaavien tahojen, kouluterveydenhuollon, työterveyshuollon ja työsuojeluvaltuutettujen kanssa. Tarkastusten suunnittelussa otetaan huomioon valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011, 12 §. Niissä kunnissa, joissa ei ole toimivaa järjestelmää yhteistarkastusten tekemiseen, pyritään siihen, että terveysturvajeluviranomainen toimisi koordinaattorina eri tahojen tarkastusten yhteensovittamiseksi.

Sosiaali- ja terveysturvajeluministeriössä on laadittu toimintamalli ja ohjeita eri tahojen tarkastusten yhteensovittamisesta kouluympäristössä. Toimialueen kunnat kuuluvat korkean radon riskin alueeseen ja valvontakohteiden radonpitoisuuden vuosikeskiarvo selvitetään tarkastuskäynnin yhteydessä.

5.3.3 Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely

- Ihon läpäisevien toimintojen valvominen (esim. tatuointi, kuppaus)

Ihonkäsittelyssä infektioriski liittyy tilanteisiin, joissa viruspitoista verta tai bakteereja pääsee ihon läpi, limakalvolle (silmät, nenä, suu) tai rikkinäiselle iholle. Infektioriski voi syntyä esimerkiksi kauneushoitolassa annettavasta injektioista, tatuoinnista, erilaisista lävistyksistä ja kuppauksesta. Infektioriskin ehkäisyssä on tärkeää hoitotilan puhtaus ja riittävän tehokas välinehuolto. Kaikkien ihon läpäisevien ja rikutun ihon kanssa kosketuksissa olevien välineiden on oltava steriilejä. Lisäksi toiminnanharjoittajan hygieenisillä työtavoilla on suuri merkitys infektioiden ehkäisemisessä.

5.3.4 Sidosryhmäyhteistyö ja terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa

- Terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa (kaavoitus, ympäristöluvut jne.)

Ympäristöstä aiheutuvien terveyshaittojen arvioinnin on sisällyttävä kaikkeen suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tällaisia suunnitelmia ja hankkeita ovat mm. kaavoitus, ympäristöluvut, ympäristövaikutusten arviointimenettelyt sekä erilaiset rakennushankkeet.

Terveyshaittojen ennaltaehkäisyä jatketaan muille myös viranomaisille, esim. rakennusvalvonnalle, kaavoitukselle ja ympäristöviranomaisille annettavissa lausunnoissa ja yhteistyökokouksissa.

Useissa hankkeissa toimitaan terveydensuojeluasioiden asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana. Osallistutaan mm. vesihuollon kehittämissuunnitelmissa ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelmissa esitettyihin toimenpiteisiin ja selvityksiin ja annetaan toimenpiteiden vaatimaa asiantuntija-apua.

5.3.5 Uimavesien valvonta

EU-uimarannoille uimaveden laadun seurannan tulokset raportoidaan aluehallintovirastolle ja sieltä edelleen Euroopan komissiolle. EU-uimarantojen veden laatu luokitellaan vuosittain. Ympäristöterveys laatii uimarannoille ja talviuintipaikoille vuosittain näytteenottosuunnitelmat ja uimavesinäytteiden tulokset julkaistaan kaupungin internet-sivuilla.

Yleisten uima-altaiden allasveden laatua seurataan kohdekohtaisten näytteenottosuunnitelmien mukaisesti. Allasvesien laatu tutkitaan 4 – 52 kertaa vuodessa kävijämäärästä riippuen. Näytteenottosuunnitelmat tarkistetaan tarkastusten yhteydessä. Allasvesinäytteiden ottamisesta huolehtii tarkastaja, altaan hoitaja tai laboratorion näytteenottaja.

Valvonnassa varmistetaan, että allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on voimassa oleva vesityökortti.

5.3.6 Muut terveydensuojelulain mukaiset tehtävät

Kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi suunnitelmassa on tuotu esiin muu terveydensuojelulain tarkoittama valvonta ja siihen varatut henkilöresurssit ja työaika. Näitä muita terveydensuojelulain mukaisia tehtäviä esitellään lyhyesti taulukossa 5.2.

Toimenpiteisiin kuuluu mm.

- palvelusähköpostien ylläpitäminen,
- yhteistyö viranomaisten ja sidosryhmien kanssa,
- seminaarit ja koulutustilaisuudet
- projektit

Seuraavassa on lyhyesti esitelty suunnitelmallisten tarkastusten lisäksi tehtäviä toimia:

5.3.6.1 Asumisterveysasioiden käsittely

- Laadukkaat sisäilmaselvitykset
- Ulkopuolisten asiantuntijoiden hyödyntämistä sisäilmaselvityksissä
- Yhteistyön lisääminen sosiaalitoimen kanssa

Asumisterveysasiat muodostavat suurimman tehtäväkokonaisuuden ei-suunnitelmallisen valvonnan puolella. Asunnontarkastusmäärän pienentymisestä huolimatta käsiteltävät tapaukset vievät erittäin paljon aikaa ja ovat usein vaikeasti selvitettäviä. Asumisterveysasioiden käsittelyyn on varattu henkilöstöresursseja yhteensä 3 htv koko valvonta-alueella. Terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi tehtävästä tarkastuksesta ei voida periä maksua.

Tavoitteena on lisätä ohjausta ja neuvontaa asukkaille, isännöitsijöille ja taloyhtiöille, niin että epäkohdat korjattaisiin ilman että viranomaisella on tarvetta puuttua asiaan tarkastuksilla tai muilla hallinnollisilla keinoilla.

Asunnontarkastuksia tehdään tarkastuspyyntöjen perusteella terveyshaittojen selvittämiseksi ja poistamiseksi. Asunnontarkastukset liittyvät sisäilman laatuun, home- ja kosteushaittoihin, meluhaittoihin, asuntojen likaisuuteen tai huonokuntoisuuteen, ilmanvaihdon puutteellisuuteen, kylmyyteen ja hajuihin. Tavoitteena on uudella suunnitelmakaudella kehittää yhteistyötä sosiaaliviranomaisten kanssa toimimaan niin, että etenkin siivottomuustapauksissa asukkaat ohjautuvat suoraan sosiaalitoimelle ja terveydensuojelun rooli pienenee. Tavoitteena on asiakkaan tilanteen kokonaisvaltainen hoitaminen. Näin tehostetaan myös asunnontarkastajien työpanoksen kohdentamista.

Todettujen epäkohtien poistamiseksi annetaan tarpeen mukaan korjauskehoituksia ja käytetään muita terveydensuojelulain mukaisia keinoja terveyshaittojen poistamiseksi. Kuntalaisille ja kiinteistöjen omistajille annetaan myös neuvontaa ja ohjausta asumisterveyteen liittyvissä kysymyksissä myös palvelusähköpostin kautta.

Asumisterveysasioissa yhteydenotot tapahtuvat pääosin sähköpostin välityksellä. Osassa yhteydenotoista riittää neuvonta, osassa vaaditaan muitakin toimenpiteitä, kuten yhteydenottoja kiinteistön omistajan edustajiin ja tarkastuskäyntejä. Lisääntyvässä määrin pyydetään myös terveysperusteisia tulkintoja asunnoissa tehtyjen tutkimusten perusteella.

Yhteydenottojen määrää seurataan ja muut toimenpiteet kirjataan valtakunnalliseen Vati-järjestelmään. Tavoitteena on luopua aikaisemmin käytössä olleeseen Facta-järjestelmään kirjaamisesta. Kirjaamiseen kuluva aika lisääntyy merkittävästi aikaisempaan verrattuna.

5.3.6.2 Terveyshaittojen selvittäminen ja sisäilmatyöryhmät

Terveydensuojelu on aktiivisesti mukana kuntien toimialojen välisessä koordinoivassa sisäilmatyöryhmässä, joissa muodostetaan kuvaa koko kaupungin/kunnan sisäilma-asioiden laajuudesta ja niiden selvitysprosessista. Terveydensuojelu tukee sisäilmatyöryhmiä asiantuntemuksellaan viestinnässä sekä ohjaus ja koulutustilaisuuksien järjestämisessä.

Sisäilmaongelmien käsittelemiseksi perustetaan kiinteistökohtaisia sisäilmatyöryhmiä (mm. koulut, oppilaitokset, päiväkodit, liikuntatilat, sosiaalialan laitokset). Useissa kouluissa ja päiväkodeissa on sisäilmaongelmia, joiden selvittämiseksi ja poistamiseksi tehdään yhteistyötä kiinteistön omistajien ja käyttäjien kanssa.

Sisäilmatyöryhmien toimintaan ja vanhemmille ja henkilökunnalle järjestettäviin tilaisuuksiin osallistutaan asiantuntijana ja viranomaisena. Tällä hetkellä alueella on kymmeniä kohdekohtaisia sisäilmatyöryhmiä.

Sisäilmaongelmien selvittämiseksi ja korjausten suunnittelemiseksi tehdään laajoja tutkimuksia ja tarkastuksia. Kiinteistöjen omistajat tilaavat tutkimukset yleensä ulkopuolisilta asiantuntijoilta, joiden laatimien raporttien ja tutkimustulosten perusteella arvioidaan terveyshaittoja ja annetaan tarvittaessa ohjeita, kehoituksia tai määräyksiä terveyshaittojen poistamiseksi.

5.3.6.3 Asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen

Terveydensuojelulain mukaan viranomaisen tehtävänä on antaa neuvontaa ja ohjausta ja tiedottaa terveydensuojelusta kuntalaisille. Kuntalaisten ja toimijoiden yhteydenottoihin vastataan pääosin puhelimitse ja sähköpostin välityksellä, mutta osa asioi myös henkilökohtaisesti toimistolla. Terveydensuojelulla on oma palvelusähköposti asukkaiden, viranomaisten ja yhteistyötahojen yhteydenottoja varten.

Palvelupiste Frenckell vastaa asiakkaiden neuvontapyyntöihin ja välittää asiakkaiden pyyntöjä edelleen tarkastajille.

5.3.6.4 Terveydensuojelulain 13 §:n mukaisten ilmoitusten käsittely

Terveydensuojelulain 13 § edellyttää, että mm. majoitustoiminnasta, kauneushoitoloista, kouluista ja päiväkodeista on tehtävä ilmoitus terveydensuojeluviranomaiselle. Terveydensuojeluviranomainen käsittelee ilmoituksen ja antaa todistuksen ilmoituksen käsittelystä. Ilmoituksen käsittely on toimijalle maksullista. Tarvittaessa voidaan tehdä tarkastus ja päätös, jossa voidaan antaa määräyksiä terveystahojen ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tampereen ympäristöterveydessä on otettu käyttöön valtakunnallinen digitaalinen Ilppa-ilmoitusjärjestelmä, joka täyttää saavutettavuus vaatimukset. Tavoitteena on ohjata ilmoitukset mahdollisimman kattavasti Ilppa-järjestelmän kautta, jolloin tiedot välittyvät suoraan VATI-järjestelmään.

Käytännössä kaikki toimijat eivät tee terveydensuojelulain vaatimaa ilmoitusta uudesta toiminnasta tai toiminnan muutoksesta. Tämän vuoksi uusien toimintojen perustamista joudutaan seuraamaan muun valvonnan yhteydessä ja tiedotusvälineiden kautta. Ilmoitus joudutaan usein pyytämään toimijoilta, toisinaan useita kertojakin. Tämä vie aikaa varsinaiselta valvonnalta.

5.3.6.6 Epidemiaselvitykset

Epidemiaepäilyt ovat ensisijaisia suhteessa säännölliseen valvontaan, sillä niiden taustalla on terveystahon epäily.

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on nimennyt elintarvike- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmän, jonka puheenjohtajana toimii ympäristöterveyspäällikkö. Työryhmä pyrkii kokoontumaan säännöllisesti 2-3 kertaa vuodessa ja aina, kun se epidemiaepäilyn vuoksi on tarpeen.

Sovitun työnjaon mukaan ympäristöterveyden edustajat tekevät kohteeseen, elintarvikkeisiin ja talousveteen liittyvät selvitykset ja ottavat tarvittavat elintarvike-, vesi- ja ympäristönäytteet. Terveystahon edustajat huolehtivat henkilöiden terveydentilaan liittyvistä selvityksistä ja näytteistä. Ympäristöterveys vastaa ilmoituksista THL:lle, Ruokavirastolle ja Valviralle RYMY-järjestelmän kautta.

Laatukäsikirjassa on kuvattu toiminta epidemiaepäily- ja muissa terveystahon tilanteissa. Toimintaohje sisältää selvitystyön käynnistämisen, epäilyilmoitusten tekemisen, näytteenoton ja tutkimisen, tiedonkulun ja yhteydenpidon, tiedottamisen, johtopäätösten tekemisen sekä selvitysilmoituksen laatimisen ja tallentamisen ruokamyrkytyssepidemiarekisteritietojärjestelmään eli RYMY-tietojärjestelmään.

Terveystahon tilanteista tiedotetaan tarvittaessa AVIa ja Ruokavirastoa.

5.3.6.7 Projektit

Pintapuhtausprojekteja toteutetaan harkinnanvaraisesti suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä. Näin saadaan tietoa siivouksen tasosta.

Pirkanmaa on korkean radon-pitoisuuden aluetta. Osallistumme kaikkiin kansallisiin radon-projekteihin ja tiedotamme vuosittain radon-mittauskaudesta.

Valvonta-alueella on pieniä vesiosuuskuntia. Yhtenäistämme osuuskuntien valvontaa ja ohjausta.

Tampere on Suomen saunapääkaupunki. Viime vuosina on ollut käsittelyssä ongelmallisia puun polttoon liittyviä valitusasioita. Valvonnan osallistutaan Itä-Suomen yliopiston suunnittelemaan kiukaiden kehittämiseen liittyvää projektiin, jonka kautta on mahdollisuus saada ajantasaista tietoa kiukaiden ja tulisijojen päästöistä. Hanke pohjautuu pian päättyvään KIUAS hankkeeseen, jossa tehtiin peruskartoitusta kiukaiden päästöistä.

5.3.6.8 Toiminnan kehittäminen

Terveystensuojelu jaetaan tulevalle suunnitelmakaudella tiimeihin, jotka kehittävät omaa toimintaansa tehokkaaksi ja vaikuttavaksi. Tiimi vastaa suunnitelmallisen valvonnan toteutumisesta ja seuraa tavoitteiden saavuttamista.

Tiimit ovat:

- asuntotiimi (asunnontarkastukset ja terveyshaittaepäilyjen selvittäminen asunnoissa)
- vesitiimi (talous- ja uimavesien valvonta)
- Tilatiimin toiminta jakautuu alatiimeihin
 - Kop - tiimin (olosuhdevalvonta päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa)
 - Sos-tiimi (sosiaalialan laitokset)
 - Kamu-tiimi (kauneushoitoloiden hygieniavalvonta, solariumvalvonta, liikuntapaikat, lasten- ja nuorten kokoontumistilat)

Toiminnan kehittämistä tehdään valvonnan suunnittelun ja laatutyön yhteydessä. Kehittämislle varataan aikaa. Kehittämisen tavoitteena on resurssien mahdollisimman tarkoituksenmukainen käyttö tavoitteiden toteuttamiseksi.

Osana toiminnan kehittämistä terveydensuojelu osallistuu valtakunnallisen VATI-tietojärjestelmän kehittämiseen sen työryhmissä. Tällä tavalla myös yhtenäistetään valvontakäytäntöjä.

Tiimissä huolehditaan sisäisen auditoinnin toteuttamisesta.

Laatujärjestelmän ylläpito ja päivittäminen

Laatujärjestelmän ylläpito ja päivittäminen ovat jatkuvaa toimintaa, jossa käytännön toiminnassa havaitut kehittämiskohteet viedään kirjallisiin toimintaohjeisiin ja samalla hyödynnetään keskusvirastojen ohjeistuksia. Valvonnan kehittämistarpeita nostetaan aktiivisesti esille paikalliselle, alueelliselle ja valtakunnalliselle tasolle. Esim. kauneushoitoloiden laajoja palveluita valvovat useat eri viranomaiset, joiden roolia ja valvontatoimintaa tulisi uudelleenarvioida ja selkeyttää.

Osallistumme myös valtakunnalliseen tietojärjestelmään (VATI) laadittavien tarkastuslomakkeiden laadintaan. Tällä edistämme toiminnan yhtenäistämistä paikallisesti ja valtakunnallisesti.

5.4. Tarkastusten sisältö

Terveystensuojelulain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö tarkastuskohteessa sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä. Mikäli tarkastuksessa todetaan puutteita toiminnassa tai olosuhteissa, annetaan haitan estämiseksi ja tilanteen korjaamiseksi tarpeelliset ohjeet, toimenpidekehotukset tai -määräykset. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten. Terveystensuojelulain mukaisessa valvontatyössä käytetään Valviran julkaisemassa terveydensuojelun valvontaohjeistossa annettuja tarkastusohjeita ja malliasiakirjoja.

Vesilaitosten (STM:n asetukset 1352/2015 ja 401/2001) valvontasuunnitelman mukaisella tarkastuksella kohteina ovat vedenjakelualueet. Tarkastukseen voi sisältyä useiden vedenottamoiden tarkastuskäyntejä sekä esim. asiakirjatarkastuksia, kuten valvontatutkimusohjelman, valmiussuunnitelman ja näytetulosten läpikäyntiä. Vesilaitosten näytteenotto tapahtuu sopimuksen mukaan ja terveydensuojelu seuraa analyysituloksia ja veden laatua. Tämä on osa vesilaitosten säännöllistä valvontaa.

Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on annettu ohjeet keskimääräisistä tarkastustiheyksistä sekä valvonta- ja tarkastuskäyntien ydinasioista ja niiden vaatimustenmukaisuuden selvittämisestä. Nämä ohjeet on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon suunnittelussa ja tarkastuksissa.

Koronapandemian aikana tarkastuksissa on otettu käyttöön asiakirjatarkastukset sekä ns. hybridimallilla tehtävät tarkastukset, joissa paikan päällä tehtävää tarkastusta täydennetään kyselyllä tai etäyhteydellä tapahtuvalla neuvottelulla.

5.5. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastustiheys ja tarkastusmäärät

Valvontasuunnitelma laaditaan paikallisten olosuhteiden ja kunnan valvontakohteiden valvontatarpeen mukaisesti. Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on esitetty kohdetyyppikohtainen tarkastustiheys, mikä on lähtökohtana valvontasuunnitelmaa laadittaessa, mikäli kohteelle ei ole tehty riskinarviointia. Eräiden valvontakohteiden tarkastustiheyksiä on muutettu riskinarvioinnin perusteella. Valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisia suunnitelmallisen valvonnan tarkastusmääriä ei ole mahdollista saavuttaa käytettävissä olevilla resursseilla. Tarkastusten rinnalla tehdään toimialakohtaista ohjausta ja ohjeistusta, jotta terveelliset olosuhteet voidaan turvata.

Terveydensuojelulain mukainen suunnitelmallinen valvonta on esitetty liitetaulukossa 5.5.

5.5.1 Tarkastuksiin käytettävä aika

Valvontakohdetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävän ajan määrittelyssä otetaan huomioon tarkastuksen tarkoitus, tarkastuksen valmistelutyö ja sisältö sekä tarkastuspöytäkirjan laatiminen. Matka-aikoja ei lueta tarkastukseen käytetyksi ajaksi, vaikkakin ne huomioidaan resurssien suunnittelussa.

Koronapandemian vuoksi tarkastusaikaa kohteessa pyritään minimoimaan. Tarkastukseen sisältyy usein etäyhteydellä tapahtuva aloituskokous, jolla lyhennetään tarkastusaikaa paikan päällä. Tarkastuksia voidaan tehdä myös asiakirjatarkastuksina.

5.5.2 Valvontakohteiden riskinarviointi ja sen vaikutus tarkastustiheyteen

Terveydensuojelulain mukaiset kohteet jaetaan valtakunnallisessa valvontaohjelmassa kolmeen riskiluokkaan, joiden perusteella ohjelmassa määritellään myös keskimääräinen tarkastustiheys. Riskinarviointi perustuu toiminnan aiheuttamiin terveysuhkiin tai valvottavan tilan olosuhteisiin, joista voi aiheutua terveyshaittaa.

Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on esitetty kolmiosainen riskiluokitus. Riskiluokat ovat 1 – 3. Luokassa 3 on suurin terveysriski.

- Luokkaan 3 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa; esimerkiksi kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkä häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä, altistusaika on pitkä (korkea riski).
- Luokkaan 2 kuuluvat ne kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa, mutta terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä (keskisuuri riski)
- Luokkaan 1 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa (matala riski).

Riskinarvioinnin perusteella kohdekohtaista tarkastustiheyttä voidaan lisätä tarpeelliseksi katsotulla määrällä tai vähentää enintään puoleen valvontaohjelmassa määritellystä kohdetyyppikohtaisesta tarkastustiheydestä. Tarkastustiheyden on kuitenkin oltava vähintään 0,2. Riskinarviointi perustuu toiminnan aiheuttamiin terveysuhkiin ja/tai valvottavan tilan olosuhteisiin, joista voi aiheutua terveyshaittaa. Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa esitetyistä riskiluokista ja tarkastustiheyksistä voidaan poiketa myös pitkäaikaisen valvontatiedon ja paikallisen asiantuntemuksen perusteella.

Merkittäviä tekijöitä riskinarvioinnin kannalta ovat:

- Altistuvien ihmisten määrä ja erityisryhmät (lapset, nuoret, vanhukset, liikuntarajoitteiset, sairaat)
- Altistavan tekijän määrittely (taudinaiheuttaja, myrkyllisyys)
- Altistuksen kesto ja/tai toistuvuus (vakituinen tai tilapäinen oleskelu).
- Ajallinen altistusaika (1 tunti vs. 24 tuntia, kerran kuukaudessa vs. viisi kertaa päivässä)
- Erytiskohde, johon ei ole olemassa valvonnan ohjetta tai käytäntöä
- Aikaisemman valvonnan tulokset, onko korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytty
- Onko toiminta ilmoitus- tai hyväksymispäätöksen mukaista
- Toiminnanharjoittajan asenne ja asiantuntemus, käytettävissä olevat resurssit
- Tiedottaminen ja varautuminen erityistilanteisiin
- Muut mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavat tekijät

Riskinarvioinnin perusteella on pienennetty seuraavia tarkastustiheyksiä:

- Kosmetologisten huoneistojen, tatuoinnin ja lävistysten tarkastustiheyttä on pienennetty kertyneen valvontatiedon perusteella tiheyteen 0,2. Tilat ja toiminnot ovat asianmukaisia eikä niissä ole havaittu ongelmia.
- Yleisten uimarantojen tarkastustiheyttä pienennetään osassa kohdekohtaisesti tiheydestä 1 tiheyteen 0,5 toimivan huolto- ja kunnossapitojärjestelmän sekä kertyneen valvontatiedon perusteella.
- Yleisten uima-altaiden tarkastustiheyksiä pienennetään kohdekohtaisesti tiheydestä 1 tiheyteen 0,5. Tarkastustiheyttä voidaan pienentää, mikäli valvonnassa ei ole tullut esiin ongelmia tai laiminlyöntejä, allasveden laadun seurannassa noudatetaan näytteenottosuunnitelmaa ja veden laatu on ollut hyvä.
- Päiväkotien ja leikkitoiminnan tarkastustiheyttä pienennetään tiheydestä 0,3 tiheyteen 0,25. Perusteluna tarkastustiheyden pienentämiselle on monia tahoja edustavien sisäilmatyöryhmien toiminta. Mikäli päiväkotitiloissa on tullut esille epäilyjä sisäilmaongelmista, perustetaan aktiivisesti toimiva sisäilmatyöryhmä ja selvityksiin ja tarvittaviin korjauksiin ryhdytään nopeasti. Sisäilmatyöryhmä huolehtii myös korjausten seurannasta. Valvonnassa ei ole tullut esille yleisiä puutteita päiväkotitoiminnoissa.
- Riskinarvioinnin perusteella yleisten saunojen valvonnasta on jätetty pois kokoustilojen yhteydessä vuokrattavat tilausauna-tyyppiset valvontakohteet. Riskit tilausaunoissa on arvioitu huomattavasti pienemmiksi kuin perinteisissä yleisissä saunoissa, joissa kävijämäärät ovat merkittävästi suurempia. Kokous- ja juhlatilat on aikaisemmin poistettu terveydensuojelun suunnitelmallisesta valvonnasta.

5.6. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

5.6.1 Talousvesi

STM:n asetuksen 1352/2015 mukaisten suurten vettä toimittavien laitosten (EU-laitokset) valvontanäytteet ottaa ja analysoi pääasiassa Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys, KVVY. Näytteet voi ottaa myös tarkastaja tai erikseen sovittaessa laitoksen henkilökunta. Näytteet voidaan tutkia myös muussa Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa. Verkostoveden laadun valvonta ja näytteenotto tapahtuu valvontatutkimusohjelmien ja näytteenottosuunnitelmien mukaisesti.

Muiden STM:n asetuksen 1352/2015 mukaisten vettä toimittavien laitosten verkostonäytteet otetaan myös valvontatutkimusohjelmien mukaisesti. Näytteet ottaa ympäristöterveyden henkilökunta, KVVY tai erikseen sovittaessa laitoksen henkilökunta. Näytteet analysoi pääasiassa KVVY, mutta ne voidaan tutkia myös muussa Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa.

STM:n asetuksen 401/2001 mukaisten pienten talousvesiyksiköiden näytteet otetaan 1 - 3 vuoden välein. Näytteet ottaa ympäristöterveyden henkilökunta, toimija tai KVVY. Näytteet analysoi pääasiassa KVVY, mutta ne voidaan tutkia myös muussa Eviran hyväksymässä laboratoriossa.

Muiden valvottavien kaivojen näytteenottotiheys määräytyy riskinarvioinnin perusteella. Näytteet otetaan osittain tarkastusten yhteydessä, osittain toimija tai KVVY huolehtii näytteenotosta. Näytteet toimitetaan tutkittavaksi joko Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen (KVVY) laboratorioon tai muuhun Ruokaviraston hyväksymään laboratorioon.

Erikseen sovituissa pienissä talousvesiyksiköissä näytteet ottaa toimijan edustaja. Näytteenottajan pätevyys on varmistettu opastuksella ja neuvonnalla. Tavoitteena on, että talousvesinäytteenottajilla on näytteenottajan sertifiointi tai muu vastaava pätevyys.

Suunnitelmalliseen valvontaan eivät kuulu elintarvikehuoneistojen, päiväkotien, vanhainkotien tms. omaan käyttöön tarkoitettut kaivot. Kyseessä ei ole talousvettä toimittava laitos, koska se ei toimita vettä lopulliselle kuluttajalle vaan käyttää sitä itse. Kaivoista otetaan kuitenkin vesinäytteitä (esim. 1-3 vuoden välein) talousvesiasetusten mukaisesti. Näytteet ottaa KVVY, toimija tai ympäristöterveyden henkilökunta. Kohteen suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä tarkastetaan kaivo ja sen rakenteet.

5.6.2 Uimavesi

Uimavesien laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

- STM:n asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
- STM:n asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta
- STM:n asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta annetun asetuksen muuttamisesta (710/2014)
- STM:n asetusta (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta sovelletaan EU:lle raportoitavien uimarantojen valvontaan
- STM:n asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta annetun asetuksen muuttamisesta (711/2014)

Allasvesinäytteet ottaa näytteenottosuunnitelmien mukaisesti altaan hoitaja, KVVY tai tarkastaja. Näytteet toimitetaan tutkittavaksi joko Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen (KVVY) laboratorioon tai muuhun Ruokaviraston hyväksymään laboratorioon. Allasvesistä otetaan näytteitä myös suunnitelmallisen valvonnan tarkastusten yhteydessä epäiltäessä ongelmia veden laadussa.

Yleisten uimarantojen vesinäytteet ottaa näytteenottosuunnitelmien mukaisesti rantojen hoidosta huolehtiva henkilökunta, KVVY tai tarkastaja. Näytteet analysoi pääasiassa KVVY, mutta ne voidaan tutkia myös muussa Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa. Kultakin uimarannalta otetaan 3 – 4 vesinäytettä kesän aikana.

Talviuintipaikoilta otetaan näytteet kahden kuukauden välein talviuintikauden aikana.

Uimavesinäytteet erikseen sovituisissa kohteissa ottaa toimijan tai kunnossapitäjän edustaja. Allasvesikohteissa altaan hoitajilta vaaditaan vesityökortti ja näytteenottajan pätevyys on varmistettu opastuksella ja neuvonnalla. Uimarantojen vesinäytteiden ottajina on rantojen huollosta ja kunnossapidosta huolehtivia henkilöitä, joille annetaan säännöllisesti näytteenotto-opastusta.

5.6.3 Puhtausnäytteet ja muut näytteet

Uimahalleista ja kylpylästä otetaan pintapuhtausnäytteitä erillisen, yhteistyössä toimijoiden kanssa laadittavien suunnitelman mukaisesti 1 – 2 kertaa vuodessa. Käytäntöä laajennetaan muihin valvottaviin allaskohteisiin.

Asunnontarkastustoiminnassa ja muussa terveydensuojelulain nojalla tehtävässä huoneistovalvonnassa selvitetään sisäilman laatua ja rakenteiden mikrobivaurioita erilaisilla näytteenotoilla ja tutkimuksilla. Näytteet ottaa pääsääntöisesti ulkopuolinen asiantuntija.

Kauneushoitoalan ja liikuntatilojen hygieniata tutkitaan projektiluonteisesti suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä ottamalla pintapuhtausnäytteitä Hygicult-menetelmällä tai valkuaisaineindikaattorilla.

5.6.4 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen erityistilanteissa

KVVY:n laboratoriopalvelut ovat käytävissä myös iltaisin ja viikonloppuisin erityistilanteissa, kuten talousvesiepidemiaa epäiltäessä.

5.7. Käytettävät laboratoriot

Pääosa terveydensuojelun laboratoriotutkimuksista, kuten talousvesi- ja uimavesinäytteet sekä mikrobinäytteet, tilataan Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen, KVVY:n, laboratorion, joka voi käyttää alihankkijoina muita hyväksytyjä laboratorioita. Näytteet voidaan tutkia myös muussa Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa.

Haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) tutkimukset tilataan Työterveyslaitoksen laboratoriolta.

5.8. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi

Tiedonkeruu tapahtuu kirjaamalla tapahtumat valtakunnalliseen Vati-järjestelmään. Kirjaamiseen kuluva aika lisääntyy merkittävästi aikaisempaa verrattuna, koska kirjaukset joudutaan tekemään kahteen järjestelmään valtakunnallisen Vati-järjestelmän puutteiden vuoksi. Kirjauksia on tehty myös Factaan asiahallinnan ja arkistoinnin vuoksi. Tavoitteena on siirtyä tulevilla ohjelmakaudella raportoimaan toteutunut valvonta Vati-järjestelmästä saatavien raporttien kautta.

Valvontasuunnitelmansa toteutumista arvioidaan vuosittain. Toteutumisessa otetaan huomioon säännöllisen valvonnan lisäksi muun valvonnan ja toimenpiteiden kattavuutta, vaikuttavuutta ja toteutumista. Taulukossa 5.2 esitettyjen painopisteiden toteutuminen tullaan arvioimaan (toteutuiko tilaisuus, saatiinko prosessi kuntoon, jne).

Terveydensuojelun valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa kuvataan:

tarkastusten kattavuus (toteutuneiden tarkastusten lukumäärä, valvontaprojekteihin osallistuminen)

- säädösten mukainen näytteenotto (talous- ja uimavesi)
- syyt tai perustelut mahdollisista toteutumatta jääneistä tavoitteista tai poikkeamista ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi
- painopistealueiden toteutuminen (painopistealueet taulukossa 5.2)
- tarkastusten suunnittelu ja toteutunut ajankäyttö
- yhteistyön ja palvelun toteutuminen
- laatutyön ja varautumisen toteutuminen
- arvio voimavarojen riittävydestä
- henkilöstövoimavarojen kohdentuminen eri ympäristöterveydenhuollon toimialoille
- valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen

Lisäksi voidaan kertoa havaittujen epäkohtien määrä sekä toimenpiteet epäkohtien

korjaamiseksi. Yhteydenottojen määrää seurataan tietyllä ajanjaksolla tehtävillä otannoilla. Seuraamme myös yhteistyöryhmien sekä annettujen lausuntojen määrää.

6. TUPAKKALAIN VALVONTASUUNNITELMA

Päivitys vuosille 2021-2024

Tupakkalainsäädännön tavoitteena on tupakoinnin loppuminen. Kunta huolehtii alueellaan toimenpiteistä tupakoinnin lopettamiseksi sekä valvoo alueellaan tupakkalain nojalla annettujen säännösten noudattamista. Tupakkaa saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan kunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Ympäristöterveydenhuolto myöntää myyntilupia sekä valvoo tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myyntiä ja sijoittelua myyntipisteissä, myynnin omavalvontaa, mainontaa sekä tupakointikieltojen ja rajoitusten noudattamista.

Asuntoyhteisöt voivat hakea tupakointikieltoja, jotka valvontaviranomaisen on määrättävä, mikäli edellytykset kiellolle täyttyvät.

6.1 Tupakkalain valvontasuunnitelma 2020-2024 ja painopisteet

Toimintaympäristöön ovat vaikuttaneet monet tupakkalainsäädännössä tapahtuneet muutokset. Muutosten myötä täysin savuttomat tilat ja alueet ovat lisääntyneet sekä laajentuneet ja tupakkatuotteiden sekä nikotiininesteiden myynnistä on tullut luvanvaraista toimintaa. Tupakkalain valvonnan näkökulmasta lainsäädännön muutokset ovat vähentäneet suunnitelmallisen valvonnan tarvetta tupakointikieltojen ja –rajoitusten puolella, mutta toisaalta lisänneet valvontatarvetta tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden myynnin osalta.

Tupakkalain valvontaohjelmakaudella 2020-24 painopisteiden valinnassa on huomioitu ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teema yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tupakkalain valvontaohjelmakauden 2020-24 painopisteet ovat:

- 1) omavalvonnan tukeminen
- 2) yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa sekä
- 3) laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö.

Tupakkalain valtakunnallisen valvontaohjelmakauden painopisteenä vuosille 2020–2021 ovat savukkeiden ja kääretupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten uudet pakolliset merkinnät. Käytännössä tämä tarkoittaa, että tupakkalain mukaisessa myynnin valvonnassa kiinnitetään vähittäismyyntipakkausten osalta erityistä huomiota uusiin pakollisiin merkintöihin. Lisäksi valvonnassa pyritään viranomaisyhteistyön toimintatapojen luomiseen ja vakiinnuttamiseen. Viranomaisten välinen tiivis yhteistyö paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla mahdollistaa tehokkaan puuttumisen tupakkatuotteiden laittomaan kauppaan.

Elintarvikevalvonta tekee tupakkatuotteiden myyntipaikkojen valvontaa pääasiassa elintarvikevalvonnan tarkastustensa yhteydessä. Laittoman kaupan ehkäisemiseksi valvonnassa kiinnitetään erityisesti huomiota vähittäismyyntipakkausten uusiin pakollisiin merkintöihin.

Mahdollisuutta tehdä yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön kanssa suunnitelmakauden aikana selvitetään.

Tupakointikiellot ja –rajoitukset

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonnan painopisteenä ravintoloissa ja muissa ravitsemisliikkeissä on rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä erillinen tupakointitila sekä tupakkatuotteiden vähittäismyynti.

Elintarvikevalvonta tarkastaa tupakointitilat ja seuraa tekemiensä tarkastusten yhteydessä tupakointikiellon toteutumista sellaisissa ravitsemisliikkeissä, joihin ei ole rakennettu tupakointitilaa.

Tupakointikieltojen ja – rajoitusten valvontaa suoritetaan myös muiden terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä, mm. majoitustilojen valvonnassa.

Asuntoyhteisöille määrättyjen tupakointikieltojen valvonta ei kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Kieltojen mahdollinen rikkominen selvitetään tapauskohtaisesti ilmoitusten perusteella.

6.2. Muut tupakkalain mukaiset tehtävät

6.2.1 Tupakkatuotteiden myyntilupahakemusten käsittely

Tupakkatuotteita saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Tampereella voimassa olevia tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupia on noin 400 ja vuosittain uusia lupahakemuksia käsitellään vuodessa noin 50 kpl.

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikkoihin liittyviä muita valvontatoimenpiteitä ovat mm. myyntilupajärjestelmän ylläpito ja vuosittaisten valvontamaksujen laskutus. Kunnan on perittävä myyntiluvan haltijalta myynnin valvonnasta ja valvontaan liittyvistä toimenpiteistä vuosittainen valvontamaksu. Myös lopettaneiden kohteiden selvittäminen on osa myyntilupiin liittyviä toimenpiteitä.

6.2.2 Asuntoyhteisöjen tupakointikieltojen määrääminen

Kunnan tehtävänä on määrätä hakemusten perusteella tupakointikieltoja asuntoyhteisöille. Tampereen valvonta-alueella kieltoja on määrätty noin 30 kappaletta.

Tupakointikieltohakemusten käsittelystä ja kieltojen määräämisestä peritään kustannuksia vastaava maksu. Tupakointikieltojen määrääminen asuntoyhtiöiden hakemusten perusteella on delegoitu esimiehille.

6.2.3 Muu valvonta ja asiantuntijatehtävät

Valtakunnallisen valvontaohjelman mukaan kunnan on varattava riittävästi työaika- ja henkilöresursseja tupakkalain säännöllisen valvonnan lisäksi myös muuhun tupakkalain valvontaan. Tällaista muuta valvontaa ovat erilaiset valvontatapaukset, esimerkiksi valitukset, jotka koskevat tupakan myyntiä alaikäisille, myyntiluparikkomuksia, tupakan mainontaa, tupakkatuotteiden tai niiden tavaramerkkien esilläpitoa tai tupakointikieltojen rikkomista.

Voimavaroja edellyttävät myös kunnan viranomaisten toiminta tupakkalain asiantuntijoina. Viranomaisena olemme mukana käsittelemässä kuntalais- ja valtuustoaloitteita tupakoinnin rajoittamiseksi.

6.2.4 Nikotiinivalmisteiden myynti ja valvonta

Nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta tapahtuu pääasiassa tupakkalain valvonnan yhteydessä osana suunnitelmallista valvontaa. Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on nikotiinivalmisteiden myyntilupia noin 200 kohteella.

6.3 Tarkastusten sisältö ja menetelmät

Tarkastukset kohdistuvat kohteesta riippuen tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai annettujen kehotusten noudattamisen seurantatarkastuksissa. Tarkastukset sisältävät tarvittaessa näytteiden ottoa ja mittauksia. Tarkastuksesta tehdään tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan tiedoksi asianosaisille.

Tupakkalain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, ovatko tarkastuksen kohteen tilat ja toiminta tupakkalaissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan säännösten vastaista toimintaa, voidaan säännösten vastainen toiminta kieltää. Muita mahdollisia toimenpiteitä ovat tupakkalain 96 ja 97§:ssä tarkoitetut kirjallinen huomautus ja varoitus, jotka ovat tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvan peruuttamisen edellytyksiä.

Tupakkalain toteutumista voidaan osittain valvoa samalla, kun valvontakohteeseen kohdistetaan muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Valvonnassa noudatetaan valtakunnallisessa valvontaohjelmassa annettuja tarkastusohjeita.

6.3.1 Tupakan myyntipaikan tarkastus

Tupakan myyntikiellon noudattaminen ja omavalvonta tarkastetaan tarkastuslomakkeen mukaisesti. Samalla tarkastetaan myös tupakan, tupakointivälineiden ja tupakkajäljitelmiä mainontakiellon noudattaminen myyntipaikassa sekä nikotiinikorvausvalmisteiden myynnin vaatimustenmukaisuus niissä kohteissa, joissa myös niitä on myynnissä.

Tarkastettavia asioita ovat mm.

- Omavalvontasuunnitelma ja suunnitelman noudattaminen käytännössä
- Omavalvontakirjaukset
- Myyntikieltoilmoitukset
- Myyntilupa-asiakirjan esilläpito
- Tupakkatuotteiden esilläpitokielto
- Myyjän ikä
- Tupakkatuotteiden merkinnät
- Mainonta

6.3.2 Ravintolatupakoinnin valvonta

Ravintoloissa, joissa on rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä erillinen tupakointitila, tupakkalain mukaisella valvontatarkastukselle tarkastettavat asiat:

- Tupakansavu ei pääse kulkeutumaan tupakointitilasta muualle ravintolaan.
- Ruokaa tai juomaa ei nautita eikä tarjoilla tupakointitilassa.
- Tupakointitilaan ei ole järjestetty mitään oheistoimintaa (pelitoiminta, tv jne.)
- Tupakointitilassa ei työskennellä lukuun ottamatta järjestyksen, palo- ja pelastustoimen sekä turvallisuuden kannalta välttämätöntä työskentelyä.
- Tilan siivous tapahtuu vasta huolellisen tuuletuksen jälkeen.
- Tupakointitilalla on omavalvontasuunnitelma, jossa esitetään, miten tupakointitilan toimivuus varmistetaan ja miten tupakointitilan olosuhteita ja järjestystä voidaan valvoa sen ulkopuolelta.
- Tupakointitilan teknistä toimintaa koskevista puutteista tehdään ilmoitus kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.
- Anniskelulupaviranomaisille tehdään ilmoitus, mikäli tupakointitilassa nautitaan ruokaa tai juomaa tai sinne tarjoillaan.
- Mikäli tupakointitilan toiminnassa on puutteita, joita ei kehotuksista huolimatta saada korjattua, kunnan tupakkavalvontaviranomainen voi kieltää tupakointitilan käyttämisen.

Tupakkalain mukaisella tarkastuskäynnillä käytetään ensisijaisesti aistihavaintoihin perustuvaa arviointia. Savuttomuustarkastusta koskeva tarkastuskäynti tehdään ensisijaisesti päivällä, ellei kysymyksessä ole ilta- tai yöravintola.

6.3.3 Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta

Tupakkalain 74 §:ssä luetelluissa kohteissa varmistetaan muiden tarkastusten yhteydessä, että tupakointi on kielletty ja tupakointikieltoja noudatetaan. Tupakkalain mukaista säännöllistä valvontaa suoritetaan mm. terveydensuojelulain mukaisten kohteiden, esimerkiksi päiväkotien ja oppilaitosten, tarkastusten yhteydessä.

Asuntoyhteisöille määrättyjen parveketupakointikieltojen valvonta ei kuulu suunnitelmalliseen valvontaan. Tarkastuksia tehdään tarpeen vaatiessa valitusten perusteella.

6.4 Tarkastuksiin käytettävä aika

Valvontakohdetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävän ajan määrittelyssä otetaan huomioon suunnittelu, tarkastuksen valmistelutyöt, tarkastukseen kulunut aika sekä tarkastuskertomuksen laatiminen. Matka-aikojä ei lueta tarkastukseen käytetyksi ajaksi, vaikkakin ne huomioidaan resurssien suunnittelussa.

6.5 Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset ja tarkastustiheys

Tarkastustiheys perustuu riskinarviointiin. Riskiä lisääviä tekijöitä voivat olla esimerkiksi:

- valvontahistoriasta ilmenevät aiemmat rikkomukset taikka muulla tavoin ilmenevä kielteinen tai piittaamaton suhtautuminen tupakkalain säännöksiin
- omavalvonnan puutteellisuus
- myyntipaikan läheisyys suhteessa oppilaitoksiin tai muihin alle 18-vuotiaiden suosimiin paikkoihin
- ajankohta (esimerkiksi syksyisin koulujen alettua)
- tupakansavulle altistuvien ihmisten suuri määrä
- mahdollinen erityisryhmä (lapset, nuoret, vammaiset, sairaat)

Arvio suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksiin ja niihin liittyviin muihin tehtäviin kuluvasta ajasta on esitetty taulukossa 6.5.

Tupakkalain suunnitelmallisen valvonnan resurssitarve on noin 80 henkilötyöpäivää. Näihin tehtäviin varataan noin 0,4 henkilötyöpäivää, resurssit vastaavat noin 90 % resurssitarpeesta.

6.6 Asuntoyhteisön tupakointikieltojen käsittelyyn käytetty aika

Asuntoyhteisön tupakointikieltojen käsittelyyn menevä aika riippuu asuntoyhtiön koosta ja siitä, miten huolellisesti hakemukset on valmisteltu ja kuulemiset toteutettu. Keskimäärin hakemuksen käsittelyyn menee 10-15 tuntia. Hakemusten määrää ei voida ennakoita.

6.7 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi

Tupakkavalvonnan tiedonkeruu tapahtuu toistaiseksi sekä Facta-järjestelmässä että valtakunnallisessa VATI-järjestelmässä. Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota valvonnan kattavuuteen ja sekä siihen, miten painopisteiden avulla on voitu parantaa valvonnan vaikuttavuutta.

Suunnitelmakauden aikana seurataan myös yhteistyön kehittymistä ehkäisevän päihdetyön kanssa, laittoman kaupan torjuntatoimia sekä tupakoinnin vähentämiseksi tehtyjä muita toimenpiteitä.

7. ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA JA ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT 2021 - 2024

Päivitys vuodelle 2021

Eläinlääkintähuollon sektori vastaa yhdessä elintarvikevalvonnan sektorin kanssa kaikista lakisääteisesti eläinlääkäreille kuuluvista tehtävistä yhteistoiminta-alueella. Tehtävät ovat pääpiirteissään jaettu seuraavalla tavalla. Praktikkoeläinlääkärit vastaavat pääasiassa eläinlääkäripalveluista ja eläinten terveydenhuollosta sekä eläintautivalvonnasta. Valvontaeläinlääkärit vastaavat eläinten hyvinvoinnin valvonnasta, eläintautien suunnitelmallisesta valvonnasta, eläinten tuonti ja vienti -valvonnasta sekä sivutuotelain mukaisesta valvonnasta. Elintarvikelain mukaisesta valvonnasta kerrotaan enemmän elintarvikevalvonnan suunnitelmassa.

7.1 Perusteet ja tavoite

Ruokavirasto on laatinut valtakunnallisen ohjelman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista (EHO) 2015 – 2021. Ohjelmasta säädetään eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 8 §:ssä ja valtioneuvoston asetuksessa eläinlääkintähuollosta (1031/2009). EHO on osa ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa ja (EY) N:o 625/2017 valvonta-asetuksen mukaista elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa (VASU). Eläinlääkintähuollon valtakunnalliseen ohjelmaan (EHO) vuosille 2015–2021 on tehty päivitykset vuodelle 2021. Päivitys tehtiin vuodeksi, koska elintarvikeketjun monivuotisen valtakunnallisen valvontaohjelman, VASUn päivittäminen viivästyy COVID-19-poikkeustilanteesta johtuen.

EHO:n tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa Ruokaviraston ohjaamaa valvontaviranomaisten toimintaa. Tarkoituksena on lisätä valvonnan suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua ohjaamalla valvontaviranomaisia valvontasuunnitelman laatimisessa valvonnan toimeenpanemiseksi. Tavoitteena on erityisesti yhtenäistää valvontakäytäntöjä koko maassa ja varmistaa toiminnanharjoittajien samanarvoinen asema suhteessa valvontaan. Ohjelma sisältää lisäksi eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet sekä valvontaan kuuluvat tarkastukset, näytteenotot ja muut toimenpiteet. Ohjelmalla pyritään varmistamaan, että vastuutahot varaavat riittävät henkilö- ym. resurssit valvontatehtäviin ja eläinlääkäripalveluihin koko maassa.

EHO eläinlääkintähuollon painopistealueet 2021

- 1) Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto valitsee viime vuosien valvontasuunnitelmien toteutumisen raportoinnin perusteella painopisteen, johon suunnataan valvontaa AVIn määrittelemällä tavalla. Tarvittaessa AVIn alueen kuntien valvontaeläinlääkärit osallistuisivat toteutukseen.
- 2) Pandemiavalmiuden arviointi ja koronaepidemian opit ympäristöterveydenhuollossa. Kunnassa arvioidaan toteutunutta poikkeustilannetta ja eläinlääkärit osallistuvat yhteistyötapaamisiin
- 3) EU:n eläinterveysäännöstön 2019/429 (AHL) ja muun eläintautilainsäädännön toimeenpano sekä muun eläinten merkinnän ja rekisteröinnin lainsäädännön toimeenpano. Koulutukset, viestintä ja täytäntöönpano.
- 4) Epäilyyn perustuvan eläinsuojeluvalvonnan tehostaminen kunnissa. AVI ohjaa, ohjeistaa ja kouluttaa tehostetusti eläinsuojeluviranomaisia korjaavien toimenpiteiden tehokkaasta varmistamisesta, jotta todetut eläinsuojelutapaukset eivät pääse pitkittymään ja pahentumaan.
- 5) Vuoden 2020 salmonella- ja tilarehustamopainopisteiden jatkaminen
- 6) AVI-kohtainen painopiste – aihe, joka tarvitsee alueella erityistä panostusta.

7.1.1 Vaatimukset kunnan valvontasuunnitelmalle

Kunnallisessa suunnitelmassa kunnan tulee kuvata suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä miten kunnaneläinlääkärille määrättyjen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävien hoito on alueella järjestetty. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksista sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoitus suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut. Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma ja alueellinen suunnitelma ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista (EiHl. 10 §).

Kunnallisessa suunnitelmassa kunnan tulee kuvata miten kunnaneläinlääkärille määrättyjen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävien hoito on alueella järjestetty. Erityisesti tulee kuvata valvontakohteet, hyväksymismenettelyt, tarkastusten suunnittelu ja toteutus, näytteenotto, hallinnolliset pakkokeinot sekä valvonnan toteutumisen seuranta ja raportointi.

Kunnan on suunnitelmassaan osoitettava, että eläinlääkäripalvelut on järjestetty eläinlääkintähuoltolain vaatimusten mukaisesti.

Kunnan on valvontasuunnitelmassaan osoitettava, että yksiköllä on kartoitetun resurssitarpeen täyttämiseen riittävä määrä pätevää henkilökuntaa.

7.1.2 Tampereen ympäristöterveyden valvontasuunnitelma

Tampereen ympäristöterveydenhuolto on tehnyt eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman vuosille 2021 - 2024. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein, valtakunnallinen valvontaohjelma ja mahdolliset aluehallintoviraston ohjeistukset huomioiden.

Tampereen ympäristöterveyden valvontasuunnitelma koskee toiminta-aluetta; Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala.

7.2 Henkilöresurssit, vastuualueet ja työnjako

Tampereen eläinlääkintähuollon henkilökuntaan kuuluu ympäristöterveyspäällikkö, neljä valvontaeläinlääkärinä ja yhdeksän praktikkoeläinlääkärinä.

Ympäristöterveyspäällikkö ja yksi valvontaeläinlääkäri vastaavat eläinlääkintähuollon tehtävien yleisestä työnjaosta. Valvontaeläinlääkärit ja praktikkoeläinlääkärit vastaavat tehtävien työnjaosta omilla alueillaan. Isompi yksikkö antaa mahdollisuuden jakaa työtehtäviä tarkoituksenmukaisesti, projektiluontoisesti ja asiantuntemuksen mukaan.

Valvontaeläinlääkäreiden työpanoksesta on 3,6 htv varattu hoitamaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä eläintautivalvontaan ja eläinten tuontiin ja vientiin liittyviä tehtäviä. Työt jaetaan valvontaeläinlääkäreiden kesken alueellisesti ja niin että vuorollaan joku voi toteuttaa suunnitelmallista valvontaa projektiluontoisesti.

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut alueellisesti viidestä toimipisteestä:

Tampereen Lielahden toimipisteestä hoidetaan Tampereen alue, Oriveden toimipisteestä Oriveden ja Juupajoen alueet, Kangasalan toimipisteestä hoidetaan Kangasalan ja Pälkäneen alueet, Valkeakoskelta Valkeakosken sekä osa Akaan alueesta (ent. Toijala), Urjalasta Urjalan ja osa Akaan alueesta (ent. Kylmäkoski ja Viiala).

Lielahden vastaanotolla on erillinen leikkaustila, Kangasalla röntgen ja kaikilla vastaanotoilla on käytössä ultraäänilaitte. Lielahden ja Kangasalan vastaanotoilla on eläinlääkäreiden itse palkkaamat avustajat.

Yhdeksän praktikkoeläinlääkärinä sijoittuu vastaanotoille seuraavasti: kaksi Tampereen Lielahden, kaksi Oriveden, kaksi Kangasalan, yksi Valkeakosken sekä kaksi Urjalan vastaanotolle.

Traces -tarkastuksia tekevät valvontaeläinlääkärit ja tarvittaessa myös praktikat.

Ns. kolmansiin maihin suuntautuviissa eläinten vienneissä praktikkoeläinlääkärit tekevät eläinlääkinnälliset terveystarkastukset ja kirjoittavat terveystodistukset.

Suunnitelman liitteenä on eläinlääkintähuollon resurssitarpeen kartoituslomake Taulukko 7.2.

7.2.1 Eläinlääkäripalvelut

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut sekä pien- että suurelaimille viidestä toimipisteestään. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa tekevät valvontaeläinlääkärit eivät tee praktiikkaa toimialueellaan, jääviysohjelmaa välttämiseksi.

7.2.2 Henkilökunnan täydennyskoulutus suunnitelma ja hallintomenettelyjen tuntemuksen varmistaminen

Henkilökunnan osaamista vahvistetaan riittävällä täydennyskoulutuksella.

Ympäristöterveyspäällikkö osallistuu vuosittain 1 - 2 htpv ja valvontaeläinlääkärit sekä praktikkoeläinlääkärit kukin 4 - 8 htpv verran eläinlääkintähuoltoon, eläinten hyvinvointiin, eläintauteihin tai eläinperäisten elintarvikkeiden valvontaan liittyviin koulutuksiin ja työkokouksiin. Hallintomenettelyjen tuntemiseen liittyviin koulutuksiin osallistuvat ympäristöterveyspäällikkö ja eläinlääkäreiden esimies sekä valvontaeläinlääkärit, kun heille soveltuvaa koulutusta on tarjolla.

Koulutus suunnitelmaa täydennetään vuosittain koulutustarpeiden ja – tarjonnan mukaan. Koulutus suunnitelmaa täydentyy kalenterivuoden aikana koska kaikkia koulutuksia ei ole ilmoitettu edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä.

Esimerkkejä koulutuksista, joihin voidaan osallistua:

- Ruokaviraston koulutukset eläinten hyvinvoinnista
- Ruokaviraston ajankohtaisseminaarit eläinten hyvinvoinnista (ns. viranomaisten eläinsuojelupäivät)
- Ruokaviraston koulutukset eläintaudeista
- Ruokaviraston koulutukset eläinten tuonnista ja viennistä sekä TRACES-järjestelmästä
- Ruokaviraston järjestämät koulutukset viranomaistoimintaan liittyvistä rekistereistä, ohjelmista ja valvonnasta
- Ruokaviraston tarkastuseläinlääkäreille suunnatut koulutukset
- Ruokaviraston laitosvalvontaan ja Oiva-järjestelmän käyttöönottoon liittyvät koulutukset
- Aluehallintoviraston järjestämät eläinlääkintähuoltoon, eläintauti- ja eläinten hyvinvoinnin valvontaan tai ajankohtaisiin asioihin liittyvät sekä muut mahdolliset työkokoukset
- Aluehallintoviraston työkokoukset
- Hallintomenettelyjä koskevat koulutukset
- Suomen eläinlääkäriiliiton eläinlääkäripäivät
- Muut mahdolliset eläinlääkintähuollon koulutukset esim. suur- tai pieneläinpraktiikkaan liittyvät koulutukset

7.2.3 Rekrytoitujen henkilökunnan riittävän pätevyyden varmistaminen

Henkilökunnan pätevyys varmistetaan rekrytoinnin yhteydessä opinto- ja työtodistusten sekä haastattelun avulla. Eläinlääkäreiden laillistuminen ja oikeudet varmistetaan Ruokaviraston eläinlääkärirekisteristä.

Muissa EU/ETA -maissa valmistuneita eläinlääkäreitä koskien viran kelpoisuusvaatimuksista on olemassa Eviran ohje 10051, jossa mainittujen vaatimusten täytyminen varmistetaan aina ennen virkaan valitsemista.

Myöhemmin henkilöstön pätevyyttä ylläpidetään riittävällä täydennyskoulutuksella.

7.2.4 Eläinlääkäriin tehtäviksi säädetyt valvontatehtävät

Ympäristöterveyden laatu järjestelmässä pidetään kirjaa tehtävistä, jotka on säädetty eläinlääkäriin tehtäviksi. Ympäristöterveyspäällikkö vastaa tehtävien työnjaosta siten, että kyseisiä tehtäviä ei anneta muiden kuin eläinlääkärien tehtäviksi.

7.3 Tietojärjestelmät

7.3.1 Tietojärjestelmät ja eläinrekisterien käyttö

Valvontaeläinlääkäreiden ja hygieenikkoeläinlääkäreiden valvontatiedot kirjataan kaikki yksikön omaan Facta-järjestelmään.

Eläinlääkintähuollon tietojärjestelmä ELVI on hallinnonalan perusjärjestelmä, joka sisältää eläinlääkäri-, eläinkuljettaja-, eläinvälittäjä- ja lääkevalmisterekisterit. Lisäksi sinne tallennetaan virkatoimituksia, tautitapauksia, tautivastustusohjelmia, luvan – ja ilmoituksenvaraiset eläinten pitopaikat sekä rajoittavat määräykset.

TRACES -järjestelmän avulla seurataan oman alueen eläinten vientejä ja tuonteja.

Eläintenpitäjärekisteristä pidetään yllä tietoja alueen eläintenpitopaikoista ja tuotantoeläinmääristä.

Eläintenpitokieltorekisteristä tarkistetaan, onko niillä henkilöillä, joista tehdään eläinsuojeluilmoitus, tai niillä, joille ollaan myymässä huostaan otettua eläintä, eläintenpitokieltä. Jos havaitaan, että henkilöllä, jolla rekisterin mukaan on voimassa oleva eläintenpitokieltä, on eläimiä omistuksessaan tai hoidossaan, tehdään asiasta rikosilmoitus poliisille.

Valvontaeläinlääkäreillä on ympäristöterveyden yksikössä käyttöoikeudet TRACES -järjestelmään, eläintenpitäjärekisteriin, pitopaikkarekisteriin, eläintenpitokieltorekisteriin, Pikanttiin, nautarekisteriin, eläinrekisteriin (siat, lampaat, vuohet), Kartturiin sekä osalla myös väestötietojärjestelmään.

Lihantarkastukset raportoidaan uuteen Tarkkari-ohjelmaan, joka toimii yhdessä ELVI-järjestelmän kanssa.

Eläinperäisten elintarvikkeiden tuotantolaitosten valvontatiedot merkitään Oiva-järjestelmään ja valvontatiedot kirjataan kaikki myös yksikön omaan Facta-järjestelmään.

Pikantti on viranomaisille tarkoitettu Ruokaviraston ylläpitämä ekstranet, jossa voidaan seurata esimerkiksi eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä ajankohtaisia asioita, jakaa tietoa ja käydä keskustelua viranomaisten välillä.

Kartturi -sovelluksella voi tehdä raportteja ja listoja alueen eläintenpitopaikoista esim. kunnan resurssitarpeen kartoitusta varten.

Praktikkoeläinlääkäreillä on käyttöoikeudet Pikanttiin, Nasevaan, Sikavaan ja TRACES – järjestelmään.

Eläinlääkariohjelma Provetin yhteydessä ylläpidetään myös eläintenpitäjärekisteriä eli tietoja alueen eläintenpitopaikoista ja tuotantoeläinmääristä. Vuoden 2021 alusta eläinlääkintähuollon ohjelmaksi vaihtuu eläinlääkäreiden yhteiskäytössä oleva selainpohjainen KliniQ –ohjelmisto.

Tietojärjestelmien käytöstä järjestettäviin koulutuksiin on varauduttu.

7.4 Yhteistyö ja viestintä

7.4.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus

Ympäristöterveyspäällikkö vastaa eläinlääkintähuollon viestinnästä ja tiedotuksesta.

Viestintä hoidetaan pääsääntöisesti sähköpostitse, jonkin verran puhelimella ja enää hyvin vähän kirjepostina.

Praktikkoeläinlääkärit huolehtivat omien alueidensa osalta eläinlääkintähuollon käytännön viestinnästä ja yhteydenpidosta muihin viranomaisiin.

Valvontaeläinlääkärit huolehtivat eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan osalta käytännön viestinnästä ja yhteydenpidosta muihin viranomaisiin.

Aluehallintovirastoon pidetään yhteyttä tarvittaessa. Aluehallintovirastoon ja terveysviranomaisille (kuntien tartuntatautien vastuhenkilöt) tehdään ilmoitukset eläintautilainsäädännössä säädettyjen ilmoitusvelvollisuuksien mukaisesti.

Pirkanmaan poliisilaitoksen kanssa on sovittu yhteistyötavoista partioiden ja tutkijoiden kanssa virka-avun ja tutkinta-avun sujuvuuden ja tiedonkulun varmistamiseksi. Poliisin kanssa hyvin alkanutta yhteistyötä kehitetään ja pyritään pitämään ainakin yksi alueen valvontaeläinlääkärien ja poliisin edustajien yhteinen suunnittelu- ja tilannekatsauspalaveri vuodessa.

7.4.2 Erityistilanneviestintä

Erityistilanneviestinnässä noudatetaan ympäristöterveyden yksikön laatujärjestelmässä kuvattuja viestintäohjeita.

7.5 Maksut

Praktikkoeläinlääkärit noudattavat kunnallista eläinlääkäritaksaa (voimassa 1.1.2020 alkaen).

Evidensia (Evidensia Veter, Tampere ja Evidensia Vethahus Tiiriö) perii pienten eläinten eläinlääkäripalvelujen osalta kustannukset eläinten omistajalta ja osa perusmaksuista on määritelty sopimuksessa.

Päivystyspuhelumaksut ovat ppm.

Eläinlääkintähuoltolain mukaisesti subventoidaan hyötyeläinten sairasmatkoja, silloin kun eläimenpito on osa elinkeinonharjoittamista. Subventiomaksu on yli 30 km:n ylittävien sairasmatkojen perusmaksun ylittävältä osalta, jolloin omavastuu on 30 km matkaa vastaava käyntimaksu +kilometrikorvaus.

Subventio lasketaan verottomilla hinnoilla ja siinä lasketaan ensimmäisen eläimen käyntimaksu (korotuksineen) ja matkakulut yhteen, ja tästä summasta omistaja maksaa omavastuun sekä arvonlisäveron omavastuusta ja subventiosta.

Vastaanottokäynneistä perittävät klinikkamaksut ja joidenkin hoito- ja tutkimuslaitteiden käytöstä perittävät laitteiden käyttömaksut perustuvat alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto hyväksymiin taksoihin. Taksat on tarkistettu ja hyväksytty viimeksi 11.6.2020, ja tarkastetut maksut ovat tulleet voimaan 1.7.2020

Voimassa oleva taksa on nähtävillä ympäristöterveyden nettisivuilla, toimistossa ja palvelupisteessä.

Klinikka- ja laitteiden käyttömaksut on otettu käyttöön vuoden 2015 aikana.

7.6 Eläinten terveyden valvonta

7.6.1 Hankkeet

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston antamien määräysten ja ohjeistusten mukaisesti mahdollisiin valvontahankkeisiin. Ruokaviraston, THL:n ja HY ELTDK:n hankkeisiin osallistutaan myös mahdollisuuksien mukaan, lähinnä näyttöiden keräämisen muodossa.

7.6.2 Eläintautivalmius

Eläintautivalmiudesta vastaavat pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit ja valmiuseläinlääkäreinä toimivat praktikkoeläinlääkärit, tarvittaessa myös kaikki muut praktikkoeläinlääkärit ja hygieenikkoeläinlääkärit.

Praktikkoeläinlääkäreistä kolme toimii valmiuseläinlääkäreinä: Jouko Jakala, Kirsi Hammar ja Jyrki Haapasalmi.

Toiminta poikkeustilanteissa kuvataan yksikön valmiussuunnitelmassa.

Välttämättömien eläinlääkintähuollon tehtävien hoito ja eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestäminen eläintautiepidemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa:

Eläinlääkintähuollon tehtävät hoidetaan poikkeustilanteessa siten, että välttämättömät tehtävät jaetaan käytössä olevan työvoiman mukaisesti. Eläinten hoito järjestetään ensisijaisesti praktikoiden toimesta.

Eläintautitilanteissa valmiuseläinlääkärinä toimivien praktikkoeläinlääkärien ollessa estyneinä työtehtäviensä hoidosta, muut praktikkoeläinlääkärit hoitavat kyseisen praktiikka-alueen tehtävät.

Eläinten hyvinvoinnin valvonnan tekevät ensisijaisesti valvontaeläinlääkärit, heidän estyessään praktikkoeläinlääkärit tai muut eläinlääkärit, sekä viime kädessä poliisi tai terveystarkastajat/ympäristöinsinöörit

toimivat eläinsuojeluvalvojina. Aluehallintoviraston hyväksymä vapaaehtoinen eläinsuojeluvalvoja voi halutessaan avustaa terveystarkastajia/ympäristöinsinöörejä ja poliisia (viranomaisen pyynnöstä) eläinsuojelutarkastusten tekemisessä.

Pieneläinpäivystys poikkeustilanteissa:

Tampereen kaupungin sopimuksessa eläinlääkäripalvelujen hankinnasta pienille kotieläimille ei ole erillistä mainintaa poikkeustilanteista. Sopimus kattaa kuitenkin kaikki eläinlääkintähuoltolaissa kunnan järjestettäväksi määrätyt eläinlääkäripalvelut.

Kaikilla praktikkoeläinlääkäreillä on kuitenkin valmius hoitaa myös pieneläimiä ja alueella on edelleen runsaasti yksityisiäkin eläinlääkäreitä. Osa näistä muista klinikoista on auki myös päivystysaikana.

7.6.3 Eläintautien ilmoittaminen

Tampereen kaupungin ympäristöterveyden toiminta-alueen praktikkoeläinlääkärit ja valvontaeläinlääkärit huolehtivat ja kukin osaltaan ryhtyvät toimenpiteisiin eläintautiepäily- ja eläintautitapaustilanteissa sekä tekevät osaltaan eläintauti-ilmoitukset lakisääteisesti vastustettavista ja ilmoitettavista eläintaudeista Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta antaman asetuksen 1010/2013 (muutos 605/2016) mukaisesti.

Tampereen kaupungin pieneläinten päivystysaikaisesta terveyden- ja sairaanhoidosta vastaavan yksityisen eläinlääkäriaseman palveluksessa oleva eläinlääkäri ilmoittaa eläintautiepäilystä ja eläintautitapauksesta välittömästi Tampereen ympäristöterveyteen valvontaeläinlääkärille tai praktikkoeläinlääkärille tai aluehallintovirastoon (Etl 15 §).

Toiminta poikkeustilanteissa kuvataan valmiussuunnitelmassa.

Eläintautien vastustamisessa toimitaan eläintautilainsäädännön ohjeiden mukaisesti. Kyseisten ohjeiden mukaan vastustustyön johto siirtyy tietyissä tapauksissa läänineläinlääkärin tehtäväksi.

Eläinlääkintähuollon eläinlääkärit ilmoittavat toiminta-alueella toteamistaan zoonooseista viimeistään seuraavana arkipäivänä kyseisen kunnan tartuntataudeista vastaavalle henkilölle.

7.6.4 Eläintauteja tutkivat laboratoriot

Mahdollisessa vastustettavaa eläintautia koskevassa eläintautitapauksessa otetut näytteet lähetetään tutkittavaksi Ruokavirastoon.

7.6.5 Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkastus

Praktikkoeläinlääkärit vastaavat omien alueidensa terveystarkastusohjelmien toteutuksen, hoitavat niihin liittyvän tarkastustoiminnan ja näytteenoton sekä dokumenttien toimittamisen eteenpäin ja arkistoinnin toimipistekohtaisesti.

Viranomaisten valvontamenettelyt ja resurssitarve terveystarkastusohjelmissa:

Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueen terveystarkastusohjelmiin kuuluvat pitopaikat on lueteltu resurssitarvelistuksessa.

Ohjelmiin liittyneistä tiloista pidetään kirjaa ja terveystarkastusohjelmiin liittyviä asiakirjoja hallinnoidaan ympäristöterveyden ja/tai eläinlääkintähuollon tietojärjestelmän avulla.

Siipikarjan salmonellavalvontaohjelman osalta seurataan toimijan toteuttaman näytteenoton säädöstenmukaisuutta tarkastamalla näytteenottoon liittyvät asiakirjat viranomaisnäytteenoton yhteydessä. Parvista toimitetut saapumisilmoitukset tallennetaan tilakohtaisesti ympäristöterveyden tietojärjestelmään.

Tiloilla poistettujen nautojen tietoja seurataan aluehallintoviraston toimittamista tilastoista ja epäkohdat selvitetään alkutuotannon toimijalta tapauskohtaisesti.

Jos havaitaan, että terveysturvatoimintaa ei ole toteutettu säädösten mukaisesti, ryhdytään tilanteen mukaan toimenpiteisiin aluehallintoviraston antamien ohjeiden mukaisesti.

7.6.6 Vesiviljelylaitosten terveysturva

Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on viisi vesiviljelylaitosta. Laitokseen tehdään tarkastuksia ja valvontanäytteitä otetaan valtakunnallisen valvontasuorituksen mukaisesti. Vesiviljelylaitosten valvontaa koskevaan koulutukseen osallistutaan, mikäli sellainen järjestetään suunnitelmakauden aikana.

7.6.7 Muu eläintautivalvonta

Ruokaviraston vuosittain pyytämien seurantanäytteiden ottamisen toteutumisesta määräaikoihin mennessä vastaavat pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit. Näytteiden ottamisen määräajat sisällytetään valvontaa tekevän eläinlääkärin vuosiaikatauluun. Tiedot taltioidaan ympäristöterveyden tietojärjestelmään ja näytteenoton etenemisestä ja näytetuloksista toimitetaan tietoa aluehallintovirastolle viraston antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti.

Kyyhkyslajat

Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella ei ole tiedossa kyyhkyslakkoja. Alueella on ainoastaan lemmikkeinä tai eläintarhassa / kotieläinpihassa pidettäviä kyyhkysia. Siipikarjaa (ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat lajit) lemmikkeinä pitäviä kehoitetaan ilmoittautumaan rekisteriin muun valvonnan yhteydessä, mikäli sitä ei muutoin ole tehty.

Eläinten keinollinen lisääminen

Hevosten lisääntymiseen liittyviä tutkimuksia ja keinosiemennyksiä siirtospermalla tehdään kunnaneläinlääkäreiden toimesta jonkin verran. Mahdollisia hevosten alkionsiirtoihin liittyviä alkuvaiheen perustutkimuksia tehdään tarvittaessa.

Keinolliseen lisääntymiseen liittyvä valvonta toteutetaan aluehallintoviraston ja ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti. Alueella on kaksi keinolliseen lisääntymiseen liittyvää yksityistä toimijaa.

Pieneläinten keinolliseen lisääntymiseen liittyviä palveluita kunnassa ei tarjota.

7.7 Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvonta

Kunnaneläinlääkäri valvoo, että eläintunnistusjärjestelmälain vaatimuksia noudatetaan ja havaitessaan laiminlyöntejä ryhtyy toimenpiteisiin epäkohdan poistamiseksi. Havainnoista ilmoitetaan aluehallintovirastoon sekä ELY-keskukseen jatkotoimia varten.

7.8 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

EHO:ssa käsitellään elävien eläinten sekä muiden eläimistä saatavien tuotteiden kuin elintarvikkeiden sisämarkkinakauppaa, vientiä ja tuontia.

7.8.1 Sisämarkkinakauppa

Traces-järjestelmän ilmoituksia seuraavat ja niistä seuraavista toimenpiteistä vastaavat valvontaeläinlääkärit ja tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit.

Sisämarkkinatuonti

Aluehallintovirastosta saadut sisämarkkinatuonnin ennakoilmoitukset kirjataan ympäristöterveyden tietojärjestelmään. Kaikki Suomeen saapuneet märehitijät ja siat tarkastetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti kahden arkipäivän sisällä saapumisesta. Eläimiltä otetaan verinäytteet vain riskimaista tuotaessa. Aluehallintovirasto määrää kunnaneläinlääkärin tarvittaessa tarkastamaan saapuneet erät. Muiden erien osalta pyritään tarkastamaan uusien toimijoiden osalta ensimmäinen saapunut erä ja seuraavien tarkastusten tarve arvioidaan ensimmäisen tarkastuksen perusteella. Kunkin toimijan osalta pyritään tarkastamaan vähintään yksi saapunut erä vuodessa.

Virkaeläinlääkärin tarkastamien tuontierien tarkastusten raportointi tapahtuu TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osio. (Etl 66 §)

Valvontaeläinlääkärit seuraavat saapuvia eriä TRACES-järjestelmässä ja tekevät tarvittaessa saapuneiden erien tarkastuksia myös ilman erillisistä aluehallintoviraston kehotusta. Virkaeläinlääkäri ryhtyy aina toimenpiteisiin, jos epäilee alueellaan olevan laittomasti tuotuja eriä..

Sisämarkkinavienti

Valvontaeläinlääkäri tai praktikkoeläinlääkäri tarkastaa lähetyksen ennen vientiä ja laatii tarkastuksen perusteella kyseisen eläinlajin ja tuotteen tiedot sisältävän terveystodistuksen TRACES-järjestelmässä silloin, kun kohdemaad edellyttää virkaeläinlääkärin todistusta. Ruokavirastoon rekisteröityneistä sisämarkkinakaupan tuojista ja viejistä saadut ilmoitukset ja tuontiluvat kirjataan ympäristöterveyden tietojärjestelmään. Epäselvissä tapauksissa käännytään läänineläinlääkärin tai Ruokaviraston puoleen. Tuontieriä ei tarkastuksessa hyväksytä eikä vientieriä saa lähettää, jollei virkaeläinlääkäri ole täysin varma ehtojen täyttymisestä.

Mahdollista vastaanottajamaasta annettavaa palautetta seurataan ja tarvittaessa siihen reagoidaan esim. TRACES -järjestelmän kautta.

Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Valvontaeläinlääkäri tai praktikkoeläinlääkäri kirjoittaa tarvittavat vientitodistukset EU:n ulkopuolelle vietäville seura- ja harrastuseläimille silloin, kun kohdemaad edellyttää virkaeläinlääkärin todistusta. (Etl 10 luku, 84 - 85 § ja MMM asetus 832/2013). Ennen eläinlääkintötodistuksen myöntämistä varmistetaan, että viejä on rekisteröitynyt kyseisen eläinlajin tai tuotteen viejäksi Ruokaviraston ylläpitämään viejärekisteriin pyytämällä viejältä nähtäväksi tosioite tämän rekisteriin jättämästä ilmoituksesta.

7.8.2 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta

Jos on aihetta epäillä, että valvonta-asetuksessa tarkoitettu eläin tai tavara on tuotu maahan ilman että tuonnille asetettuja vaatimuksia on noudatettu, kunnaneläinlääkäri antaa tarvittaessa virka-apua Ruokavirastolle ja Tullille suorittamalla eläinten tai tavaroiden tarkastuksen, avustamalla tarkastuksen suorittamisessa tai suorittamalla eläimiin tai tavaroihin kohdistettavien toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. Virkaeläinlääkäri käsittelee TRACES-ilmoitukset ja suorittaa paikallistason toimenpiteet ilmoitusten johdosta, kun saa TRACES-järjestelmästä tai sähköpostitse tiedon, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä tai tutkimus- tai diagnostisia näytteitä. Virkaeläinlääkäri suorittaa toimenpiteet niissä tapauksissa, joissa on syytä epäillä eläintautiriskiä tai jos epäillään, että eläin- tai tuote-erä on tuotu maahan laittomasti.

7.9 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinten hyvinvoinnin valvonnalla tarkoitetaan eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säädösten perusteella tehtävää eläinsuojeluvalvontaa. Alueellisten ja paikallisten eläinsuojeluviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä hoidetaan, kohdellaan, käytetään ja kuljetetaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti. Kunnissa eläinsuojeluviranomaisia ovat kunnaneläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisi.

Eläinsuojeluvalvontaa Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella hoitavat virka-aikana valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa myös praktikkoeläinlääkärit tai ympäristöterveyspäällikkö sekä terveystarkastajat/ympäristöinsinöörit ja poliisi. Virka-ajan ulkopuolella eläinsuojeluvalvonnasta vastaa poliisi ja päivystävä praktikkoeläinlääkäri.

Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueen valvontaeläinlääkärit, hygieenikkoeläinlääkärit ja ympäristöterveyspäällikkö eivät tee praktiikkaa. Tuotantoeläintiloja on vähän ja tilanteita, joissa eläinsuojeluvalvontaa tuotantoeläintilalla tekisi praktikkoeläinlääkäri, jolla on tilalle kiinteä asiakassuhde, ei

käytännössä synny. Järjestely takaa sen, että eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa ei tee henkilö, joka olisi asiakkaaseen kiinteässä asiakassuhteessa.

Resursseja eläinten hyvinvoinnin valvontaan Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on varattu resurssitarveliitteessä ilmoitetun mukaisesti.

Eläinsuojelutarkastukset

Havaittaessa eläinsuojelutarkastuksella eläinsuojelusäädösten vastaista menettelyä ryhdytään tarvittaviin pakkotoimiin (kiireelliset toimet eläinsuojelulain 44 § nojalla tai kiellot ja määräykset eläinsuojelulain 42 § nojalla). Jos määräyksiä tai kielloja on annettu, niiden toteuttamiselle annetaan määräaika, minkä kuluttua umpeen tehdään kohteeseen uusintatarkastus. Vaikka määräys olisi pysyväisluonteinen tai sille ei muusta syystä ole annettu tiettyä määräaika, seurataan kohteen tilannetta uusintatarkastuksilla, mikäli eläinlääkäri katsoo sen tarpeelliseksi (eläinsuojelulain 39 § mukainen epäily säilyy). Aluehallintovirastoa voidaan pyytää tehostamaan annettua määrystä tai kielloa uhkasakolla.

Vaikeista tai erityisen kriittisistä eläinsuojelutapauksista tiedotetaan erikseen aluehallintovirastoon. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto voi kunnan valvontaviranomaisen pyynnöstä suorittaa kriittisiä eläinsuojelutehtäviä tai avustaa niissä.

Kaikista eläinsuojelutarkastuksista, joilla on havaittu eläinsuojelulakia rikotun, lähetetään kopio tarkastuskertomuksesta ja eläinsuojelupäätöksestä, sekä mahdolliset valokuvat tai muut tallenteet poliisin rikostutkintaan Pirkanmaan poliisilaitokselle. Jos epäkohdat tarkastuskohteessa ovat vakavia, mittavia tai katsotaan muuten tarpeelliseksi, kutsutaan poliisin tutkijapartio paikalle kohteeseen tarkastuksen yhteydessä.

Tarkastuksista tehdään aina kirjallinen tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan eläimen omistajalle ja mahdollisille muille asianosaisille tiedoksi. Kaikki asiakirjat tallennetaan ympäristöterveyden tietojärjestelmään ja tarkastuskertomukset ja päätökset arkistoidaan.

Kiireellisissä tapauksissa, missä todetaan, että on ryhdyttävä eläinsuojelulain 44 § mukaisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi, toimitaan seuraavasti:

- Pienet seura- ja harrastuseläimet

- viedään hoitoon eläinhoitolaan, jonka kanssa kaupungilla on sopimus löytöeläinten hoidosta (lähinnä päivystysaikana tulevat tapaukset, joissa poliisi toimii eläinsuojeluviranomaisena), tai
- viedään hoitoon jonkin toisen luotetun tahon luokse, tai
- hoidetaan omistajan kotona, mikäli eläimiä on suuri määrä tai niiden sijoittaminen muualle ei muusta syystä onnistu, tai
- konsultoidaan aluehallintovirastoa eläinten hoidon järjestämisestä tai
- jos mikään yllä mainituista ei ole mahdollista esim. eläimen huonon kunnan vuoksi, eläin lopetetaan.

Löytöeläinlaitoksen ja muiden hoitopaikkojen kanssa tehdään aina erillinen kirjallinen sopimus hoidosta ja sen kustannuksista.

- Tuotantoeläimet

- hoitoa hankitaan mahdollisuuksien mukaan tilalle, jossa eläimet ovat.
- Aluehallintovirastoa konsultoidaan hoidon hankkimisessa (mahdolliset järjestelyt lomitustoimen kanssa).
- jos pitopaikassa hoitaminen ei ole mahdollista, eläimet lopetetaan / teurastetaan.

Eläinsuojelurikosepäilyissä voidaan epäillyn rikoksen kohteena ollut kuollut tai lopetettu eläin lähettää Ruokaviraston patologian yksikköön avattavaksi.

Epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia tehdään vuosittain n. 400 kpl.

7.9.1 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta

Ammattimaisen eläintenpidon suunnitelmallisia tarkastuksia pyritään tekemään riskinarvioinnin mukaan kaikkiin tiedossa oleviin ilmoitusvelvollisiin kohteisiin 1 – 3 vuoden välein (tiedossa noin 100 kohdetta), mikäli toimintaa ei ole kotirauhan piirissä. Jos kaikki kohteen toiminta tapahtuu kotirauhan piirissä, ei kohteeseen tehdä säännöllisiä vuositarkastuksia, vaan ainoastaan epäilyyn perustuvia tarkastuksia tarvittaessa. Tiedossa olevien ilmoituksenvaraisten kohteiden erittely on esitetty resurssitarvelomakkeessa.

7.9.2 Eläinkuljetukset

Kunnaneläinlääkärit saavat tarkastaa eläinkuljetuksia, jos on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan eläinkuljetussäädösten vastaisesti. Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voivat määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksia eläinkuljetuksissa. Kunnaneläinlääkärit tekevät ajoittain myös reittisuunnitelmiin liittyviä hyväksymisiä ja eläinten kuljetuskuntoisuuden varmistuksia.

7.9.3 Teurastamot ja pienteurastamot

Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on kaksi pienteurastamoita. Tarkastuseläinlääkäri valvoo eläinsuojelua teurastuksen yhteydessä. Praktikkoeläinlääkärit tekevät sopimuksen Ruokaviraston kanssa tarkastustoiminnan suorittamisesta alueensa teurastamoissa.

7.10 Sivutuotevalvonta

7.10.1 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Sivutuotealan laitosten rekisteröinti, hyväksyntä ja laitosten valvonta

Sivutuotteita koskeva lainsäädäntö [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (EU) N:o 142/2011] edellyttää, että sivutuotteita käsittelevillä, varastoivilla ja hävittävillä laitoksilla on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntä tai rekisteröinti. Viranomaisen on suoritettava laitoksissa säännöllisin väliajoin tarkastuksia ja valvontaa. Valvontaviranomaiset on määrätty sivutuotelaissa 517/2015.

Valvonta- tai praktikkoeläinlääkäri hyväksyy sivutuoteasetuksen mukaiset polttolaitokset, rinnakkaispolttolaitokset sekä johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitus hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla ja väliasteenlaitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita.

Valvonta- tai praktikkoeläinlääkäri rekisteröi tekniset laitokset, johdettujen tuotteiden varastointilaitokset, tilarehustamot sekä keräyskeskukset silloin, kuin ne eivät sijaitse teurastamon yhteydessä. Hyväksynyt ja rekisteröinnit ilmoitetaan välittömästi aluehallintovirastoon sekä Ruokavirastoon.

Alueella toimivat sivutuotelaitokset ovat pääasiassa broilerikasvattamoiden polttolaitoksia. Valvontaeläinlääkärit toteuttavat ja raportoivat aluehallintovirastoon sekä Ruokavirastoon Ruokaviraston vuosittaisen suunnitelman mukaisesti tarkastettujen laitosten valvonnan määrättyä aikana. Tarkastuskertomukset toimitetaan aluehallintovirastoon sekä Ruokavirastoon.

7.10.2 Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta

Haaskanpito on toimintaa, jolla eläimiä houkuttelee ravinnon avulla ruokintapaikalle ja jonka tarkoituksena on valokuvata, katsella tai metsästä eläimiä. Haaskapaikan sijainnista, ruokintaan sallituista sivutuotteista sekä toimijoiden kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuuksista on säädetty maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 1193/2011 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 142/2011, sivutuotelaissa 517/2015 § 6,7 ja MMM asetuksessa N:o 783/2015 eläimistä saatavista sivutuotteista sekä laissa eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010.

Jos haaskana käytetään muita kuin luonnonvaraisia eläimiä ja niiden teurasjätteitä, toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnaneläinlääkärille, jonka alueella haaskaa aiotaan pitää. Ilmoitus on tehtävä ennen haaskaruokinnan

aloittamista ja se tulee tehdä kirjallisesti. Ilmoitus on maksullinen. Myös toiminnan muutoksista ja sen lopettamisesta on 30 päivän kuluessa ilmoitettava kunnaneläinlääkärille. Ilmoitus tallennetaan haaskarekisteriin ja toimijalle lähetetään tosite haaskaruokintapaikan rekisteröinnistä.

Toimijan on ilmoitettava kuukausittain haaskaruokintapaikalle toimitettujen sivutuotteiden määrä kunnaneläinlääkärille, jonka alueelta sivutuotteet ovat peräisin. Mikäli haaskapaikka sijaitsee toisen kunnan alueella, on myös tämän käyttökunnan kunnaneläinlääkärille toimitettava käyttöilmoitus. Ilmoitus tehdään käyttämällä Ruokaviraston sivuilta löytyvää käyttöilmoituslomaketta tai ilmoittamalla vastaavat tiedot sähköpostitse kunnaneläinlääkärille. Kunnaneläinlääkäri pitää luetteloa saamistaan ilmoituksista ja ilmoittaa niistä aluehallintovirastolle säädetyllä tavalla.

Toimijoilta tulevat ilmoitukset tallennetaan ympäristöterveyden tietojärjestelmään. Tiedot kootaan vuosittain ja raportoidaan aluehallintovirastolle viraston antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Valvontaeläinlääkärit valvovat haaskoja ja haaskanpitoa tekemällä suunnitelmallisesti haaskapaikkojen tarkastuksia. Tarkastuksella tarkastetaan myös haaskanpitäjän kirjanpito haaskalle tuoduista eristä.

Aluehallintovirasto ohjaa ja seuraa sivutuotevalvonnan toteutumista. (Sivutuotelaki 6 § ja 6. luku)

Sivutuotteiden hautaaminen

Eläimistä saatavia sivutuotteita ovat muut kuin ihmisravinnoksi eläimistä saatavat tuotteet. Näitä ovat esimerkiksi kuolleet eläimet, entiset eläinperäiset elintarvikkeet, kompostointilaitoksiin menevä ruokajäte sekä teurastamon eläinperäinen sivutuote.

Ilmoitusvelvollisuus sivutuotteiden hautamisesta poistui 1.1.2012, ainoastaan tautitapauksissa toimijan on ilmoitettava aluehallintovirastolle aikomastaan sivutuotteiden hautamisesta. Sivutuotteita hautamalla hävittävän on pidettävä kirjaa (kirjanpito on säilytettävä 2 vuotta ja se on pyydettyessä esitettävä valvontaviranomaiselle) haudattujen raatojen tai muiden sivutuotteiden määrästä, luokista ja lajeista sekä hautauspäivämäärästä ja paikoista. Kirjanpito velvollisuus ei koske lemmikkieläinten eikä hevoseläinten kokonaisten raatojen hautaamista.

Sivutuotteiden hautaamisen suhteen Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alue ei sijaitse ns. syrjäisellä alueella märehittijöiden, sikojen ja siipikarjan osalta, joten niitä ei saa haudata. Koko Suomi on luokiteltu syrjäiseksi alueeksi hevosten, porojen, lemmikkieläinten sekä kuolleena syntyneiden märehittijöiden ja porsaiden osalta, joten niitä saa haudata ohjeiden mukaan myös Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella. Turkiseläinten osalta Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alue on luokiteltu syrjäiseksi alueeksi ja niiden hautaaminen on sallittua.

Ruokaviraston internet sivuilta löytyvät ohjeet hautaamiseen

Valvontaeläinlääkärit valvovat toimijoiden hautauksistaan pitämää kirjanpitoa ja tarkistavat haudattavan sivutuotteen, hautauspaikan ja käytettävät välineet tarvittaessa.

Lisäksi valvotaan, että sivutuotteet hävitetään säädösten mukaisesti. Tiloilla poistettujen nautojen tietoja seurataan aluehallintoviraston toimittamista tilastoista ja tarvittaessa selvitetään tapauskohtaisesti, onko terveystarkastusohjelmaa ja sivutuotelainsäädäntöä noudatettu. Tarvittaessa tilallisia ohjeistetaan kirjallisesti (kehotus) sivutuotteiden hävittämisestä ja terveystarkastusohjelmien noudattamisesta.

7.11 Täydentävien ehtojen valvonta

Euroopan yhteisen maatalouspolitiikan keskeinen osa ovat viljelijöitä velvoittavat ns. täydentävät ehdot. Näiden ehtojen noudattaminen on EU:n viljelijöille maksamien suorien tukien ja tiettyjen EU:n osittain rahoittamien tukien täysimääräisen maksamisen edellytys.

Täydentävät ehdot jaetaan kolmeen ehdonalaan, joista Ruokaviraston elintarvikeketjulinjan ohjausvastuulla olevat vaatimukset kuuluvat ehdonalalle 1. kansanterveyden, eläinten ja kasvien terveyden valvonta sekä ehdonalalle 2. eläinten hyvinvointivalvonta.

Täydentävien ehtojen valvonta kuuluu aluehallintovirastolle, mutta kunnalliset valvontaviranomaiset tekevät tarkastuksiin liittyvät asiakirjat riittävän tarkasti, jotta mahdollisesti tarvittavia laajennuksia täydentävien ehtojen valvontoihin voidaan tehdä aluehallintovirastossa. Tarkastuksilla mahdollisesti havaituista täydentävien ehtojen vaatimusten laiminlyönneistä raportoidaan ripeästi aluehallintovirastoon.

7.12 Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen

Tampereen kaupunki huolehtii itse eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan vastuulla olevien terveyden ja sairaanhoitopalvelujen järjestämisestä Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueen (Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala) hyötyeläimille ja suurille kotieläimille päivä- ja päivystysaikana, pieneläimille päiväaikana. Tämän lisäksi huolehditaan sekä suurten että pienten eläinten vientiin liittyvistä toimenpiteistä.

Orivesi liittyi Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueeseen 1.1.2014 ja muut mainitut kunnat 1.1.2015 alkaen.

7.12.1 Peruseläinlääkäripalvelut

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut alueellisesti viidestä toimipisteestä.

Valvontaeläinlääkärit sijaitsevat kolmessa toimipisteessä; Kangasalla, Valkeakoskella ja Lielahdessa.

Hygieenikkoeläinlääkärit sijaitsevat Kangasalan ja Tampereen toimipisteissä.

Pieneläinten päivystyspalvelut ostetaan Evidensia Oy:ltä (Evidensia Veter, Tampere ja Evidensia Vethaus Tiiriö).

Palveluntuottaja toimittaa kaikki mahdollisesti tulevat valitukset ja korvausvaatimukset tiedoksi ympäristöterveyspäällikölle.

Tarvittaessa Tampereen ympäristöterveys tai eläimen omistaja pyytävät Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnan arviointia eläimen hoidosta.

Arkipäivisin alueen praktikkoeläinlääkärit ovat varautuneet hoitamaan kiireellistä eläinlääkäriapua tarvitsevat eläimet jättämällä ajanvarauskalenteriinsa sopivasti aikaa kiireellisille tapauksille, siirtämällä jo sovittuja aikoja tai pyytämällä toista alueen praktikkoeläinlääkäriä auttamaan asian järjestämisessä.

7.12.2 Sisältö

Puhelinneuvonta

Puhelimitse on mahdollista saada neuvontaa kotieläinten terveyteen ja sairauksiin sekä eläintenpitoon ja hyvinvointiin, kuten myös ei-kiireellisiä tapauksia koskien. Myös tarttuvien eläintautien epäilyjä ja eläinten mahdollisia hyvinvointiongelmia koskevia ilmoituksia olisi kuntalaisten voitava virka-aikana tehdä maksuttomaan puhelinnumeroon, nämä puhelut ohjautuvat pääasiassa alueen valvontaeläinlääkäreille.

Sairaanhoito ja kotieläinten lopetus

Tampereen alueella peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaan sairaanhoitoon kuuluu kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon sekä kirurgiset leikkaukset niiltä osin, kun leikkauksia pystytään suorittamaan tavanomaisissa vastaanottotiloissa, hoitotiloissa ja eläinsuojissa ilman erityistyövälineitä. Kotieläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä, sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä kuuluu myös peruseläinlääkäripalveluun.

Terveydenhoito

Eri kotieläimille suoritettavat terveystarkastukset kuuluvat myös peruseläinlääkäripalveluun. Rokotukset, loishäädöt ym. Myös märehittäjien, sikojen ja hevosten hedelmällisyyteen liittyvät tarkastukset ja hoidot kuuluvat peruseläinlääkäripalveluihin.

Todistukset

Kotieläimen terveydentilan toteaminen ja todistaminen kliinisen perustutkimuksen perusteella esimerkiksi vakuutusyhtiötä, vientiä, tuontia tai sisämarkkinakauppaa varten sisältyy myös peruseläinlääkäripalveluun.

7.12.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Tuotantoeläinten terveydenhuolto ylläpitää ja edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä lisää osaltaan elintarviketurvallisuutta. Toimivan terveydenhuoltojärjestelmän avulla voidaan tehokkaasti ehkäistä ja seurata tarttuvien tautien sekä tuotantosairauksien esiintymistä tiloilla. Lähtökohtana on pidettävä, että terveydenhuollon piiriin kuuluvilla tiloilla eläimet voivat hyvin, lääkkeiden käyttö on hallittua eikä lääkkeitä käytetä korjaamaan olosuhdeongelmia.

Terveydenhuoltotilojen määrä alueella tulee lisääntymään alueella vuoden 2021 alusta meijereiden vaatimuksesta maitotilojen kuulumisesta terveydenhuoltosopimusten piiriin. Arvio terveydenhuoltotiloista löytyy resurssienarviotaulukosta.

Eläinlääkärit tarvitsevat jatkuvasti täydennyskoulutusta myös terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa, kuten karjatason tautiseurannassa ja eläinten hyvinvoinnin arvioinnissa. Täydennyskoulutukseen on varattu oma osansa eläinlääkärien työajasta niin, että sijaisten avulla myös peruseläinlääkäripalvelut toimivat koulutuksen aikana.

7.12.4 Yksityinen palvelutarjonta

Tampereen alueella on noin 20 yksityistä eläinlääkintäpalveluiden tuottajaa ja lähialueella (Akaa, Hattula, Hämeenlinna, Kangasala, Lempäälä, Pirkkala, Valkeakoski ja Ylöjärvi) lisäksi yhteensä noin 20 yksityistä eläinlääkintäpalvelujen tarjoajaa. Yksityiset eläinlääkärit eivät tarjoa säännöllistä päivystystoimintaa alueella suurelaimille.

7.12.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Päivystys suurten eläinten eläinlääkäripalvelujen osalta hoidetaan omalla alueella itse, niin että yksi yhdeksästä praktikosta on virka-ajan ulkopuolella vuorollaan päivystysvuorossa. Suurelänpäivystäjä on myös päivystävä virkaeläinlääkäri.

Päivystysyhteistyö suurten eläinten eläinlääkäripalvelujen osalta jatkuu myös Pirtevan kanssa. 1.1.2014 voimaan tulleella sopimuksella sovitaan eläinlääkintähuoltolain 13 §:n mukaisen päivystyksen järjestämisestä sekä eläinsuojelulain ja eläintutilain mukaisten kunnaneläinlääkäreille kuuluvien virkatehtävien hoitamisesta sopimusalueella. Käytännössä Tampereen ja Pirtevan alueilla on omat päivystysjärjestelyt, mutta tarvittaessa voidaan pyytää apua toisen alueen päivystäjältä. Pirtevan alue sisältää Pirkkalan, Lempäälän, Vesilahden, Hämeenkyrön, Nokian ja Ylöjärven.

Alueilla on yhdenmukainen subventiokäytäntö.

Pieneläinten päivystysaikainen (arkisin klo 15 – 08, viikonloppuisin ja arkipyhisin) hoito järjestetään yksityisen eläinlääkäriaseman Evidensian (Evidensia Veter, Tampere ja Evidensia Vethaus, Tiiriö) kanssa, koko päivystysaluetta koskien.

Tampereen kaupungin ympäristöterveyden toiminta-alueita koskeva uusi sopimus pienten eläinten päivystysaikaisista eläinlääkäripalveluista Evidensian kanssa tuli voimaan 1.1.2019 alkaen. Sopimus koskee ajanjaksoa 2019 - 2020, sopimusta jatkettiin alkuperäisessä sopimuksessa määritellyllä optiolla vuoden 2022 loppuun. Sopimuksen mukaan hankinta kohdistuu kunnan järjestettäväksi määrättyihin päivystysaikaisiin eläinlääkäripalveluihin pienille eläimille.

Käytössä on koko päivystysalueella keskitetty puhelinjärjestelmä, jossa suur- ja pieneläinpuheluille on eri numerot. Suur-/hyötyeläinpuhelu ohjautuvat päivystäville eläinlääkäreille ja pieneläinpuheluille on asiakkailta valintamahdollisuus mille Evidensian päivystävälle klinikalle puhelu ohjautuu. Puheluiden hinta on ppm.

7.12.6 Saatavuus- ja laatutavoitteet

Eläimen omistajalla tai haltijalla on halutessaan mahdollista varata aika eläinlääkärin käynnille eläintenpitopaikkaan, pieneläimen viemiseksi vastaanotolle tai hevosen viemiseksi tarvittaessa paikkaan, jossa hoitotoimenpiteet voidaan suorittaa turvallisesti. Tampereen yhteistoiminta-alueella toimii yhdeksän praktikkoeläinlääkärinä, joiden asiakkaille on ei-kiireellisissä tapauksissa vapaus valita eläinlääkäri, jonka palveluksia hän käyttää.

Praktikkoeläinlääkäreille on mahdollisuus vastata myös asiakkaiden soittopyyntöihin.

Arkipäivisin kunnaneläinlääkärit työskentelevät ajanvarausperusteisen ja kiireävän parissa. Päivystysrytmi on yhdeksän kunnaneläinlääkärin osalta suhteellisen maltillinen. Kaikilla eläinlääkäreillä on vapaita viikkoja, jolloin päivystystä ei ole.

Palautteen kerääminen, valitusten käsittely ja toiminnan parantaminen

Eläinlääkintähuollon ostopalvelutoiminnan asiakasvalitukset ja korvauspyynnöt ottaa vastaan ja käsittelee palveluiden tuottaja (Evidensia Oy) ja lähettää ne tiedoksi ympäristöterveyspäällikölle. Ympäristöterveyden yksikköön tehdyt valitukset ohjataan samoin palveluiden tuottajalle. Tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoidon osalta valitukset ja korvauspyynnöt käsitellään Tampereen ympäristöterveyden toimesta. Valvontatoimista tehdyt hallintovalitukset käsittelee Hämeenlinnan hallinto-oikeus ja muut kantelut ja valitukset se viranomaisena (aluehallintovirasto; alueellinen ympäristöterveyden jaosto), jolle kantelu tai valitus on kohdistettu.

Eläinlääkintähuollon ostopalvelutoiminnasta (pieneläimet)

Pieneläinpotilaiden määrät kunnittain raportoidaan puolivuositain ympäristöterveydelle ja vuosittain alueelliselle ympäristöterveyden jaostolle sekä aluehallintovirastoon.

Eläinlääkintähuollon ostopalveluun liittyvät valitukset käsitellään ja toimintaan liittyvien osa-alueiden vaatimustenmukaisuus varmistetaan yhteistyössä palvelujen myyjän kanssa lainsäädännön ja sopimusten asettamilla tavoilla.

Kunnan suunnitelmaa päivitettäessä huomioidaan ne seikat, joista edellisen toimintavuoden aikana on saapunut valituksia tai joista on huomautettu aluehallintoviraston tarkastuksissa ja auditoinneissa, sekä asiakaspalautteet.

Vastuu- ja muut vakuutukset ja lausunnot Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnalta

Oman tuotannon hyötyeläinten ja suurten eläinten eläinlääkäripalvelut, arkiajan pieneläinten eläinlääkäripalvelut:

Eläinlääkärin tai hänen avustajansa aiheuttamasta vahingosta vastaa vahingonkorvauslain 3 luvun 1 §:n ja 2§:n mukaan se kunta, jonka palveluksessa eläinlääkäri tai avustaja on tai kyseinen työ/virkasopimuksessa oleva eläinlääkäri tai avustaja vahingonkorvauslain 4 luvun 1 ja 2 §:n mukaisesti.

Pienten eläinten eläinlääkäripalvelut:

Palveluntuottajalla on vastuuvakuutus, joka kattaa tilaajalle, kolmannelle osapuolelle tai tämän omaisuudelle aiheutuneet vahingot.

Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan lausuntoa voivat pyytää tarvittaessa Tampereen ympäristöterveys tai eläinten omistajat.

7.12.7 Toimitilat

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut alueellisesti viidestä toimipisteestä:

Tampereen Lielahden toimipisteestä hoidetaan Tampereen alue, Oriveden toimipisteestä Oriveden ja Juupajoen alueet, Kangasalan toimipisteestä hoidetaan Kangasalan ja Pälkäneen alueet, Valkeakoskelta Valkeakosken sekä osa Akaan alueesta (ent. Toijala), Urjalasta Urjalan ja osa Akaan alueesta (ent. Kylmäkoski ja Viiala).

Yhdeksän praktikkoeläinlääkäriä sijoittuu vastaanotoille seuraavasti: kaksi Tampereen Lielahden, kaksi Oriveden, kaksi Kangasalan, yksi Valkeakosken sekä kaksi Urjalan vastaanotolle.

7.12.8 Välineresurssit

Peruseläinlääkintävarusteiden lisäksi Lielahden vastaanotolla on erillinen leikkaustila, Kangasalla röntgen ja kaikilla vastaanotoilla on käytössä ultraäänilaite. Lielahden ja Kangasalan vastaanotoilla on eläinlääkäreiden itse palkkaamat avustajat.

7.12.9 Ostopalvelut

Pieneläinten päivystysaikainen (arkisin klo 15 – 08, viikonloppuisin ja arkipyhisin) hoito järjestetään yksityisen eläinlääkäriaseman Evidensian (Evidensia Veter, Tampere ja Evidensia Vethaus, Tiiriö) kanssa, koko päivystysaluetta koskien.

Tampereen kaupungin ympäristöterveyden toiminta-alueella koskeva uusi sopimus pienten eläinten päivystysaikaisista eläinlääkäripalveluista Evidensian kanssa tuli voimaan 1.1.2019 alkaen. Sopimus koskee ajanjaksoa 2019 - 2020, sopimusta jatkettiin alkuperäisessä sopimuksessa määritellyllä optiolla vuoden 2022 loppuun. Sopimuksen mukaan hankinta kohdistuu kunnan järjestettäväksi määrättyihin päivystysaikaisiin eläinlääkäripalveluihin pienille eläimille.

7.13 Seuranta, arviointi ja raportointi

7.13.1 Kunnan suunnitelma

Tampereen kaupungin eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan suunnitelman toteumaa tarkastellaan ympäristöterveyden yhteisen valvontasuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Toteumasta laaditaan raportti, joka viedään hyväksyttäväksi alueelliseen ympäristöterveyden jaostoon ennen raportin lähettämistä aluehallintovirastolle.

7.13.2 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat tilastot saadaan alueen praktikkoeläinlääkäreiden toimesta (sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät virka-aikana sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana).

Tiedot eläinlääkintähuollon pieneläinpäivystyksen ostopalveluiden käytöstä saadaan palveluntuottaja Evidensia Oy:ltä.

Tiedot liitetään kunnan suorittamaan suunnitelman toteutumisen arviointiin ja tallennetaan vuosittain VYHAan.

7.13.3 Muu raportointi

VASU-raportointi

VASU-raportointi tehdään Ruokaviraston ohjeen "Ohje kunnalle elintarvikevalvonnan sekä eläinten terveys- ja hyvinvointivalvonnan raportoimiseksi aluehallintovirastoon" (Ruokaviraston toimintaohje 11009) mukaisesti.

Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot

- tiedot tehdyistä eläinsuojelutarkastuksista ja - päätöksistä toimitetaan välittömästi tai vähintään kuukausittain aluehallintovirastoon ja poliisille
- terveysvalvontaohjelmien käyntien asiakirjat toimitetaan välittömästi tarkastuksen jälkeen aluehallintovirastoon
- tautiepäilyt ilmoitetaan kohdan Eläintautiepäilyt ja –tapaukset mukaisesti
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota: laskutus tehdään kuukausittain aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisesti
- muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot toimitetaan esitettyjen aikataulujen mukaisesti

LIITTEET

4.1.1. Toimenpidetaulukko ELINTARVIKETURVALLISUUS (Ruokavirasto)

KEHITTÄMISTEEMA	PAINOPISTE	2021	2022	2023	2024
Tiedolla johtaminen ja digitalisaatio	<p>Valvontatulokset ohjaamaan valvontaa</p> <ol style="list-style-type: none"> Kunnossapito (Oiva-rivit 2.2. ja 2.3) Puhtaanapito (Oiva-rivit 3.1 ja 3.2) Markkinointi (Oiva-rivi 13.3) Valtakunnallinen suolan ja ravintoarvomerkintöjen valvontaprojekti (Oiva-rivit 13.1 ja 13.2) Lämpötilavalvonta (Oiva-rivit IEH 6.2 ja 6.4) Jäljitettävyys (Oiva-rivit 16.1 ja 16.9) Takaisinvedot (Oiva-rivi 16.6) 	<p>1. – 4.</p> <ul style="list-style-type: none"> Koordinoi ja ohjaa: RUOKAVIRASTO Arvioi ja ohjaa valvonnan järjestämistä ja toteuttamista AJO-käynneillä: AVIT Toteuttaa painotettua valvontaa: KUNNAT <p>5. -7.</p> <ul style="list-style-type: none"> Suunnittelee: RUOKAVIRASTO Osallistuu suunnitteluun: AVIT, KUNNAT 	<p>1. – 4.</p> <ul style="list-style-type: none"> Koordinoi seurannan ja jatkotoimet: RUOKAVIRASTO Laatii yhteenvedon, viestii tuloksista, osallistuu jatkosuunnitteluun: RUOKAVIRASTO, AVIT, KUNNAT <p>5.-7</p> <ul style="list-style-type: none"> Koordinoi, ohjaa, kouluttaa: RUOKAVIRASTO Osallistuu kouluttamiseen, Arvioi ja ohjaa valvonnan järjestämistä ja toteuttamista AJO-käynneillä: AVIT Toteuttaa painotettua valvontaa, osallistuu koulutuksiin: KUNNAT 	<p>5.-7.</p> <ul style="list-style-type: none"> Koordinoi ja ohjaa: RUOKAVIRASTO Arvioi ja ohjaa valvonnan järjestämistä ja toteuttamista AJO-käynneillä: AVIT Toteuttaa painotettua valvontaa: KUNNAT 	<p>5.-7.</p> <ul style="list-style-type: none"> Koordinoi seurannan ja jatkotoimet: RUOKAVIRASTO Laatii yhteenvedon, viestii tuloksista, osallistuu jatkosuunnitteluun: RUOKAVIRASTO, AVIT, KUNNAT
	<p>Valvojan työkalupakki</p> <p>Valvonnassa tarvittavan osaamisen kokoaminen valvojan työkalupakiksi, josta tieto on löydettävissä helposti ja ymmärrettävästi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Suunnittelee painopisteen toteutuksen vuosille 2021-2024: 1-3/2021 ja aloittaa toteutuksen: 4/2021 <p>RUOKAVIRASTO</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kokooa valvojan työkalupakkia sekä kouluttaa ja ohjaa valtakunnallisesti. Suunnitelma tarkentuu vuoden 	<ul style="list-style-type: none"> Kokooa valvojan työkalupakkia sekä kouluttaa ja ohjaa valtakunnallisesti. Suunnitelma tarkentuu vuoden 2022 aikana. <p>RUOKAVIRASTO</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kokooa valvojan työkalupakkia sekä kouluttaa ja ohjaa valtakunnallisesti.

	<p>Alustavia työkalupakin osa-alueita ovat virkamiehen vastuut ja velvollisuudet, pakkokeinojen käyttäminen, tiedon löytäminen ja hyödyntäminen, tarkastuksen toteuttaminen ml. etätarkastukset, vuorovaikutus ja valmentava ote sekä johtaminen – esimiehen vastuut ja velvollisuudet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Osallistuu suunnitteluun esim. työpajatyöskentelynä: AVIT, KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT (soveltuvin osin), VALVIRA (soveltuvin osin) Hyödyntää työkaluja valvontakäytännöissä: KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT (soveltuvin osin), VALVIRA (soveltuvin osin) 	<p>2021 aikana. RUOKAVIRASTO</p> <ul style="list-style-type: none"> Koordinoi koulutuksia alueellisesti, arvioi ja ohjaa valvonnan järjestämistä ja toteuttamista AJO-käynneillä: AVIT Osallistuu koulutuksiin, hyödyntää työkaluja valvontakäytännöissään: KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT (soveltuvin osin), VALVIRA (soveltuvin osin) 	<ul style="list-style-type: none"> Koordinoi koulutuksia alueellisesti, arvioi ja ohjaa valvonnan järjestämistä ja toteuttamista AJO-käynneillä: AVIT Osallistuu koulutuksiin, hyödyntää työkaluja valvontakäytännöissään: KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT (soveltuvin osin), VALVIRA (soveltuvin osin) 	<p>Suunnitelma tarkentuu vuoden 2023 aikana. RUOKAVIRASTO</p> <ul style="list-style-type: none"> Koordinoi koulutuksia alueellisesti, arvioi ja ohjaa valvonnan järjestämistä ja toteuttamista AJO-käynneillä: AVIT Osallistuu koulutuksiin, hyödyntää työkaluja valvontakäytännöissään: KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT (soveltuvin osin), VALVIRA (soveltuvin osin)
	<p>Kohteet valvonnan piiriin Kehitetään toimintatapoja, jotta saadaan sellaiset toimijat valvonnan piiriin, jotka sinne kuuluvat.</p> <p>Aktiivisten kohteiden ja kohdetoimintojen saattaminen ajan tasalle</p> <ul style="list-style-type: none"> Koronarajoitusten myötä muuttunut toiminta, ml. etämyynti Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonti 	<ul style="list-style-type: none"> Osallistuu suunnitteluun esim. työpajatyöskentelynä: RUOKAVIRASTO, KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT, AVIT Selvittää parhaat tiedonvälityskäytännöt, selkeyttää ohjeistusta ja kartoittaa yhteistyökumppanit: RUOKAVIRASTO Seuraa AJO-käynneillään painotetun valvonnan toteutumista: AVIT 	<ul style="list-style-type: none"> Selkeyttää ohjeistusta: RUOKAVIRASTO, AVIT, KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT Kartoittaa valvonnan ulkopuolella olevien toimijoiden etsintäkeinot ja tiedottaa yhteistyötahoja: RUOKAVIRASTO Koordinoi tunnistamistyötä omalla alueellaan: AVIT, KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT 	<ul style="list-style-type: none"> Seuraa, viestii ja toteuttaa valvonnan piiriin kuulumattomien toimijoiden etsintäkeinoja: RUOKAVIRASTO Koordinoi tunnistamistyötä omalla alueellaan: AVIT, KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT Seuraa ja ohjeistaa: AVIT Ohjeistaa: KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT 	<ul style="list-style-type: none"> Raportoi, selvittää tulosten hyödyntämiskeinot ja viestii: RUOKAVIRASTO, AVIT Hyödyntää tulokset ja viestii: KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT

		<ul style="list-style-type: none"> Tarkastaa aktiiviset kohdetoiminnot esim. ESP ja koronan myötä muuttuneet toiminnot, kuten etämyynnin aloitus: KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT 	<ul style="list-style-type: none"> Seuraa AJO-käynneillään painotetun valvonnan toteutumista: AVIT Tarkastaa aktiiviset kohdetoiminnot esim. ESP ja koronan myötä muuttuneet toiminnot, kuten etämyynnin aloitus: KUNNAT, PUOLUSTUSVOIMAT 		
	<p>Sähköisen asioinnin kehittäminen</p> <ol style="list-style-type: none"> Luonnonmukainen tuotanto: Sähköinen asiakaspalvelu 2020–2022 Rehuvalvonta: Sähköisen asioinnin kehittäminen 2020–2021 Elintarvikevalvonta: VATIn jatkuva kehittäminen Alkoholivalvonta: Alkoholielinkeinor ekisterin uudistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Kehittää sähköisiä asiointijärjestelmiä: RUOKAVIRASTO, VALVIRA Osallistuu kehittämiseen: KUNNAT, ELYT, AVIT (soveltuvien osin) 	<ul style="list-style-type: none"> Kehittää sähköisiä asiointijärjestelmiä: RUOKAVIRASTO, VALVIRA Osallistuu kehittämiseen: KUNNAT, ELYT, AVIT (soveltuvien osin) 		
Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä	Elintarvikeketjun rikollisuuden torjunnan kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Suunnittelee, koordinoi, toteuttaa painotettua valvontaa: RUOKAVIRASTO, TULLI Osallistuu suunnitteluun ja yhteistyötapaamisiin: AVIT, KUNNAT, VALVIRA 	<ul style="list-style-type: none"> Koordinoi seurannan ja jatkotoimet: RUOKAVIRASTO, TULLI Laatii yhteenvedon, viestii tuloksista, osallistuu jatkosuunnitteluun: RUOKAVIRASTO, TULLI, AVIT, KUNNAT, VALVIRA 		

	Petosten valvonnan ja torjunnan valmiuden kehittäminen luonnonmukaisessa tuotannossa 2020-2022	<ul style="list-style-type: none"> Suunnittelee, koordinoi, ohjaa, kouluttaa: RUOKAVIRASTO Ohjaa ja seuraa alueellisesti: ELYT Suunnittelee, toteuttaa painotettua valvontaa: ELYT, VALTUUTETUT TARKASTAJAT, KUNNAT, VALVIRA, TULLI 	<ul style="list-style-type: none"> Koordinoi, ohjaa, kouluttaa: RUOKAVIRASTO Ohjaa ja seuraa alueellisesti: ELYT Toteuttaa painotettua valvontaa: ELYT, VALTUUTETUT TARKASTAJAT, KUNNAT, VALVIRA, TULLI 	<ul style="list-style-type: none"> Koordinoi seurannan ja jatkotoimet: RUOKAVIRASTO Laatii yhteenvedon, viestii tuloksista, osallistuu jatkosuunnitteluun: RUOKAVIRASTO, ELYT, VALVIRA, TULLI 	<ul style="list-style-type: none">
Valmius ja kriisinhallinta	Pandemiavalmiuden kehittäminen - koronapandemian opit elintarvikevalvonnassa ja eläinlääkintähuollossa	<ul style="list-style-type: none"> Suunnittelee ja koordinoi: RUOKAVIRASTO Arvioi omaa toimintaansa, päivittää oman valmiussuunnitelmansa: MMM, RUOKAVIRASTO, TULLI, PUOLUSTUSVOIMAT, AVIT, KUNNAT 	<ul style="list-style-type: none"> Koordinoi, kokoaa tiedon ja ohjaa: RUOKAVIRASTO Osallistuu työryhmiin, onnistumisen arviointiin ja valmiuden kehittämiseen: MMM, RUOKAVIRASTO, TULLI, PUOLUSTUSVOIMAT, AVIT, KUNNAT 	<ul style="list-style-type: none"> Koordinoi ja ohjaa: RUOKAVIRASTO Ottaa käyttöön sovitut toimintatavat: MMM, RUOKAVIRASTO, TULLI, AVIT, PUOLUSTUSVOIMAT, KUNNAT 	<ul style="list-style-type: none"> Arvioi painopistetyön onnistumista

Taulukko 4.3.6. Elintarvikevalvonnan kohteet kunnittain ja riskiluokittain. Alkutuotannon kohteista mukana maidontuotanto.

Kunta	Toimintaluokka	Riskiluokka	Tarkastustiheys	Kohteita 2021
Akaa	Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	1	0,33	1
		1	1	1
		5	3	1
	Elintarvikekontaktimateriaalit UUSI	1	0,2	2
	Elintarvikkeiden kuljetukset	1	0,33	5
	Elintarvikkeiden myynti	1	0,33	24
		2	0,5	6
		3	1	2
		4	2	1
	Elintarvikkeiden tarjoilu	1	0,33	35

		2	0,5	26
		3	1	11
		4	2	2
	Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	2	0,35	1
	Liha-ala	6	4	1
		7	6	1
	Vienti ja tuonti	1	0,33	1
		3	1	1
	Vilja- ja kasvisala	1	0,33	1
		2	0,5	3
		3	1	3
		4	2	2
Alkutuotanto	Maidontuotanto			6
Juupajoki	Elintarvikkeiden myynti	1	0,33	6
		2	0,5	1
	Elintarvikkeiden tarjoilu	1	0,33	2
		2	0,5	6
		3	1	3
	Vilja- ja kasvisala	2	0,5	1
		1	0,35	1
Alkutuotanto	Maidontuotanto			6
Kangasala	Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	1	0,35	1
		2	0,5	1
	Elintarvikekontaktimateriaalit UUSI	1	0,33	2
		3	1	3
	Elintarvikkeiden kuljetukset	1	0,33	13
	Elintarvikkeiden myynti	1	0,33	28
		2	0,5	3
		3	1	2
		4	2	3
	Elintarvikkeiden tarjoilu	1	0,33	48
		2	0,5	32
		3	1	22

		4	2	3
	Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	1	0,33	1
	Liha-ala	3	1	1
		6	4	2
		7	4	1
		9	10	1
	Vienti ja tuonti	2	0,5	1
		3	1	1
	Vilja- ja kasvisala	1	0,33	2
		2	0,5	5
		3	1	3
		4	2	1
	Vähäriskinen toiminta elintarvikehuoneistossa	2	0,5	1
Alkutuotanto	Maidontuotanto			18
Orivesi	Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	1	0,33	1
		2	0,5	1
	Elintarvikkeiden kuljetukset	1	0,33	2
		2	0,5	1
	Elintarvikkeiden myynti	1	0,33	15
		2	0,5	4
		3	1	2
		4	2	1
	Elintarvikkeiden tarjoilu	1	0,33	19
		2	0,5	12
		3	1	13
	Vilja- ja kasvisala	1	0,33	1
		2	0,5	1
Alkutuotanto	Maidontuotanto			17
Pälkäne	Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	2	0,5	1
	Elintarvikekontaktimateriaalit UUSI	2	0,5	3
		3	1	1
	Elintarvikkeiden kuljetukset	1	0,33	2
	Elintarvikkeiden myynti	1	0,33	12

		2	0,5	2
		3	1	3
	Elintarvikkeiden tarjoilu	1	0,35	11
		2	0,5	18
		3	1	6
	Maitoala	4	2	2
	Vilja- ja kasvisala	1	0,33	1
		2	0,5	2
		3	1	2
		4	1	1
Alkutuotanto	Maidontuotanto			24

Tampere	Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	1	0,33	4
		2	0,5	4
		3	1	3
	Elintarvikekontaktimateriaalit UUSI	1	0,33	2
		2	0,5	9
		3	1	11
	Elintarvikkeiden kuljetukset	1	0,33	29
	Elintarvikkeiden myynti	1	0,33	245
		2	0,5	72
		3	1	23
		4	2	14
	Elintarvikkeiden tarjoilu	1	0,33	366
		2	0,5	309
		3	1	352
		4	2	13
		5	3	5
	Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	1	0,33	6
		6	2	1
	Liha-ala	3	1	1
		4	2	1
		7	6	2
		8	8	1
	Maitoala	4	2	1
		6	4	1

	Vienti ja tuonti	1	0,33	17
		2	0,5	2
		3	1	2
		4	2	1
	Vilja- ja kasvisala	1	0,33	3
		2	0,5	26
		3	1	3
		4	2	3
		5	3	1
Alkutuotanto	Maidontuotanto			8
Urjala	Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	2	0,5	1
	Elintarvikkeiden kuljetukset	1	0,33	4
	Elintarvikkeiden myynti	1	0,33	6
		2	0,5	1
		3	1	2
	Elintarvikkeiden tarjoilu	1	0,33	8
		2	0,5	8
		3	1	3
		4	2	1
	Vienti ja tuonti	1	0,33	2
		2	0,5	1
	Vilja- ja kasvisala	2	0,35	2
Alkutuotanto	Maidontuotanto			7
Valkeakoski	Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	2	0,2	1
		3	1	2
	Elintarvikekontaktimateriaalit UUSI	1	0,33	1
		2	0,5	3
		3	1	4
	Elintarvikkeiden kuljetukset	1	0,33	4
	Elintarvikkeiden myynti	1	0,33	13
		2	0,5	3
		3	1	2
		4	2	2

	Elintarvikkeiden tarjoilu	1	0,33	33
		2	0,5	27
		3	1	15
		4	2	3
	Liha-ala	6	4	1
		8	8	1
	Muna-ala	4	2	1
	Vienti ja tuonti	3	1	1
	Vilja- ja kasvisala	2	0,5	4
		4	2	1
Alkutuotanto	Maidontuotanto			4

Taulukko 4.3.7 Elintarvikevalvonnan tehtävätaulukko 2021

Toimenpide	Toiminta (miten)	Tavoite	Osallistuvat tiimit/ henkilöt	Tavoite ajankohta (mittari)	Seuranta
Sähköisten työkalujen kehittäminen					
VATI-kehitysryhmä	Osallistutaan aktiivisesti VATIn kehitysryhmään Virheilmoitusten tekeminen Help-Deskiin	Toimivampi järjestelmä	Kaisa	Jatkuva/ 2022	
VATIn laskutus kuntoon ydessä		Pois kahden järjestelmän käytöstä	Kaisa, Satu, Anina, Anne, Merja K, Merja B	kevät 2020- kevät 2021	
Sähköinen arkistointi ydessä	Yhteistyössä asiakirjahallinnon kanssa	Pois kahden järjestelmän käytöstä	Hanna, Katri, Satu, Merja B, Anne T, Merja K	kevät 2021	
Vatin toimivuuden parantaminen	Virheilmoitusten / huomioiden tekeminen Help-Deskiin	Toimivampi ja käytettävämpi järjestelmä	Virheilmoitukset yhteyshenkilöille- Kaikki Help-Desk-Anna-Mari, Kaisa, Anina, Katri	Jatkuva	

E-lomakkeiden kehittäminen ja laatiminen asiakirjatarkastusten helpottamiseksi eri kohderyhmille	Lomakkeiden kehittäminen	Asiakirjatarkastusten yhtenäistäminen ja toimijan työn helpottaminen	Myyntitiimi	2021-2022	
Yhteistyö viranomaisten ja sidosryhmien kanssa					
Epidemiaselvitystyöryhmä, nimetty	2 krt/v + tarvittaessa, kokoontuu infektiotautien torjuntayksikön lääkärien ja hoitajien kanssa		Satu, Hanna, Mari J, Maarit, Reetta, Anna-Mari	Jatkuva	
Epidemiaselvitystyöryhmä, laajennettu	1 krt/v, koko Alueellisen ympäristöterveydenhuollon epidemiaselvitystyöryhmän yhteinen kokous, elva, tesu ja eläinlääkintä, vesihuolto ja terveydenhuolto sekä riskinhallintayksikkö		Satu, Hanna, Mari J, Maarit, Reetta, Anna-Mari, muutkin elvasta (laajat kokoukset)	Jatkuva	
Rymy-tiimi	Noin kerran kuussa + tarvittaessa epidemiaselvitysten yhteydessä		Satu, Hanna, Mari J, Maarit, Reetta, Anna-Mari	Jatkuva	
Pirteva-Sotesi -yhteistyöpalaverit	2 krt/v		Kaikki	Jatkuva	
Six-Pack (Helsinki, Vantaa, Espoo, Turku, Oulu, Tampere)	Yhteispalaveri sixpack-kuntien kanssa 1 krt/v		Kaikki (etätilaisuuksissa), livenä vain muutama	Syksy 2021	
Kontaktimateriaalien arviointiohjeiden tekeminen valtakunnallisesti (mukana 8 valvojaa+ Ruokaviraston ylitarkastaja)	Skype-palavereissa sovittujen ennakkotehtävien sekä palavereissa yhteisten keskustelujen avulla. Syksyllä 2020 sovittu 4 etätapaamista	Esimerkkien ja keskustelujen avulla saada selkeät yhtenäiset arviointiohjeet, joilla eri yksiköiden tarkastajilla olisi samantyyppiset arvioinnit. Pilotoinnin jälkeen muokattaisiin näiden perusteella myös	Katri	2020-kevät 2021	

		kontaktimateriaalien valtakunnallista valvontaohjetta 17018.			
Kontaktimateriaalien valvontaverkosto (Ruokavirasto koordinoi)	Skype-tapaamiset, koulutukset, projektit	Valvonnan yhtenäistäminen Suomessa, vertaistuki, yhteisten tulkintojen saaminen	Katri, Maarit, Sari, Hanna, Mari	jatkuva	
Elintarvikeparanteiden valvontaverkosto (Ruokavirasto koordinoi)	Skype-tapaamiset, koulutukset, projektit	Valvonnan yhtenäistäminen Suomessa, vertaistuki, yhteisten tulkintojen saaminen	Katri, Maarit, Sari, Hanna, Mari, Päivi T, Maisa	jatkuva	
Kontaminantit ja kasvinsuojeluainejäämät - valvontaverkosto (Ruokavirasto koordinoi)	Skype-tapaamiset, koulutukset, projektit	Valvonnan yhtenäistäminen Suomessa, vertaistuki, yhteisten tulkintojen saaminen	Katri, Maarit, Sari, Hanna, Mari, Päivi T	jatkuva	
Valviran tupakkalainsäädännön asiantuntijat yhteydenpito ja Valviran extranet	Valviran extranetin seuraaminen: koulutusvideot, tiedottamiset, kysymykset ja vastaukset Koulutukset elintarvikepäivillä: tärkeää ajankohtaista tietoa Erikoiskaupat, vesipiippukahvilat: neuvonta ja ohjeistus Valvirasta	Tiedon ja ohjeistuksen kulku silloin, kun sitä tarvitsee	Terhi, kaikki tarkastajat	jatkuva	

Lupapiste	Lausunnot rakennusvalvonnalle	Elintarvikehygienian huomiointi elintarvikehuoneistoissa ja rakennusvaiheessa	Päivystys + muut tarvittaessa	jatkuva	kk- ja vuosiyhteenveto
Elintarviketoimijat tiedoksi muille viranomaisille	Elintarvikehuoneisto-ilmoitusten välittäminen tiedoksi rakennusvalvontaan, palotarkastajille ja alkoholitarkastajille	Muut viranomaiset saavat tiedoksi uudet ja toimijaa vaihtavat elintarvikehuoneistot	Päivystys + muut tarvittaessa	jatkuva	kk- ja vuosiyhteenveto
Yhteisten ohjeiden laatiminen asiakkaille/toimijoille	Esim. muiden ympäristöterveyden yksiköiden, rakennusvalvonnan yms yhteistyökumppaneiden kanssa	Päivitetyt, paikkansapitävät ohjeet	Kaikki osallistuvat omien sektorien ohjeiden tekemiseen tarvittaessa	jatkuva	
Kommentit, lausunnot keskusviraston ohjeista	Ruokavirasto ym	Valvojien näkemysten huomioiminen	kaikki	jatkuva	
Valion/Osuuskunta Länsi-Maidon ja Tampereen alueen eläinlääkäreiden yhteistyökokoukset	1-2 x vuodessa, Valion maitoneuvojat järjestävät	Ajankohtaiset asiat ja valvontaan liittyvä tiedonvaihto	Elintarvikevalvonasta hygieenikkoeläinlääkärit	jatkuva	
Maitohygienialiiton kokoukset	Vuosikokous, Tampereen kaupunki on liiton jäsen	Ajankohtaiset asiat, koulutusta, tutkimustietoa	Elintarvikevalvonasta hygieenikot	jatkuva	
Helsingin yliopisto / Eläinlääketieteellinen tiedekunta	Pyynnöstä tietojen toimittaminen tieteelliseen tutkimukseen, kyselytutkimuksiin vastaaminen	Osallistuminen elintarvikevalvonnan tutkimuksen ja valvonnan ohjauksen kehittämiseen	Hygieenikot / esimies	jatkuva	
Hygieenikkojen kansallinen yhteistyöryhmä	Teams-ryhmä Suomen hygieenikkoeläinlääkäreille	Tiedonvaihto valvonnan linjauksista ja tapausesimerkkejä, valtakunnallisesti valvonnan yhtenäistäminen (laitosvalvonta ja alkutuotanto)	Hygieenikkoeläinlääkärit	jatkuva	

Eläinlääkäripäivät ja hygieenikkoyhdistys	Vuotuiset koulutuspäivät ja neuvottelupäivät	Kansallinen yhteistyö, tiedonvaihto ja valvontalinjaukset	Hygieenikkoeläinlääkärit	jatkuva	
AVIn työkokoukset eläinlääkäreille	Noin 2 x vuodessa sekä joka kuukauden kolmas torstai (Teams-kokous), ns. aamuvellit	Länsi- ja Sisä-Suomen alueen valvontaa tekevien eläinlääkäreiden tiedonvaihto, valvontalinjaukset, koulutusta	Hygieenikkoeläinlääkärit	jatkuva	
Kuntaliitto	Pyydettyessä	Kehitystyö, esimerkiksi asianhallinta ja arkistointi	Satu, Hanna	jatkuva	
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, tartuntatautien osasto	Yhteistyökokoukset sovittaessa	TAYSin tartuntatautilääkärit, valvontaeläinlääkärit, hygieenikkoeläinlääkärit: yhteinen terveys, zoonoosit, ajankohtaiset	Hygieenikkoeläinlääkärit	jatkuva	
Eläinlääkärikokoukset, Tampere	2 x v	Tampereen alueen praktikko-, valvonta- ja hygieenikkoeläinlääkärien yhteistyö, ajankohtaiset asiat ja työnjako	Hygieenikkoeläinlääkärit	jatkuva	
AVIn työkokoukset tarkastajille	AVIn aikataulun mukaan	Länsi- ja Sisä-Suomen alueen valvontaa tekevien tarkastajien tiedonvaihto, valvontalinjaukset, koulutusta	Kaikki tarkastajat + esimies	jatkuva	
Koulutustilaisuudet toimijoille/ yhteistyökumppaneille					
Koulutus ulkomyyjille	Tarkastuksilla todettujen puutteiden mm. Jäljitettävyys, alkuperä, ilmoitusvelvollisuus-	Torimyyjille järjestettävään koulutukseen valmistautuminen	Myyntitiimi	kevät 2021	

	tiedon jakaminen ajankohtaista asioista	esim. koulutusmateriaalin laatiminen, palaverit, ohjeet, mahdollinen info-kirje (jos koulutusta ei järjestetä)			
Yhteistyöpalaverit POK, Kesko, myymälöiden sisällä toimivat yritykset (ravintolat)	Tarkastuksilla todettujen toistuvien epäkohtien korjausratkaisut, toimijoiden uusiin toimintakonsepteihin liittyvä neuvonta	Tiedonkulun varmistaminen, toimipaikkojen mahdollisimman tasapuolinen valvonta	Myyntitiimi TRE	jatkuva	
Yhteistyöpalaverit kaupungin sisäisten sidosryhmien kanssa (mm.KITIA)	Vuosittaiset palaverit ajankohtaisista asioista (torit)	Tiedonkulun varmistaminen ja ajankohtaisista asioista ja toimijoista tiedottaminen	Myyntitiimi TRE	Vuosittain	
Yhteydenpito isompiin tapahtumajärjestäjiin ja viranomaisiin ennen tapahtumaa	Palaverit, ohjaus ja neuvonta	Vältetään tapahtumissa todettujen ongelmien toistuminen	Myyntitiimi TRE	jatkuva	
Toimijoiden, arkkitehtien/suunnittelijoiden ohjaus ja neuvonta					
Ohjaus, neuvonta	Sähköpostit, puhelut, palaverit	Elintarvikehygienian huomiointi elintarvikehuoneistojen suunnitteluvaiheessa	Päivystys, kaikki	jatkuva	kk- ja vuosiyhteenveto
Ravintolisiin, nettimyyntiin ja verkostomarkkinointiin liittyvä ohjaus ja neuvonta	Sähköpostit, puhelut, neuvonta, RAFFS ja muut valvontapyyntö	Ravintolisien harhaanjohtamaton markkinointi ja turvalliset tuotteet	Myyntitiimi TRE	jatkuva	
Ohjaus, neuvonta	Sähköpostit, palaverit, puhelut, lausunnot	Elintarvikehuoneistojen hyväksymisprosesseihin liittyvä neuvonta	Hygieenikkoeläinlääkärit	jatkuva	
Ohjaus ja neuvonta takaisinventojen, epidemioiden ja	Sähköpostit, puhelut, palaverit	Ohjata toimijoita yllättävissä	kaikki	jatkuva	

muiden poikkeustilanteiden yhteydessä		poikkeustilanteissa, joissa epäillään aiheutuvan terveysvaaraa			
Ohjaus ja neuvonta					
Valitukset, ruokamyrkytysepäilyt, ohjaus ja neuvonta	Sähköpostit ja puhelut	Elintarvikehygienian lisääminen	Päivystys, muut tarvittaessa	jatkuva	Päivystyksellä kk- ja vuosiyhteenveto
Ravintolisiin liittyvä (tuotteet, ravitsemus- ja terveystuotteet) ohjaus ja neuvonta	Sähköpostit, puhelut, neuvonta	Ravintolien harhaanjohtamaton markkinointi ja turvalliset tuotteet	Myyntitiimi TRE	jatkuva	
Elintarvikehuoneistoilmoitusten käsittely					
Ilmoitusten käsittely ja ulkomaalaisten toimijoiden rekisteröinti	Riskinarviointi, tietojen tallentaminen valvontajärjestelmiin, todistusten kirjoittaminen toimijoille	Ajantasainen tieto valvontakohteista ja valvontatarpeesta valvontajärjestelmissä	päivystys	jatkuva	vuosiyhteenveto
Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyynti					
Hakemusten käsittely ja päätösten teko sekä muutosten kirjaaminen	Hakemusten käsittely, päätösten teko ja päätösten välittäminen Valviraan ja Fimeaan	Toimijoiden lainmukainen toimiminen	Terhi, päivystys	jatkuva	vuosiyhteenveto
Tiedottamiset liikkuvista elintarvikehuoneistoista					
Tiedottamisten käsittely	Asian selvitys ja tallennus	Toimijoiden lainmukainen toimiminen	Päivystys, myynti	jatkuva	vuosiyhteenveto
Hakemusten käsittely					
Hakemusten käsittely, uudet laitokset ja olennaiset muutokset olemassa olevissa; elintarvikelain ja sivutuotelain mukaiset toimijat	Hakemuksen käsittely, tarkastukset, päätöksenteko, tietojen tallennus, tiedottaminen hyväksytyistä toimijoista ja	Lupahakemusasioiden ratkaisu	Hygieenikkoeläinlääkärit	jatkuva	

	toiminnoista aviin ja Ruokavirastoon				
Sivutuotealan ilmoitusten käsittely					
Sivutuotealan rekisteröitävien toimijoiden ilmoitukset	Ilmoituksen käsittely, tietojen tallennus, ilmoitukset Ruokavirastoon ja aviin	Ilmoitusasian käsittely	Hygieenikkoeläinlääkärit	jatkuva	
Laatu					
Laatujärjestelmän päivittäminen ja rakenteen muokkaaminen			Kaikki, Satu, Hanna, Katri	jatkuva	
Sisäiset auditoinnit			Laaturyhmä	Erillisen suunnitelman mukaan	
Laite- ja varustehankinnat ja laitteiden kalibroinnit			Sari, tarvittaessa kaikki	jatkuva	Mittareiden kalibroinnin tulee olla ajantasalla (1 krt/v)
Valmiussuunnittelu	Yhteistyöpalaverit	Ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnittelu yhdessä Tampereen riskinhallinnan ja Pirkanmaan pelastuslaitoksen kanssa	Satu, Hanna, muut esimiehen nimeämät	2020-2021 Ylläpito jatkuvaa	
Laboratorioiden kilpailutus	tarvittaessa	Ympäristöterveydenhuollon hankintasopimusten valmistelu ja tarjousten arviointi	Satu, Sari, Hanna	Sopimuskauttain	
Projektit					
Alkutuotannon kohteiden kartoitus		Saada ajantasainen tieto	Valmistustiimi		

		valvontajärjestelmään (Vati)			
Pikaruoka- hampurilaispaikat+pehmytjätelö koneiden puhtaus	Projektisuunnitelman mukaan		Epidemiaselvitysty öryhmä		
Smoothien raaka-aineiden alkuperä ja laatu	Projektisuunnitelman mukaan		Tarjoilutiimi		

Tarkastustoiminta					
Painopisteet, Ruokavirasto					
Tiedolla johtaminen ja digitalisaatio					
Valvontatulokset ohjaamaan valvontaa	Kunta toteuttaa painotettua valvontaa ja osallistuu suunnitteluun.		Kaikki	2021	
Valvojan työkalupakki Valvonnassa tarvittavan osaamisen kokoaminen valvojan työkalupakiksi, josta tieto on löydettävissä helposti ja ymmärrettävästi. Alustavia työkalupakin osa-alueita ovat virkamiehen vastuut ja velvollisuudet, pakkokeinojen käyttäminen, tiedon löytäminen ja hyödyntäminen, tarkastuksen toteuttaminen ml. etätarkastukset, vuorovaikutus ja valmentava ote sekä johtaminen – esimiehen vastuut ja velvollisuudet. Työkalunpakiin lisätään osa-alueita tarpeen	Kunta osallistuu suunnitteluun esim. työpajatyöskentelynä ja hyödyntää työkaluja valvontakäytännössään		Kaikki	2021	

mukaan ja eri vuosina painotetaan ja kehitetään eri asioita.					
Kohteet valvonnan piiriin Kehitetään toimintatapoja, jotta saadaan sellaiset toimijat valvonnan piiriin, jotka sinne kuuluvat. Aktiivisten kohteiden ja kohdetoimintojen saattaminen ajan tasalle Koronarajoitusten myötä muuttunut toiminta, ml. etämyynti Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonti	Kunnat osallistuvat suunnitteluun esim. työpajatyöskentelynä: Tarkastaa aktiiviset kohdetoiminnot esim. ESP ja koronan myötä muuttuneet toiminnot, kuten etämyynnin aloitus.,		Kaikki	2021	
Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä					
Elintarvikeketjun rikollisuuden torjunnan kehittäminen	Osallistuu suunnitteluun ja yhteistyötapaamisiin		Kaikki tarvittaessa	2021-	
Valmius ja kriisinhallinta					
Pandemiavalmiuden kehittäminen - koronapandemian opit elintarvikevalvonnassa ja eläinlääkintähuollossa	Arvioi omaa toimintaansa, päivittää oman valmiussuunnitelmansa		Satu, Hanna	2021-	
Painopisteet, Tampere					
Elintarvikeparannevalvontaprojekti / myynti	Tarkastukset, ohjaus ja neuvonta kohteissa. Tarvittaessa tuotteiden markkinoilta poistaminen. Muistilistan laatiminen tarkastusten avuksi.	Etnisten myymälöiden maahantuomissa/myymissä elintarvikkeissa käytettyjen esim. värien lainmukaisuus	Myyntitiimi TRE	2021-	Oivarivin 11.1.lisäaineet, aromit ja entsyymit valvonta
Elintarvikeparannevalvonta/kumariini	Suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä (reseptivalvonnan avulla)	Selvittää/varmistaa kumariinin määrä tuotteissa. Ohjata ja neuvoa toimijoita	Kaisa ja Sari, (Maisa + mahdolliset muut leipomotarkastajat)	2021-	Oivarivin 11.1.lisäaineet, aromit ja entsyymit valvonta

		elintarvikeparanteiden käytön hallinnassa.			
--	--	---	--	--	--

Taulukko 5.2 Terveysturvajärjestelmä Toimenpide	Omaohjelmien tuki	Elinympäristöterveyden edistäminen yhteistyö	Osallistuvat tiimit	ajankohta (mittari)
Palvelusähköpostit + puhelin				
asumisterveys		terveyshaittaepäilyjen selvityspyynnöt + ohjaus ja neuvonta yleisesti	asuntotiimi	2020-2024 (seurataan määriä 2 kk otannalla)
terveydensuojelu	Vastataan toimijoiden kysymyksiin	vastataan kuntalaisten kysymyksiin välitetään sidosryhmien viestejä	tilatiimi vesitiimi	2020-2024
Yhteistyö viranomaisten ja sidosryhmien kanssa				
Sisäilmatyöryhmiin osallistuminen	Tuetaan kohteiden omaa toimintaa ongelmien ratkaisussa	Nopeutetaan ongelmien selvittelyä	tilatiimi	2020-2024/ määrät
Vesilaitosten valvontaohjelmien päivittäminen	Tehdään yhdessä, lainsäädäntömuutosten päivittäminen toimintaan (Juumavesidirektiivi)	Lakisääteinen yhteistyö Riskinarvioinnin jatkuva päivitys	vesitiimi	2020 - 2024
Vesilaitosten tilannekuvapalaveri	Terveysturvajärjestelmän ylläpitämä yhteistyöfoorumi alueen vesilaitoksille, tilannekuvaa välitetään tarvittaessa alueen kuntiin, ELY-keskukselle ja AVI:lle		vesitiimi	2020->
Sosiaalitoimen yhteistyö siivottomuustapauksissa koko valvonta-alueella		Tavoitteena tehostaa asunnontarkastusten viranomaisresurssien kohdentamista ja luoda sosiaalitoimen kanssa selkeä käytäntö siivottomuustapausten hoitoon (autetaan asukasta kokonaisvaltaisesti)	asuntotiimi valvontaeläinlääkärit	kevät 2020->
Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus		Osallistutaan terveyshaittojen arviointiin ja ennaltaehkäisyyn koko toiminta-alueella	tilatiimi vesitiimi	2020 -2024
Ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta	korjauskohteiden luvittaminen, tiedonkulun parantaminen	melu, savu, pöly, rotta ja siivottomuustapausten hoitaminen - yhteistyö ja prosessit kuntoon -->prosessien tehostus	asuntotiimi tilatiimi	2020 -2024
Vesihuollon kehittämiseen liittyvä yhteistyö	Osallistutaan aktiivisesti vesihuollon kehittämiseen ja suunnitelmien laatimiseen yhteistyössä eri viranomaisten ja vesihuoltolaitosten kanssa		vesitiimi	2020 - 2024

Varautumiseen liittyvä yhteistyö kaikkien alueen kuntien kanssa	Yhteydet alueen kuntien varautumiseen ja viestintään	Häiriötilannesuunnitelmien ja yhteystietojen jatkuva päivitys KUJA-konseptin hyödyntäminen	vesitiimi	2020 - 2024
Yhteistyö kasvatus- ja opetustoimen kanssa	Asiantuntija- ja viranomaiskommentit sekä lausunnot valmisteilla olevista asioista		tilatiimi	2020 - 2024
Viranomaisten yhteistarkastukset kouluihin ja päiväkoteihin	tukee kohteiden omaa riskinarviointia	toimialojen välistä yhteistyötä tarkastuksissa edistetään koko alueella	tilatiimi	2020 - 2024
Majoitus Airbnb Ilmoitustarve (tesu, rava, pela, hallinto palaveri)	poikkihallinnollinen keskustelu	Todennäköistä että airbnb majoitus (verotus, valvonta, suhde muuhun majoitustoimintaan) tulee keskusteluun		2024
Toimenpide	Omavalvonnan tuki	Elinympäristöterveyden edistäminen yhteistyö	Osallistuvat tiimit	ajankohta
Seminaarit ja koulutustilaisuudet				
Sisäilma-asioihin viestintäsuunnitelma (Iltakoulu valtuustolle, blogeja, seminaari)	Tuemme kaupungin sisäilmatyöryhmän sekä kohdekohtaisten ryhmien toimintaa. Yhteistyö Tampereen kaupungin viestintäyksikön kanssa. Viestintäsuunnitelma monipuolisesta tiedottamisesta. Yhteydet muiden kuntien viestintään	paikallisia ja valtakunnallisia puhujia (TTL, STM, Tays), kaikilla mahdollisuus kuunnella (striimaus) Lisätään tietoisuutta työstä, jota tehdään sisäilma-asioissa julkisella sektorilla	tilatiimi asuntotiimi	2020 -2024
viranomaisten yhteinen seminaari + ohjemateriaali kauneushoitoloille	selkeytetään viranomaisten roolia ja vaatimuksia toimijoille	Viranomaisyhteistyö Tukes, Avi, Valvira, STUK ja TESU -	tilatiimi	2021-2024
Vesiosuuskuntakoulutus	tuki riskinarviointiin, häiriötilannesuunnitelmien päivitys juomavesidirektiivin uudistuksen vaikutukset	vesiepidemioiden ehkäiseminen	vesitiimi	2021 ->
Ohjausta ja neuvontaa yksityisille päivähoiton järjestäjille	tuetaan pyynnöstä ja järjestetään tilaisuuksia	Epidemioiden ehkäiseminen	tilatiimi	2020 -2024

Koulutusta as. osakeyhtiöiden ja vuokratotaloyhtiöiden isännöitsijöille	Legionellan torjuntatoimet, siivottomuustapausten hoito, yleisesti asumisterveysasioiden selvittämisprosessit (kiint. omistajan vastuu ja viranomaisen rooli) radon-tietoisuus	Ennaltaehkäistään legionella-tapauksia Nopeutetaan prosesseja, ohjaus sosiaalitoimeen Tunnetaan pitoisuudet, tehdään tarpeelliset toimenpiteet	asuntotiimi	syksy 2020 2021->
Koulutusta kaupungin isännöitsijöille			tilatiimi	2021 - 2024
Pyynnöstä pidettävät ohjaus- ja neuvontatilaisuudet eri toimialoille	Järjestetään tarvittaessa omavalvontaa tukevia toimialakotaisia tilaisuuksia	Toimialan tukeminen edistää elinympäristön terveydensuojelua	kaikki	2020 - 2024
Lausunnot kaavoista sekä rakennus- ja ympäristöluvista		Yhteistyö, terveysvaikutusten arviointi	kaikki	2020 - 2024

Toimenpide	Omavalvonnan tuki	Elinympäristöterveyden edistäminen yhteistyö	Osallistuvat tiimit	ajankohta
Projektit				
Pintapuhtausprojekti (koulut, päiväkodit, kauneushoitolat, liikuntatilat)	tietoa puhtauden tasosta toimijalle, siivouksen merkitys	Tulokset nettijulkaisuun kuntalaisten luettavaksi	tilatiimi	2020
Radon-tietoisuuden lisääminen	tieto mittaustarpeista sosiaalialan laitoksille	Tunnetaan radon-pitoisuudet ja tehdään tarvittavat toimenpiteet	tilatiimi	kevät 2020
Pienten talousvesiosuuskuntien valvonnan yhtenäistäminen ja ohjaus	ohjaus ja neuvonta riskinarvioinnissa, uudistustarpeen arvioinnissa	ehkäistään vesiepidemioita	vesitiimi	2021

Taulukko 5.5. Terveydensuojelulain mukainen suunnitelmallinen valvonta (laskennalliset tarkastusmäärät)

Liitetaulukko 5.5. terveydensuojelulain mukainen suunnitelmallinen valvonta 2021

Terveydensuojelulain mukainen suunnitelmallinen valvonta, Toimintaluokka ja toimintatyyppi	Tarkastustiheys	Tampere	Ori- vesi	Juupa- joki	Kangas- ala	Päl- käne	Akaa	Urjala	Valkea- koski	Yhteensä
Talousveden toimittaminen	1 - 0,3	6	2	1	14	2	3	3	12	43
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat, ip-kerhot, sisäleikkipuistot	0,25	29	3	2	10	4	9	2	9	68
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	0,3	176	17	3	29	11	15	6	25	282
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	0,2	54	6	2	1	2	5	4	10	84
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot, solarium	0,2	196	8	1	19	4	20	4	24	276
Sosiaalihuollon palvelut, lasten päiväkodit ja vastaavat	0,25	156	10	2	29	7	12	2	13	231
Sosiaalihuollon palvelut, Lastenkodit/ lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	0,3	3	0	1	3	3	2	0	2	14
Sosiaalihuollon palvelut, vanhainkodit ja vastaavat	0,3	48	5	2	11	3	9	2	4	84
Sosiaalihuollon palvelut, muut sosiaalialan yksiköt	0,3	43	2	0	7	0	2	0	3	57
Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset uimarannat	0,5	32	6	3	13	3	4	5	7	73
Liikunta ja virkistystoiminta, uimahallit, kylpylät ja muut yleiset allastilat	0,5 - 2	23	1	0	2	1	0	0	3	30
Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset saunat	0,5	11	1	0	1	0	2	0	3	18
Liikunta ja virkistystoiminta, kuntosalit ja liikuntatilat	0,2	107	7	1	11	2	10	2	11	151
Toiminnot yhteensä		884	68	18	320	92	201	57	240	1411
Vuodelle 2021 suunniteltavia tarkastuksia		244	21	6	47	14	27	10	38	408
		60 %	5 %	1 %	12 %	3 %	7 %	3 %	9 %	

Taulukko 6.5 Tupakkalain ja lääkelain mukainen valvonta v. 2021

Kohdeluokitus	Kohdemäärä	Tarkastustiheys	Tarkastusmäärä 2020	Tarkastukseen käytettävä aika tuntia	Aika yhteensä tuntia 2020	Aika yhteensä htpv
Toimintaluokka ja toimintatyyppi						
Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynti ja muu luovutus, sekä nikotiininesteiden myynti						
Vähittäismyynti, tupakka ¹⁾	387	0,5	220	2	440	62
Tukkumyynti, tupakka tai nikotiininesteet	3	0,5	3	2	6	0,8
Nikotiininesteet ²⁾	30	0,5		1		
Nikotiinivalmisteiden myynti						
Vähittäismyynti, nikotiini ³⁾	175	0,2	30	0,5	15	1,6
Tupakointikiellot ja -rajoitukset						
Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila	36	0,3	21	2	42	6,0
Toiminnot yhteensä	631		274		503	70,4

Valvontasuunnitelmataulukoiden merkintöjen selityksiä:

1 htpv = 7 h

Tarkastustiheys

0,5 joka toinen vuosi

0,3 kerran kolmessa vuodessa

0,2 kerran viidessä vuodessa

1) Yksittäisiä tupakkatuotteiden vähittäismyyntipisteitä on alueella noin 700 kpl. Yhdessä myyntipaikassa on yleensä useita myyntipisteitä.

2) Nikotiininesteiden vähittäismyyntiä valvotaan tupakkatuotteiden valvonnan yhteydessä samoilla tarkastuskäynneillä.

3) Nikotiinivalmisteita myydään tupakkatuotteiden vähittäismyyntipisteiden yhteydessä. Niiden yksittäisten myyntipisteiden määrää ei tilastoida.

Taulukko 7.2. EHO resurssitarpeen kartoitus

EHO Tampereen ympäristöterveys 2020 – 2024 Resurssitarpeen kartoitus	
1. Eläintilojen määrät alueella:	
<i>a. Tuotantoeläintilat (lkm)</i>	
▪ Nautatilat	253
▪ Sikatilat	67
▪ Lammas- ja vuohitilat	356
▪ Hevostilat	355
▪ Siipikarjatilat	447
▪ Vesiviljelylaitokset	5
▪ Turkistarhat	1
▪ Tarhatun riistan tilat	12
▪ Mehiläistarhat	90
▪ Muut tuotantoeläinyksiköt	4
<i>b. Lemmikit (lkm)</i>	
▪ Arvio lemmikkien määrästä	41 270
2. Eläinlääkäripalvelut	
<i>a. Terveystuotosopimukset</i>	
Nauta	
▪ Tilat, joilla terveystuotosopimus (lkm)	134
▪ Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)	130
▪ Terveystuototilojen osuus (% kaikista nautatiloista)	53 %
Sika	
▪ Tilat, joilla terveystuotosopimus (lkm)	14
▪ Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)	14
▪ Terveystuototilojen osuus (% kaikista sikatiloista)	100 %
Siipikarja	
▪ Tilat, joilla terveystuotosopimus (lkm)	15
▪ Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)	15
▪ Terveystuototilojen osuus (% kaikista siipikarjatiloista)	3%
Muut terveystuotosopimukset	
▪ Tilat, joilla terveystuotosopimus (lkm)	-
▪ Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)	-
Terveystuototyön resurssitarve, htv	0,3
<i>b. Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta</i>	
Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveystuoto)	3200
▪ Sairaskäynnit virka-aikana (lkm)	2800
▪ Sairaskäynnit päivystysaikana (lkm)	400
Sairaskäynnit pieneläinvastaanotolla	10000
▪ Sairaskäynnit virka-aikana (lkm)	8200
▪ Sairaskäynnit päivystysaikana (lkm) (Evidensia)	1800
Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve, htv	8,4
3. Eläinten terveyden valvonta	
<i>a. Terveystuoto</i>	
Pakolliseen terveystuotoon kuuluvat tilat (lkm)	20
▪ Siipikarjan salmonellavalvontaohjelma	15

▪ Uudistuseläimiä tuottavat sikalat, salmonellavalvonta	-
▪ Keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	-
▪ Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	2
Vesiviljelyeläinten terveysvalvontakohteet	5
Vapaaehtoiseen terveysvalvontaan kuuluvat tilat	yht. n. 25 (mm. lakimuutoksia)
▪ Maedi-visna / CAE	4
▪ Scrapie	4
Nautojen Mycoplasma vast.ojelma	29
<i>b. Muu eläinten terveyden valvonta</i>	
Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve, htv	0,3
4. Sivutuotevalvonta	
▪ Haaskanpitäjiksi ilmoittautuneet toimijat	4
▪ Ilmoitetut haaskat	4
▪ Sivutuotealan laitokset	25
▪ Hautaamisilmoitukset	0
Sivutuotevalvonnan resurssitarve, htv	0,2
5. Eläinten hyvinvoinnin valvonta	
<i>a. Ilmoituksenvaraiset kohteet (lkm)</i>	
▪ Kennelit	29
▪ Hevostallit	105
▪ Riistanhoidolliset tarhat	7
▪ Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	2
▪ Eläinkaupat	12
▪ Eläinhoitolat	13
▪ Vakinaiset porotarhat talvikaudella	
<i>b. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset (lkm)</i>	
▪ Arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista	400
<i>c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta</i>	50
Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve, htv	3,6
6. Eläinlääkintähuollon henkilöresurssit	
<i>a. Eläinlääkärit (htv):</i>	
▪ Eläinlääkäripalvelut	8,4
▪ Eläinten terveyden valvonta	0,6
▪ Sivutuotevalvonta	0,2
▪ Eläinten hyvinvoinnin valvonta	3,6
▪ Muut tehtävät (sektorin esimies)	0,2
Eläinlääkärit yhteensä	13 (12,8 htv)
Päivystykseen osallistuvien eläinlääkäreiden määrä	9
<i>b. Muut kuin eläinlääkärit</i>	
▪ Eläintenhoitaja/avustaja	4 eläinlääkäreiden itse palkkaamaa + 1 oppisopimuksessa
▪ Terveystarkastajan tekemä eläinsuojeluvallonta	0
▪ Muut tehtävät, toimisto	0,8
Muut kuin eläinlääkärit yhteensä	3,2
<i>c. Ostopalvelut eläinlääkintähuollossa (laajuus)</i>	
▪ Ostopalveluiden laajuus ja laatu	Pieneläinpäivystys ostopalveluna

